

Forslag til endring i forskrift om kontroll av nettvirksomhet

Forslag til endringer i regelverket om anleggsbidrag

6
2018

HØRINGS
DOKUMENT

Høringsdokument nr 6-2018

Forslag til endring i forskrift om kontroll av nettvirksomhet

Utgitt av: Norges vassdrags- og energidirektorat

Redaktør: Kjell Rune Verlo

Forfattere: Kjell Rune Verlo, Andreas Bjelland Eriksen, Bjørnar Araberg Fladen, Velaug Mook

Trykk: NVEs hustrykkeri

Opplag: Digital publisering (www.nve.no)

Forsidefoto: Astrid Ånestad, NVE

ISBN 978-82-410-1669-1

ISSN 1501-2840

Sammendrag: NVE foreslår endringer i forskrift om kontroll av nettvirksomhet. Forslaget omfatter endringer i kapittel 1, 14, 15, 16 og 17. Hoveddelen av forslaget omfatter en revidering av gjeldende regelverk om anleggsbidrag, og et forslag om at nettselskapene skal ta betalt for utredninger og investeringer i regional- og transmisjonsnettet. Videre foreslås det endringer i regelverket om tariffer for innmating av produksjon, tariffer for uttak i regional- og transmisjonsnettet og betaling for andre nettjenester.

Emneord: Anleggsbidrag, energiledd, innmatingstariff, endring av nett, nettutredninger

Norges vassdrags- og energidirektorat
Middelthunsgate 29
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
Internett: www.nve.no

Mars 2018

Innhold

Forord	4
Innledning og sammendrag	5
Forslag til endring i kapittel 14	10
§ 14-1 Tariffer for ordinære uttak i transmisjon- og regionalnett	10
Forslag til endring i kapittel 15	12
§ 15-1 Energiledd for innmating	12
§ 15-2 Fastledd for innmating	13
Forslag om nytt kapittel 16 om anleggsbidrag.....	15
§16-1 Når skal kunde betale anleggsbidrag	17
§16-2 Informasjon om anleggsbidrag	23
§16-3 Krav til prosess	25
§16-4 Skriftlig avtale om anleggsbidrag	27
§16-5 Beregning av anleggsbidrag	28
§16-6 Anleggskostnad	31
§16-7 Reinvesterings- og fremskyndingskostnader	32
§16-8 Anleggsbidrag i nettanlegg der kunde er eneste bruker	35
§16-9 Anleggsbidrag i nettanlegg med flere brukere	38
§16-10 Anleggsbidrag i regional- og transmisjonsnett.....	40
§16-11 Etterberegning av anleggsbidraget	45
§ 16-12 Overgangsbestemmelse for anleggsbidrag i regional- og transmisjonsnett.....	48
Forslag til endring i øvrige kapitler	51
Forslag om å fjerne § 17-4 om tilknytningsgebyr	51
Forslag om ny § 17-4 Betaling for andre nettenester	52
Forslag til endring i § 1-4 Betaling og ansvar for nettenester	55
Forslag om ny § 17-5 Betaling for nettutredninger.....	55
Økonomiske og administrative konsekvenser	60
Kapittel 14 om tariffer for uttak	60
Kapittel 15 om tariffer for produksjon.....	61
Kapittel 16 om anleggsbidrag.....	63
Kapittel 17 om andre tariffbestemmelser	69
Nye bestemmelser i forskriften.....	71
Del I. Generelle bestemmelser.....	71
Del V. Tariffer.....	71

Forord

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) beskriver i dette dokumentet forslag til endringer i forskrift av 11. mars 1999 nr. 302 om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffier (forskrift om kontroll av nettvirksomhet).

Høringsdokumentet er delt inn i syv deler. Første del gir en innledning og et overordnet sammendrag, hvor vi beskriver formålet med de foreslåtte endringene. De største endringene fra gjeldende regelverk presenteres kort. I andre til fjerde del beskriver og kommenterer vi foreslåtte endringer i forskrift om kontroll av nettvirksomhet kapittel 14-16. Øvrige bestemmelser fra forskriften som foreslås endret kommenteres i del fem. Antatte økonomiske og administrative konsekvenser av endringene er beskrevet i sjette del. De nye bestemmelsene er oppsummert i del syv.

NVE ber om kommentarer til endringsforslagene, ikke til øvrige bestemmelser i forskrift om kontroll av nettvirksomhet eller tilgrensende regelverk. Vi gjør oppmerksom på at høringsuttalelser normalt publiseres.

NVE ber om at kommentarer til de foreslåtte endringene sendes innen **25. mai 2018**.

Høringssvar sendes til: nve@nve.no.

Svaret merkes med referansenummer **201833013**.

NVE vil etter høringsfristens utløp vurdere de innkomne høringsuttalelsene. NVE tar sikte på at endringene skal tre i kraft **1. januar 2019**.

Oslo, 26. mars 2018

Per Sanderud
Vassdrags- og energidirektør

Ove Flataker
Direktør,
Reguleringsmyndigheten for energi

Innledning og sammendrag

Det er planlagt store nettinvesteringer i Norge fremover. I følge nettselskapenes investeringsplaner, er det forventet investeringer for ca. 140 mrd. i nett i tiårsperioden 2016-2025.¹ Bakgrunnen for dette er at store deler av nettet ble bygget for over femti år siden, og er modent for utskiftning. Overgangen til et lavutslippssamfunn påvirker også etterspørselen etter nett.

På forbrukssiden er det flere energiintensive næringer som ønsker å etablere seg i Norge eller utvide eksisterende fabrikker. Elektrifisering av transportsektoren bidrar også til at nye aktører som etablerer ladestasjoner for elbiler, elektriske ferjer og havner med landstrøm blir nye og større kunder i nettet. Videre har Norge nasjonale mål om å bygge ut mer fornybar produksjon. Det bygges ut ny vannkraft, og teknologisk utvikling og gode vindressurser gjør vindkraft stadig mer konkurransedyktig i Norge.

Utviklingstrekkene beskrevet over viser et økende behov for nett. Nettselskapene må investere i både nye og eksisterende nettanlegg for å dekke kundenes behov for strøm og effekt, og for å knytte produksjon og forbruk mer effektivt sammen. I lys av denne utviklingen er anleggsbidrag et viktig virkemiddel for å bidra til at nettet utvikles på en effektiv måte som ikke øker nettleien mer enn nødvendig. Anleggsbidrag gir kundene et prissignal som reflekterer kostnadene ved å be om effekt når kapasiteten er knapp. I en periode hvor mange aktører utløser investeringer i nettet og alternative lokale energiløsninger utvikles og blir mer tilgjengelige, er det viktig å ha en regulering som bidrar til at nettselskapene gir kundene riktige prissignal om etablering, lokalisering og dimensjonering. Når kunden mottar gode prissignal, får de et bedre grunnlag å fatte beslutninger om å tilpasse seg på. De kan gjøre egne tiltak for å redusere effektbehovet, eller endrer lokasjon til et sted hvor det er bedre kapasitet i det eksisterende nettet. En kunde kan for eksempel kjøpe et batteri som begrenser effekttoppene nok til at det ikke er behov for en nettinvestering. På denne måten blir det lettere for nettselskapene og kundene å komme frem til behovet for nett, og det bygges ikke ut mer nett enn nødvendig.

Like viktig er det at tariffene gir gode prissignal om effektiv utnyttelse av nettet. Når kunder som utløser nettinvesteringer betaler for en andel av disse, reduseres kostnadene som må dekkes av nettselskapenes øvrige kunder. Dette reflekteres gjennom at tariffene for alle nettkunder ikke blir høyere enn nødvendig. Riktig anleggsbidrag er viktig for å gjøre gode vurderinger av alternativene. Det er også viktig at prisen for bruk av nettet er riktig. Dette er ekstra viktig når teknologiutviklingen medfører at det i økende grad kan bli aktuelt for kunder eller kundegrupper å investere i lokale energiløsninger som reduserer etterspørselen etter strøm fra nettet.

I denne høringen foreslår NVE endringer i regelverket for både tariffer og anleggsbidrag som skal bidra til en mer effektiv utvikling og utnyttelse av nettet. Vi foreslår endringer i kapittel 1, 14, 16 og 17 i forskrift om kontroll av nettvirksomhet. Tariffer for innmating flyttes fra kapittel 16 til 15, og kapittel 16 blir nytt kapittel om anleggsbidrag. Vi ønsker

¹ Basert på rapporterte tall i kraftsystemutredninger for transmisjons- og regionalnettet 2016, samt spørreundersøkelse hos representative distribusjonsnett.

tilbakemelding på det regelverket som omfattes av høringens forslag. Vi ønsker ikke tilbakemeldinger på annet gjeldende regelverk og praksis i denne høringen.

Regelverket skal bidra til riktige priser og effektiv utvikling og utnyttelse av nettet

Forskrift av 11. mars 1999 nr 302 om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer trådte i kraft 1. april 1999 (forskrift om kontroll av nettvirksomhet). Formålet med forskriften er å legge grunnlaget for et effektivt kraftmarked og god kontroll av nettvirksomheten som naturlig monopol. Dette skal sikre at kraft overføres til riktig leveringskvalitet og pris, og at nettet utnyttes og utbygges på en sikker og samfunnsmessig rasjonell måte. Herunder skal det tas hensyn til allmenne og private interesser som blir berørt.

Forslagene i denne høringen vil bidra til at kraft overføres til riktigere priser, og at nettet utnyttes og utbygges på en mer samfunnsmessig rasjonell måte. Mer presist handler endringene som foreslås om å tydeliggjøre og forenkle regelverket knyttet til betaling for forsterkning av nettet, såkalt anleggsbidrag, og å forbedre regelverket om tariffing for uttak og innmating fra produksjon der vi vurderer det er behov for det. Forslagene i denne høringen har som hovedformål å bidra til

- at nettselskapene gir riktigere prissignal for bruk og forsterkning av nettet, på alle nettnivå.
- en rimeligere kostnadsfordeling mellom kundene som utløser investeringer i nettet og nettselskapenes øvrige kunder.
- prissignaler som bidrar til lavere nettleie totalt sett
- en tydeligere forskrift som bidrar til en mer enhetlig praksis mellom nettselskapene.

Anleggsbidrag i regional- og transmisjonsnettet

Anleggsbidrag i regional- og transmisjonsnettet

Den største endringen fra dagens regelverk, er at det foreslås at det skal fastsettes og kreves inn anleggsbidrag på alle nettnivå, også i regional- og transmisjonsnett hvor det kun unntaksvis har vært tillatt tidligere.

Anleggsbidrag har i hovedsak ikke blitt brukt i regional- og transmisjonsnettet fordi det er teknisk vanskelig å fastsette riktig størrelse på anleggsbidragene. Vi foreslår nå en måte å håndtere dette på, slik at det blir gitt noe prissignal i regional og transmisjonsnettet også.

Når nettselskapene krever at kundene som utløser investeringer i regional- og transmisjonsnettet skal betale anleggsbidrag, får de et prissignal som reflekterer deres andel av kostnadene ved investeringen. På denne måten må kunden som utløser nettinvesteringer ta hensyn til kostnadene ved å tilknytte seg nettet, og vurdere om det er andre alternativer som er mer lønnsomme. Slike alternativer kan være å redusere etterspurt effekt, bytte lokasjon eller, for forbrukskunder, å investere i alternativ energiforsyning. Med anleggsbidrag oppnår vi da en riktigere fordeling av nettkostnadene. Vi unngår at investeringene utløst av enkeltkunder i sin helhet dekkes av nettets øvrige kunder.

Nettselskapene skal følge de samme prinsippene når de fastsetter anleggsbidrag, uavhengig av nettnivå. Like prinsipper gjør det enklere for nettselskapene å praktisere regelverket, og det gir færre insentiver til å tilpasse tilknytningspunkt eller nettløsning for å unngå eller fremtvinge et anleggsbidrag. Vi foreslår imidlertid noen unntaksregler som gjelder kun for anleggsbidrag i regional- og transmisjonsnettet. Disse er at

- innmatings- og uttakskunder under 1 MW skal ikke betale anleggsbidrag i regional- og transmisjonsnettet.
- kostnadsgrunnlaget for anleggsbidrag i regional- og transmisjonsnett skal reduseres med en faktor på 0,5.
- kostnadsgrunnlaget i regional- og transmisjonsnett kan begrenses i særskilte tilfeller.

Disse reglene skal ta hensyn til den generelle usikkerheten til hva den enkelte kunde utløser av investeringer i beregning av anleggsbidrag i regional- og transmisjonsnettet. Forslaget innebærer at anleggsbidraget til den eller de som utløser investeringen maksimalt vil utgjøre 50 pst av nettinvesteringen, og i de aller fleste tilfellene vil andelen være vesentlig mindre. I høringsdokumentet presenteres tre eksempler. I disse eksemplene utgjør anleggsbidraget mellom 0,5 og 25 prosent av nettinvesteringen, dersom vi legger til grunn en reduksjonsfaktor på 0,5.

Betaling for nettutredninger

Vi foreslår at nettselskapene kan ta betalt for nettutredninger. Forslaget går ut på at nettselskapet skal sørge for analyser for å avklare om det er driftsmessig forsvarlig å etterkomme kundens bestilling, og videre nettutredninger og utarbeidelse av konsesjonssøknad.

Vi foreslår at nettselskapene kan ta betalt for innledende nettanalyser avhengig av hvor godt prosjektet er avklart i forkant, og at de skal ta betalt for videre nettutredninger og utarbeidelse av konsesjonssøknad.

Bakgrunnen for forslaget er at nettutredninger er en viktig del av prosessen med en ny nettinvestering, og kostnadene for utredninger skal inngå i betalingen for å bli tilknyttet. I distribusjonsnettet er ledetidene på nettprosjektene så korte at disse kostnadene inkluderes i anleggsbidraget. I regional- og distribusjonsnettet er ledetidene mye lengre.

Nettselskapene må som regel starte planleggingen av investeringen før de er sikre på om kundene faktisk vil tilknyttes, og i en del tilfeller må nettselskapet bruke betydeligere ressurser på å utrede flere ulike nettløsninger fordi kundenes nettbehov er uavklart.

Dermed oppstår en risiko for at nettselskap bruker ressurser på å planlegge tiltak som ikke realiseres. Dette forslaget bidrar til at denne risikoen reduseres ved at kunder som betaler sin andel av utredningskostnadene signaliserer at de virkelig ønsker tilknytning, økt kapasitet eller økt kvalitet.

Nytt kapittel om anleggsbidrag

Vi har foretatt en større gjennomgang av reglene om anleggsbidrag. De ble sist endret i 2001, og siden den gang har vi gjennom tilsyn og vedtak etablert en stadig mer presis praksis.

Vi foreslår å erstatte gjeldende § 17-5 med et nytt kapittel 16 om anleggsbidrag. Kravene fra gjeldende bestemmelse vil i all hovedsak videreføres i de foreslåtte endringene. I

tillegg utfyller vi disse kravene med praksisen som har blitt etablert. Å forskriftsfeste gjeldende praksis er viktig for at regelverket skal bli tydelig og lettere å forstå for både nettselskapene og kundene. De materielle endringene i forhold til gjeldende regelverk er små. Vi foreslår imidlertid noen nye krav der vi mener gjeldende regelverk og praksis er mangelfullt. De forslåtte kravene som vil føre til størst endringer er

- at anleggsbidrag og tiårsregelen blir skal-bestemmelser
- at det ikke er tillatt å bruke bunnfradrag
- et tak på kostnadsoverskridelser som nettselskapet kan kreve at kunden dekker.

Vi vurderer at disse forslagene vil bidra til at kundene får riktigere prissignal når de ber om tilknytning, økt kapasitet eller bedre kvalitet som utløser nettinvesteringer. Forslagene begrenser nettselskapenes valgmuligheter innenfor anleggsbidragsregelverket, vil bidra til en likere praktisering mellom nettselskapene og styrke vernet av kundene. Dette vil gjøre regelverket lettere å praktisere for nettselskapene, lettere å forholde seg til for kundene, og forenkle behandlingen i uenighetssaker mellom kunde og nettselskap.

Fra kan til skal

Vi foreslår å endre bestemmelsen om anleggsbidrag fra å være en kan-bestemmelse til å bli en skal-bestemmelse. Isolert sett bør ikke dette bety en stor endring for nettselskapene, da NVE ikke er kjent med noe nettselskap som ikke bruker anleggsbidrag. Forslaget fører imidlertid til at andre krav også må strammes inn. Blant annet foreslår vi at det ikke skal være tillatt å bruke bunnfradrag for å sikre at nettselskaper ikke unngår kravet om å kreve anleggsbidrag ved å sette høye bunnfradrag.

I følge tiårsregelen kan nettselskapene velge om de ønsker å fordele kostnadene ved en nettinvestering mellom kundene som utløser investeringen og kunder som ber om tilknytning eller økt kapasitet i det samme nettanlegget etter at anlegget er bygd. Dette gjelder innenfor en periode på 10 år etter at nettanlegget er ferdigstilt. Tiårsregelen skal bidra til å begrense kundenes ønske om å tilpasse seg strategisk for å ikke være aktøren som utløser og må dekke kostnadene ved en nettinvestering. Vi foreslår at dette blir en *skal*-bestemmelse, slik at nettselskapene alltid fastsetter og krever inn anleggsbidrag fra kunder som gis tilknytning eller økt kapasitet i et nettanlegg som ble anleggsbidragsfinansiert for inntil ti år siden.

Tak på kostnadsoverskridelser

Anleggsbidraget skal alltid etterberegnes når nettanlegget er ferdigstilt for å sikre at kunden kun dekker de faktiske kostnadene ved tilknytningen. Etter gjeldende regelverk, har dette medført at kundene også må dekke kostnadsoverskridelser når disse forekommer. Vi foreslår at nettselskapet kun kan kreve at kunden dekker overskridelser inntil 15 prosent av det estimerte anleggsbidraget, forutsatt at overskridelser ikke skyldes forhold på kundens side. Vi foreslår denne endringen for å styrke vernet av kunden. Samtidig mener vi at kravet, sett i sammenheng med de øvrige reglene for anleggsbidrag, vil bidra til at nettselskapene utarbeider bedre og mer nøyaktige kostnadsoverslag til kunden.

Endringer i andre tariffbestemmelser

Vi foreslår endringer i reglene for utforming av tariffen for uttak i regional- og transmisjonsnettet og utforming av tariffen for innmating fra produksjon.

Ukentlig tidsoppløsning for marginaltapssatser

Det er ikke noe krav til ukentlig beregning av marginaltapssatser i gjeldende regelverk. Dette gjøres likevel i transmisjonsnettet og deler av regionalnettet. Vi foreslår at dette blir et krav i hele transmisjons- og regionalnettet.

Tariffene gir signaler om kostnadene ved løpende bruk av nettet. Ukentlig beregnede marginaltapssatser vil bidra til at energileddene reflekterer marginaltapene bedre, og gir riktigere prissignal for uttak og innmating i regionalnettet.

Tariffer for innmating av produksjon

Videre foreslår vi at fastleddet for innmating fra produksjon skal fastsettes på grunnlag av faktisk innmating for alle produsenter, også de under 1 MW. Dette forslaget vil føre til at avregningsgrunnlaget for produsentene under 1 MW blir mer representativt for den faktiske bruken av nettet. Med dagens regelverk har det vært vanlig å fastsette fastleddet for disse produsentene på grunnlag av 30 prosent av installert effekt multiplisert med 5000 timer. Denne måten å fastsette fastleddet på er fordelaktig for kunder med lang brukstid. Kunder med lav brukstid betaler et høyere fastledd enn det faktisk innmating skulle tilsi.

Med dette forslaget vil alle produsenter betale et fastledd fastsatt på grunnlag av faktisk innmating. Dette prinsippet likebehandler alle produsenter uavhengig av produksjonsteknologi og brukstid.

Betaling for endring av nett

Vi foreslår å flytte § 1-4 annet ledd til ny § 17-4 i forskrift om kontroll av nettvirksomhet. Reguleringen av betaling for endring av nett vil inngå som en del av forskriftens tariffbestemmelser, og tydeliggjøre at den reguleres på bakgrunn av de samme prinsipper som for andre tariffer, og spesielt anleggsbidrag.

Tilknytningsgebyr foreslås fjernet

Vi foreslår å fjerne § 17-4, og muligheten til å kreve tilknytningsgebyr. Tilknytningsgebyret har samme formål som anleggsbidraget. Det skal gi kundene et signal om kostnadene ved å tilknyttes nettet eller øke kapasiteten på en eksisterende tilknytning. Forskjellen mellom tilknytningsgebyr og anleggsbidrag er at anleggsbidrag beregnes for hvert enkelt tilfelle, basert på de faktiske kostnadene ved tilknytningen. Tilknytningsgebyret beregnes hovedsakelig på bakgrunn av gjennomsnittlige kostnader som konsesjonæren har ved nye tilknytninger.

Tidspunkt for ikrafttredelse

NVE legger opp til at alle endringene som foreslås skal tre i kraft 1. januar 2019.

Overgangsbestemmelsen § 16-12 vil beskrive nærmere overgangskriterier for anleggsbidrag i regional- og transmisjonsnettet.

Forslag til endring i kapittel 14

Innføring av ukentlig tidsoppløsning for marginaltapssatser i transmisjons- og regionalnett

I transmisjons- og regionalnett foreslås krav om ukentlig beregning av marginaltapssatser for dag og natt/helg. Dette er i tråd med gjeldende praksis i transmisjonsnettet, og vil gi mer presise prissignaler i de regionalnettene som ikke allerede praktiserer dette.

§ 14-1 Tariffer for ordinære uttak i transmisjon- og regionalnett

Gjeldende ordlyd

§ 14-1. Utforming av tariffer for ordinære uttak i sentral- og regionalnett

I sentral- og regionalnett skal energileddet fra 1. januar 2003 være referert til de enkelte tilknytningspunkter. Energileddet skal tidsdifferensieres. Tidsdifferensieringen skal som et minimum være vinter dag, vinter natt/helg og sommer. Marginale tapsprosjenter skal så langt som mulig beregnes med hensyn til systembelastningen i et samlet nettsystem og en produksjons- og lastsituasjon som er representativ for hvert enkelt tidsavsnitt. Når energileddet fastsettes individuelt for hvert tilknytningspunkt, skal tapsprosjenten for henholdsvis uttak og innmating ha samme absoluttverdi, men motsatt fortegn.

I sentral- og regionalnett skal effektbaserte tariffledd fastsettes med utgangspunkt i kundens effektbelastning i definerte referansetimer. Referansetimene skal så langt som mulig ikke kunne forutsies av nettbrukerne. Det kan legges flere målinger til grunn. Det kan fastsettes et minimum effektgrunnlag.

Forslag til ny ordlyd

§ 14-1. Utforming av tariffer for ordinære uttak i ~~sentral~~transmisjons- og regionalnett

~~I sentral-transmisjons- og regionalnett skal energileddet avspeile marginale tapskostnader. fra 1. januar 2003~~ Energileddet skal være referert til de enkelte tilknytningspunkter og Energileddet skal tidsdifferensieres. Tidsdifferensieringen skal som et minimum være ~~vinter dag, vinter natt/helg og sommer~~ ukentlig for dag og natt/helg. Marginale tapsprosjenter skal så langt som mulig beregnes med hensyn til systembelastningen i et samlet nettsystem og en produksjons- og lastsituasjon som er representativ for hvert enkelt tidsavsnitt. ~~Når energileddet fastsettes individuelt for hvert tilknytningspunkt, skal~~ Tapsprosjenten for henholdsvis uttak og innmating skal ha samme absoluttverdi, men motsatt fortegn.

~~I sentral-transmisjons- og regionalnett~~ skal effektbaserte tariffledd fastsettes med utgangspunkt i kundens effektbelastning i definerte referansetimer. Referansetimene skal så langt som mulig ikke kunne forutsies av nettbrukerne. Det kan legges flere målinger til grunn. Det kan fastsettes et minimum effektgrunnlag.

Bakgrunn for endring

Det marginale tapet ved bruk av kraftnettet kalkuleres som produktet av områdeprisen gitt i kraftmarkedet og en marginaltapssats i prosent som nettselskapene fastsetter på forhånd. Forslaget stiller strengere krav til hvor detaljert nettselskapene skal fastsette denne prosentsatsen.

Statnett fastsetter marginaltapssatser for transmisjonsnettet for hvert utvekslingspunkt i transmisjonsnettet (ca. 200 punkt). Det beregnes nye marginaltapssatser hver uke for dag og for natt og helg. Dag er definert som virkedag mellom kl. 6.00 og kl. 22.00. Marginaltapssatsene legges ut på Statnetts internettside og distribueres til Statnetts kunder fredag før ny uke starter.

Beregningene er basert på prognoser for lastflyten i det nordiske nettet, og marginaltapssatsen er symmetrisk om null for levering og uttak i hvert enkelt punkt. I beregningen finner Statnett også marginaltap for om lag 600 punkt i regionalnettet, på oppdrag fra enkelte eiere av regionalnett. Andre regionalnettseiere beregner marginaltap selv, og kan i prinsippet gjøre dette på ulike måter.

Tapene i nettet varierer kontinuerlig fra punkt til punkt, avhengig av belastningen på nettet. Gjeldende ordlyd legger opp til en gjennomsnittspris over en lengre periode. Med tre tidsavsnitt som minimum er det betydelig kostnadsvariasjon som ikke formidles til alle aktørene i transmisjons- og regionalnettet. Når priser ikke reflekterer kostnader fører det til fare for feiltilpasning hos aktørene. Feiltilpasning vil si at samfunnet taper ressurser som kunne vært benyttet til andre formål. Teoretisk bør derfor energileddet, som er prisen for løpende bruk av kraftnettet, variere i tid og rom i tråd med den faktiske variasjonen i marginaltap, på samme måte som kraftprisen varierer. I praksis er det imidlertid en avveining mellom feiltilpasninger som følge av gjennomsnittsprising og administrative kostnader med å utarbeide og forholde seg til priser med finere oppløsning. Ukentlig tidsoppløsning vil gi behov for automatiserte rutiner hos nettselskapene for beregning av marginaltapssatsene. For effektiviteten er høy tidsoppløsning viktigere i områder hvor tapene varierer mye, enn i områder med stabile tap.

NVEs vurdering er at forslaget vil gi en effektivitetsgevinst ved at prisene vil bli mer presise ved ukentlig tidsoppløsning. Forslaget innebærer at alle regionalnett må beregne marginaltapsprosjenter i eget nett med ukesoppløsning og med egne satser for dag og natt/helg. Dette vil være hyppigere enn i dag.

Begrepet «sentralnett» erstattes med «transmisjonsnett» som følge av ny bestemmelse i energiloven § 1-5 Transmisjonsnett.

Forslag til endring i kapittel 15

Endring av tariffer for innmating fra produksjon

Kapittel 16 i gjeldende forskrift omfatter krav til praktisk utforming av tariffer for innmating fra produksjon. Vi flytter hele bestemmelsen til kapittel 15 for å samle kapitlene som omhandler tariffer for tilgang til og bruk av nettet, og for å frigjøre kapittel 16 til nytt kapittel om anleggsbidrag.

§ 15-1 Energiledd for innmating

Gjeldende ordlyd

§ 16-1. Energileddet

Energileddet for innmating skal avspeile de marginale tapskostnader i nettet ved innmating i tilknytningspunktet. § 14-1 første ledd gjelder tilsvarende.

Forslag til ny ordlyd

§ 15-1. Energiledd for innmating

~~Energileddet for innmating skal avspeile de marginale tapskostnader i nettet ved innmating i tilknytningspunktet. § 14-1 første ledd gjelder tilsvarende.~~

Energileddet for innmating for produsenter med installert effekt større eller lik 1 MW, skal avspeile marginale tapskostnader. Energileddet skal være referert til de enkelte tilknytningspunkter og skal tidsdifferensieres. Tidsdifferensieringen skal som et minimum være ukentlig for dag og natt/helg. Marginale tapsprosenter skal beregnes med hensyn til systembelastningen i et samlet nettsystem og en produksjons- og lastsituasjon som er representativ for hvert enkelt tidsavsnitt.

For kraftverk med installert effekt mindre enn 1 MW skal energileddet avspeile marginale tapskostnader i eget og overliggende nett.

Bakgrunn for endring

Bestemmelsen viser i dag til § 14-1 slik at energileddet for innmating skal beregnes tilsvarende som energiledd for uttak i regional- og sentralnettet. Det vil si at ordlyden stiller krav til punktvis beregning av marginaltapssatser.

Det er imidlertid lang og fast praksis for å tillate gjennomsnittlige marginaltapssatser for innmating av produksjon i distribusjonsnettet. Dette ble presisert i rundskriv EMP 2/2006 der vi skriver at vi tillater en slik gjennomsnittsbetraktning ved beregning av marginaltap for produsenter i distribusjonsnett. Det er ulik praksis mellom nettselskapene hvorvidt de beregner punktvis marginaltap eller om de benytter seg av muligheten til å bruke gjennomsnittlige marginaltap for hele sitt nettområde.

NVE har fått flere innspill fra nettselskap som ønsker å beregne punktvis marginaltapssatser for større kraftverk i distribusjonsnettet, men som samtidig finner det lite hensiktsmessig å skulle beregne punktvis marginaltap for de minste kraftverkene. Med gjeldende forvaltningspraksis har det ikke vært tillatt å skille på størrelsen til kraftverket. Nettselskapene har derfor måttet velge mellom å beregne punktvis

marginaltap for alle kraftverk, eller å benytte gjennomsnittlige marginaltap for alle kraftverkene i distribusjonsnettet.

Det er blitt tilknyttet mye ny småkraft til distribusjonsnettet de siste årene og NVE mener det riktig at denne kraftproduksjonen ser riktig prissignal om hvordan produksjonen påvirker tapene i nettet. Det foreslås derfor å skjerpe inn forvaltningspraksis slik at alle kraftverk med installert effekt lik eller større enn 1 MW får riktige prissignal gjennom punktvis marginaltapsberegning.

Endringen innebærer en plikt til å beregne punktvis energiledd for innmating med installert effekt over 1 MW. Dette er en innskjerping i forhold til gjeldende praksis der NVE har tillatt områdevis energiledd. For kraftverk under 1 MW stilles det ikke krav til punktvis beregning av marginaltap og det stilles heller ikke krav til tidsdifferensiering. Dersom nettselskapet for eksempel benytter områdevis marginaltapsbaserte energiledd for uttak, er det de samme satsene som skal benyttes for innmating fra kraftverk under 1 MW, men med motsatt fortegn.

NVE mener foreslått grense ivaretar hensynet til riktig beregning av marginaltap opp mot nettselskapets kostnader ved å beregne marginaltap for en stor mengde punkter.

§ 15-2 Fastledd for innmating

Gjeldende ordlyd

§ 16-2. Andre tariffledd

Sentralnettets innmatingstariffer skal være retningsgivende for andre tariffledd ved innmating i regional- og distribusjonsnett.

Avregnet mengde skal være basert på kraftverkets midlere årsproduksjon. For kraftverk med installert ytelse mindre enn 1 MW skal avregnet mengde maksimalt være 30% av installert effekt multiplisert med 5.000 timer.

Plusskunder skal ikke tariffes andre tariffledd for innmating.

Forslag til ny ordlyd

§ 15-2. Andre tariffledd Fastledd for innmating

~~*Sentralnettets innmatingstariffer skal være retningsgivende for andre tariffledd ved innmating i regional- og distribusjonsnett.*~~

Transmisjonsnettets fastledd for innmating skal benyttes på alle nettnivå.

~~*Fastleddet skal være basert på kraftverkets midlere årsproduksjon. For kraftverk med installert ytelse mindre enn 1 MW kan skal avregnet mengde maksimalt være 30 % av installert effekt multiplisert med 5.000 timer dersom dette gir et lavere avregningsgrunnlag enn midlere årsproduksjon.*~~

Plusskunder skal ikke tariffes fastledd for innmating.

Bakgrunn for endring

Forslaget tydeliggjør at andre tariffledd for innmating som hovedregel skal baseres på midlere årsproduksjon. For kraftverk under 1 MW har det siden 2002 vært tillatt med

alternativt beregningsgrunnlag basert på installert effekt. Begrunnelsen for å lage en unntaksbestemmelse for mini- og mikrokraftverk var at disse kraftverkene ikke nødvendigvis krevde konsesjonsbehandling, og at det i mange tilfeller kan være mangelfullt grunnlag for å fastsette midlere årsproduksjon. Dersom det foreligger grunnlag for å fastsette midlere årsproduksjon og kraftverkseier ønsker det, skulle midlere årsproduksjon benyttes som avregningsgrunnlag.

NVE mener at begrunnelsen for at det ble innført en egen metode for å fastsette avregningsgrunnlaget for kraftverk under 1 MW ikke lenger er til stede og at det vil være riktig at all innmating ser den samme reelle innmatingstariffen.

Gjeldende bestemmelse for kraftverk under 1 MW gir kraftverk med høy brukstid en tariffmessig fordel som ikke var intensjonen bak endringen i 2002. Kraftverk over 1 MW betaler i dag 1,3 øre/kWh midlere årsproduksjon. Enkelte kraftverk under 1 MW betaler så lite som 0,33 øre/kWh for innmatet kraft. På den annen side kommer produsenter med lav brukstid tilsvarende dårlig ut. Dette gjelder for eksempel bygg med solkraft som overstiger grensen for å være plusskunde. Disse kunden bruker som regel hoveddelen av produksjonen selv og mater inn relativt liten andel av produksjonen inn på nettet. Med gjeldende regelverk må disse kundene betale basert på installert effekt selv om de i liten grad leverer produsert kraft ut på nettet. Dette medfører at en del av denne type innmatingskunder ser det lønnsomt å investere i utstyr som struper produksjonen fremfor å selge kraften i markedet og å betale innmatingstariff. Med foreslått bestemmelse vil det bli et mindre forskjell i lønnsomheten i å være plusskunde sammenlignet med å ikke være plusskunde. Det blir mindre lønnsomt å investere i utstyr for å strupe produksjonen.

Grunnlaget for midlere årsproduksjon er måling utført i henhold til forskrift om måling, avregning og fakturering av nettenester § 3-4. Det vil si netto produksjon i nettanlegg med omsetningskonsesjon og ved tilknytningspunktet for nett unntatt anleggs- og omsetningskonsesjon. Der det ikke foreligger historiske måleverdier kan forventet produksjon angitt i konsesjonen benyttes. For produksjonsanlegg uten konsesjon skal det legges frem et energiregnskap som legges til grunn for avregning av midlere årsproduksjon inntil måleverdier foreligger.

Forslag om nytt kapittel 16 om anleggsbidrag

Innledning

En grunnleggende forutsetning for et effektivt kraftmarked er at alle som ønsker det får tilgang til kraftmarkedet til ikke-diskriminerende og objektive tariffer og vilkår.

Nettselskapene har etter gjeldende regelverk en plikt til å tilby alle som ønsker det tilgang til nettet, og eventuelt forsterke nettet dersom det er behov for det. Denneplikten er i dag betinget av at kundene er villige til å betale for sin tilknytning til og bruk av nettet. Dette skjer ved at nettselskapene kan fastsette og kreve inn et anleggsbidrag fra kundene som utløser investeringer.

Anleggsbidrag er et individuelt beregnet investeringstilskudd som kundene må betale til nettselskapene når de utløser nettinvesteringer. Anleggsbidrag skal dekke kundenes forholdsmessige andel av kostnadsgrunnlaget for nettinvesteringen. I gjeldende regelverk har det kun vært tillatt å kreve anleggsbidrag i regional- og transmisjonsnettet i ekstraordinære tilfeller. I praksis har dette blitt praktisert så strengt at det ikke har vært tillatt.

Fastsettelse av anleggsbidrag har to formål. For det første gir anleggsbidraget informasjon til kundene om hva kostnadene ved deres tilknytning eller forsterkning vil være. Når kundene mottar et tilbud om tilknytning med tilhørende estimat på et anleggsbidrag, får kunden mulighet til å vurdere nettilknytning opp mot alternative tiltak. Dette gjelder for eksempel at kunden finner en alternativ lokalisering med bedre nettkapasitet, at kunden reduserer effektbehovet slik at det ikke er nødvendig å investere i nytt nett eller at kunden finner andre mer lønnsomme energikilder.

For det andre fordeler anleggsbidraget investeringskostnadene mellom kundene som utløser investeringen og nettselskapets øvrige kunder. Årsaken til dette er at kostnader som ikke dekkes av kundene som utløste investeringen, dekkes av nettselskapet, og videre av nettselskapets øvrige kunder gjennom økte tariffer. Med anleggsbidrag oppnår vi en riktigere fordeling av nettkostnadene. Kunder som utløser nettinvesteringer dekker en andel av investeringskostnadene, og vi unngår at disse investeringene i sin helhet dekkes av nettets øvrige kunder.

Denne foreslåtte endringen av regelverket legger opp til en omfattende revidering av § 17-5 om anleggsbidrag i forskrift om kontroll av nettvirksomhet. Vi foreslår å endre reguleringen fra å være én bestemmelse med åtte ledd til å bli et eget kapittel i forskriften med elleve egne bestemmelser. Det er flere grunner til dette. Forskriftsbestemmelsen om anleggsbidrag har vært uendret siden 2001. Siden da har det blitt utviklet en omfattende forvaltningspraksis på området, blant annet gjennom NVEs saksbehandling. Gjeldende bestemmelse kan derfor fremstå som utydelig og uklar for aktørene sammenlignet med den praksis som har blitt etablert. Forskriftsfesting av gjeldende praksis er derfor en viktig del av denne høringen.

NVE mener at det er behov for sterkere prissignaler i regional- og transmisjonsnettet. En viktig endring i dette forslaget er derfor at nettselskapene skal kreve anleggsbidrag i regional- og transmisjonsnettet. Det er i hovedsak to grunner til dette. For det første vil

adgang til å kreve anleggsbidrag på disse nettnivåene bidra til at aktører i større grad må ta hensyn til kostnadene ved å bygge nytt eller forsterke eksisterende nett. Dette sikrer at kundene på alle nettnivå mottar et prissignal når de ber om tilknytning, økt kapasitet eller bedre kvalitet som utløser investeringer. For det andre vil anleggsbidrag i regional- og transmisjonsnettet bidra til å gi en riktigere fordeling av kostnader mellom kundene som utløser investeringen og nettselskapenes øvrige kunder.

I innledningen til hver bestemmelse har vi inkludert en oppstilling som viser hvorvidt ordlyden er et nytt krav, gjeldende krav eller gjeldende praksis for å synliggjøre forbindelsen til gjeldende regelverk. Forslag vi ønsker særlig kommentarer til er uthevet i høringsteksten.

Gjeldende ordlyd

§ 17-5 Anleggsbidrag

Nettselskapene kan fastsette et anleggsbidrag for å dekke anleggskostnadene ved nye nettilknytninger eller ved forsterkning av nettet til eksisterende kunder.

Anleggsbidrag ved forsterkning av en tilknytning kan beregnes når kunden krever økt kapasitet eller kvalitet som utløser behov for forsterkning. Anleggsbidraget skal beregnes ut fra kostnadene som følger av kundens tilknytning til nettet.

Når en tilknytning som beskrevet i første og annet ledd utløser forsterkninger i radielle fellesanlegg kan en forholdsmessig andel av disse kostnadene inngå i anleggsbidraget.

Ved investeringer i maskete nett kan anleggsbidrag kun fastsettes i ekstraordinære tilfeller.

Anleggsbidrag skal fastsettes uavhengig av kundens forventete energiuttak og kan maksimalt settes til anleggskostnad for anlegget minus tilknytningsgebyr.

Anleggskostnad settes lik nødvendige kostnader ved tilknytningen eller forsterkningen, inklusive timeverk for personell, maskiner og utstyr.

Nettselskapet kan fordele anleggsbidraget mellom kunder som blir tilknyttet på tidspunktet for ferdigstillelse av anlegget og kunder som blir tilknyttet på et senere tidspunkt, men senest inntil ti år etter ferdigstillelse av anlegget. Fordelingen kan skje i form av en etterberegning av anleggsbidraget, når nye kunder bli tilknyttet eller ved at nettselskapet forskutterer investeringskostnadene og fastsetter anleggsbidraget andelsvis overfor de kunder som etter hvert blir tilknyttet nettet.

Nettselskapet skal på forhånd informere kunden om innkreving av, og beregningsgrunnlaget for, anleggsbidraget.

§16-1 Når skal kunde betale anleggsbidrag

Forslag til ny ordlyd

§ 16-1. Når skal nettselskapet fastsette og kreve inn anleggsbidrag

Nettselskapet skal fastsette og kreve inn et anleggsbidrag fra kunden for å få dekket hele eller deler av anleggskostnaden som blir utløst når kunden ber om:

- a) nettilknytning
- b) økt kapasitet
- c) bedre kvalitet.

Nettselskapet skal også fastsette og kreve inn et anleggsbidrag fra kunden når kunden ber om a), b) eller c) i et nettanlegg som ble anleggsbidragsfinansiert for inntil ti år siden, og det fortsatt er anleggskostnader igjen å dekke.

Forbindelse til gjeldende ordlyd eller gjeldende praksis

I § 16-1 første ledd foreslår vi å endre bestemmelsen om anleggsbidrag fra å være en *kan*-bestemmelse til å være en *skal*-bestemmelse.

Nytt krav

I § 16-1 første ledd bokstav a) og b) viderefører vi kravene i forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-5 første og annet ledd, om *når* nettselskapet skal fastsette et anleggsbidrag overfor kunde.

Gjeldende krav

I § 16-1 bokstav c) foreslår vi å presisere at nettselskapet skal fastsette et anleggsbidrag overfor kunder som ber om bedre kvalitet. § 17-5 annet ledd omfatter også kvalitet, men det er ikke etablert noen praksis knyttet til dette kravet.

Gjeldende krav

I § 16-1 annet ledd viderefører vi kravet i forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-5 syvende ledd om fordeling av anleggsbidraget mellom kunder som ber om tilknytning, økt kapasitet eller bedre kvalitet på ulike tidspunkt (tiårsregelen).

Gjeldende krav

Samtidig foreslår vi å endre bestemmelsen fra å være en *kan*-bestemmelse til å være en *skal*-bestemmelse.

Nytt krav

Hva sier bestemmelsen?

§ 16-1 første ledd beskriver i hvilke tilfeller nettselskapet skal fastsette og kreve inn et anleggsbidrag fra kunden. Dette gjelder når en kunde ber om ny nettilknytning, økt

kapasitet og/eller bedre kvalitet som utløser behov for nettinvesteringer. Dette refereres ofte til som «kundens bestilling».

§ 16-1 annet ledd fastslår at kravet til å fastsette og kreve inn anleggsbidrag også gjelder bestillinger i eksisterende nettanlegg når

- nettanlegget opprinnelig ble anleggsbidragsfinansiert,
- det er mindre enn ti år siden nettanlegget ble ferdigstilt (tiårsregelen) og
- det fortsatt er anleggskostnader igjen å dekke.

Bakgrunn for endring

Fra kan til skal

Når nettinvesteringen utløses

Det har hittil vært opp til hvert enkelt nettselskap å velge om de skal praktisere ordningen med anleggsbidrag. Denne valgmuligheten foreslås nå tatt bort. Det vil si at alle nettselskaper skal fastsette og kreve inn et anleggsbidrag i alle tilfeller hvor det å tilknytte en ny kunde, øke kapasiteten til en eksisterende kunde eller gi en kunde bedre kvalitet, utløser investeringer i nettet.

Etter hva NVE er kjent med, er det ingen nettselskaper som ikke praktiserer en ordning med anleggsbidrag. Dette tilsier at å endre bestemmelsen fra *kan* til *skal* i praksis ikke er en stor endring, og vil påvirke nettselskapene og deres kunder i liten grad.

Vi foreslår også å innføre anleggsbidrag i regional- og transmisjonsnettet. Kravet om at nettselskapene skal fastsette og kreve inn anleggsbidrag gjelder også på disse nettnivåene uten at dette nevnes eksplisitt i ordlyden. § 16-1 omfatter altså anleggsbidrag på alle nettnivåer.

Bakgrunnen for kravet er at vi ønsker at nettselskapene skal ha så lik praksis for bruk av anleggsbidrag som mulig, og at det skal gis prissignaler til produksjon og forbruk som ønsker å tilknytte seg eller oppgradere sin eksisterende tilknytning til regional- og transmisjonsnettet. En *skal*-bestemmelse sikrer også at anleggsbidrag fastsettes og kreves inn på samme måte hos alle nettselskapene.

Tiårsregelen

Etter gjeldende regelverk kan nettselskapene velge om de ønsker å fordele kostnadene ved en nettinvestering mellom kundene som utløser investeringen og kunder som ber om tilknytning eller økt kapasitet i det samme nettanlegget etter at anlegget er bygd. Dette gjelder innenfor en periode på 10 år etter at nettanlegget er ferdigstilt.

Vi foreslår at tiårsregelen blir en *skal*-bestemmelse. Hensynet er for det første å få likere praktisering mellom nettselskapene. Et annet hensyn er å begrense kundenes mulighet til å tilpasse seg for å ikke være den aktøren som utløser og må dekke kostnadene ved en nettinvestering i anlegg som må forsterkes.

Vi foreslår ikke å innføre nye krav til hvordan tiårsregelen skal praktiseres, men viderefører kravene fra gjeldende § 17-5 syvende ledd første punktum. § 17-5 syvende ledd andre punktum om fordeling videreføres, og beskrives nærmere i ny §§ 16-7, 16-8 og 16-10.

Vurderingen av hvor lang periode nettselskapet skal fordele anleggskostnader mellom den første og senere tilknytninger, er en avveining mellom to hensyn. Dersom anleggskostnadene ikke fordeles over en viss tid, vil kundene ha sterke incentiver til å tilpasse seg for å ikke være den kunden som utløser en nettinvestering. På den andre siden, vil nye anleggsbidragsfinansierte nettanlegg med god kapasitet prises som om det ikke er ledig kapasitet når anleggskostnadene fordeles over en viss tid. Vi mener 10 år etter nettanlegget er ferdigstilt, er en hensiktsmessig periode å fordele anleggskostnadene over for å unngå uheldig tilpassing mellom aktører, selv om det gir misvisende prissignal om ledig kapasitet i nettet i den perioden. Med en slik tiårsregel vil nettkostnadene være de samme uavhengig om du er kunden som utløser nettinvesteringen eller om du er kunden som ønsker tilknytning eller oppgradering inntil ti år etter nettanlegget var ferdigstilt.

Når skal nettselskapet fastsette og kreve inn anleggsbidrag?

Første ledd, bokstav a) og b)

Det fremgår av bokstav a) – c) når nettselskapene skal fastsette et anleggsbidrag overfor kunden. Bokstav a) og b) viderefører kravene i forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-5 første og annet ledd om at det skal fastsettes og kreves inn anleggsbidrag ved nytilknytninger og oppgraderinger som utløser nettinvesteringer.

Med «ny nettilknytning» mener vi en kunde som ønsker å knytte til produksjon eller forbruk som i dag ikke er tilknyttet nettet. Når nettselskapet tilknytter en ny kunde, tilknyttes kunden med mulighet til å ta ut eller mate inn en avtalt mengde effekt. For Nærings-, husholdnings- og hyttekunder regnes kundens overbelastningsvern som avtalt mengde effekt kunden kan mate inn eller ta ut fra nettet, og for produsenter regnes vanligvis installert effekt.

Med økt kapasitet menes når en kunde ber nettselskapet om å øke mengden effekt det er mulig å mate inn eller ta ut fra nettet sammenliknet med det som er spesifisert i tilknytningsavtalen eller avtalt med nettselskapet. Gjennom forvaltningspraksis har vi presisert at omlegging fra en- til trefase er å forstå som økt kapasitet.

Utenlandsforbindelser

Utgangspunktet i dag er at et nettselskap ikke krever anleggsbidrag fra et annet nettselskap ved nettførsterkninger som utløses av behov for tilknytning eller økt kapasitet fra nettselskapet. Vi vurderer imidlertid at utenlandsforbindelser med konsesjon etter energiloven § 4-2, er mest nærliggende å sammenlikne med innmatings- og uttakskunder når det gjelder spørsmålet om tilknytning til eksisterende nett, og eventuelle anleggsbidrag for innenlandske nettførsterkninger.

Mulighet til å kreve anleggsbidrag ved innenlandske nettførsterkninger fra utenlandsforbindelser, vil være begrunnet både i hensynet om å gi lokaliseringssignaler ved tilknytning til nettet, og i hensynet til en kostnadsfordeling mellom den som utløser behov for nettførsterkninger og de øvrige kundene i nettet.

Inntekter fra utenlandsforbindelser kommer i hovedsak fra handel mellom to ulike markeder med ulik kraftpris. Eier av utenlandsforbindelsen kjøper kraft i det ene markedet og selger til en høyere pris i det andre. En eier av utenlandsforbindelser vil i utgangspunktet ikke ta hensyn til kostnader ved innenlandske nettførsterkninger. Eieren

vil i hovedsak bygge og drifte utenlandsforbindelsen for å tjene på differansen i kraftpriser mellom to ulike markeder. Utenlandsforbindelser kan derfor sees på som kunder i transmisjonsnettet med stort uttak/innmating, og det vil være viktig å kunne kreve anleggsbidrag fra eiere av utenlandsforbindelser for å gi gode signaler om kostnader ved etablering, lokalisering og dimensjonering. Dermed sikrer et anleggsbidrag en rimelig fordeling av kostnader mellom eieren av utenlandsforbindelsen og nettets øvrige kunder.

I Norge er Statnett både systemansvarlig og eier av transmisjonsnett. Statnett eier også flere utenlandsforbindelser. Når det gjelder utenlandsforbindelser som eies av Statnett, vil Statnett dekke både kostnader ved selve utenlandsforbindelsen og ved innenlandske forsterkninger av transmisjonsnettet. Videre blir inntekter fra utenlandsforbindelser som eies av Statnett tilbakeført til kundene i transmisjonsnettet gjennom reduserte tariffier. Et anleggsbidrag rettet mot Statnett som eier av en utenlandsforbindelse, vil bli en betaling fra Statnett (eier av utenlandsforbindelsen) til Statnett (eier av innenlands transmisjonsnett). På dette grunnlaget er det vår vurdering at det ikke er hensiktsmessig at utenlandsforbindelser som eies av Statnett skal betale anleggsbidrag.

Likestilles utenlandsforbindelser eid av andre enn Statnett med andre innmatings- og uttakskunder, vil slike forbindelser nødvendigvis behandles på lik linje med andre kunder som utløser krav om anleggsbidrag. En forutsetning for å få nettilknytning og dermed tilgang på markedet, vil derfor være at utenlandsforbindelsen betaler for eventuelle nødvendige nettforsterkninger.

En utenlandsforbindelse muliggjør import og eksport av elektrisitet mellom to land. Elektrisitet anses som en vare under EØS-avtalen. Etter EØS-avtalen gjelder et grunnleggende prinsipp om fritt varebytte i EØS-området. Prinsippet om fritt varebytte gjelder grensekryssende transaksjoner, slik som handel gjennom utenlandsforbindelser. Kvantitative import- og eksportrestriksjoner, og andre tiltak med tilsvarende virkning, er forbudt etter EØS-avtalen art. 11 og 12.

Utgangspunktet er at tiltak som direkte eller indirekte, aktuelt eller potensielt, hindrer samhandelen mellom medlemsstatene, kan være et tiltak i strid med art. 11. Forbudet innebærer at krav som vanskeliggjør markedsadgangen av varer fra andre EØS-land kan være i strid med art. 11. Det kan konkluderes med brudd på bestemmelsen uavhengig av om tiltaket direkte eller indirekte forskjellsbehandler importerte og nasjonale produkter.

I tillegg er kvantitative eksportrestriksjoner og tiltak med tilsvarende virkning i strid med EØS-avtalen art. 12. Forbudet omfatter nasjonale bestemmelser som hindrer eller begrenser utførsel av varer. Forbudet skal likevel ikke tolkes like vidt som importrestriksjoner under art. 11. Tiltak som direkte eller indirekte forskjellsbehandler eksportvaren, sammenlignet med innenlands omsetning, vil være i strid med art. 12.

Vi vurderer her spørsmål om anleggsbidrag når en utenlandsforbindelse eid av andre enn Statnett ønsker å knytte seg til nettet. De nye bestemmelsene om anleggsbidrag i regional- og transmisjonsnett likebehandler utenlandsforbindelser og kunder, og vurderes derfor til ikke å være i strid med art. 12.

NVE vurderer videre at anleggsbidrag ikke er en handelshindring etter art. 11. En bestemmelse om anleggsbidrag stiller ikke krav til produktet som sådan, men skal

reflektere kostnaden ved at utenlandsforbindelsen knytter seg til nettet. Vi presiserer at der det ikke er behov for nettforsterkninger på grunn av nettilknytningen, vil nettselskapet heller ikke kunne kreve anleggsbidrag. Vi vurderer derfor at en regel om anleggsbidrag ikke vanskeliggjør markedsadgangen i strid med art. 11.

Første ledd, bokstav c)

Etter bokstav c) skal nettselskapene fastsette og kreve inn anleggsbidrag for å dekke de kostnader som oppstår når en kunde ber om bedre kvalitet. Med bedre kvalitet mener vi at en kunde etterspør andre strengere krav enn den minimumsstandard nettselskapet plikter å tilby etter gjeldende regelverk. Det kan typisk være forespørsel om bedre spenningskvalitet eller strengere tekniske krav til tilknytningen enn det som fremgår av krav i forskrift om leveringskvalitet i kraftsystemet, samt hører krav til leveringspålitelighet. Eksempler på dette er tosidig forsyning, eller krav om en bestemt spenningskvalitet.

Anleggsbidrag i regional og transmisjonsnett

I gjeldende 17-5 fjerde ledd heter det at

«Ved investeringer i masket nett kan anleggsbidrag fastsettes i ekstraordinære tilfeller.»

På bakgrunn av at distribusjonsnett i hovedsak driftes radielt, har NVE som en forenkling praktisert at distribusjonsnett per definisjon regnes som radielt nett. Tilsvarende driftes regional- og transmisjonsnett i hovedsak som et masket nett, og vi har praktisert at dette per definisjon regnes som masket nett. Videre har ekstraordinære tilfeller frem til nå blitt vurdert veldig strengt. Det har medført at det i praksis ikke har vært tillatt å kreve anleggsbidrag i regional- og transmisjonsnett. De eneste unntakene har vært kundespesifikke nettanlegg.

Vi foreslår å fjerne § 17-5 fjerde ledd. Endringen innebærer at nettselskapene skal fastsette og kreve inn anleggsbidrag også i regional- og transmisjonsnett. Nettselskapene skal kreve anleggsbidrag når de vurderer at kundene utløser en nettinvestering i henhold til § 16-1. Nettselskapene skal også følge de øvrige bestemmelsene i kapittel 16 når de beregner anleggsbidraget.

Bakgrunnen for forslaget er å bidra til at tariffer og anleggsbidrag sammen skal gi gode prissignal og fordele nettkostnader mellom kundene som utløser nettinvesteringer og andre kunder på en rimelig måte. Uten anleggsbidrag i regional- og transmisjonsnett gir tariffene alene for svake prissignal om lokalisering, dimensjonering og etablering. Videre skapes det en urimelig fordeling av nettkostnadene mellom kundene som utløser nettinvesteringer og de øvrige kundene. Dette ser vi for eksempel i områder hvor det etableres mye ny produksjon som utløser mange og store investeringer i regional- og transmisjonsnett.

Faktorer som utløser behov for nye nettinvesteringer i regional- og transmisjonsnett, er i hovedsak generell forbruksutvikling, forsyningssikkerhet og etableringer av stort forbruk eller mye ny produksjon. I de to første tilfellene er det ikke mulig å peke på den eller de kundene som utløser behovet for investeringen. Investeringer begrunnet med generelle forbruksøkninger og forsyningssikkerhet dekkes derfor gjennom tariffen som alle kunder

betaler. Det er lettere å se sammenhengen mellom økt behov for effekt og en nettinvestering når det må investeres i nett for å tilknytte nye kunder eller gi eksisterende kunder økt kapasitet.

Med gjeldende regelverk tar ikke kunder som utløser nettinvesteringer i regional- og transmisjonsnettet hensyn til de tilhørende investeringskostnadene. Nettselskapene investerer i nettanlegg slik at det blir driftsmessig forsvarlig å etterkomme kundens bestilling, og kostnadene dekkes gjennom nettleien som alle kundene av nettselskapet betaler.

Med anleggsbidrag vil kundene som utløser investeringen motta et prissignal som kan påvirke deres valg om etablering, lokalisering og dimensjonering. Aksepterer de tilbudet om tilknytning med anleggsbidrag, dekker anleggsbidraget kundenes forholdsmessige andel av kostnadsgrunnlaget for nettinvesteringen. Kostnadene som nettselskapets øvrige kunder må dekke gjennom nettleien, reduseres tilsvarende.

Når kundene må ta hensyn til deres andel av nettinvesteringen, må de gjøre avveininger mellom hvor mye effekt de etterspør og hvor høyt anleggsbidrag de må betale. Kanskje vil det ikke være behov for en nettinvestering, og de slipper anleggsbidrag, dersom de gjør egne tiltak for å reduserer sitt effektbehov fra nettet, eller endrer lokasjon til et sted hvor det er bedre kapasitet i det eksisterende nettet. En kunde kan for eksempel kjøpe et batteri som begrenser effektoppene nok til at det ikke er behov for en nettinvestering.

En del kunder må etablere seg der de har tilgang på en ressurs, for eksempel vannkraft. De har ingen reell fleksibilitet knyttet til hvor de kan lokalisere seg. De kan påvirke et anleggsbidrag ved å redusere mengden effekt de ønsker å mate inn eller ta ut fra nettet. Alternativ kan anleggsbidrag føre til at kundene ikke gjennomfører prosjektet på grunn av anleggsbidraget de må betale. Dette vil likevel være riktig ut fra et samfunnsøkonomisk perspektiv. Det er en samfunnsøkonomisk gevinst dersom riktige prissignal gjennom anleggsbidragene gjør at nettselskapene kan utsette investeringer eller å la være å investere i de tilfellene hvor kundene tilpasser seg prissignalet. Utsatte eller kansellerte investeringer fører til at nettleien til nettselskapets kunder blir lavere enn den ellers ville vært.

En utfordringen er at nettinvesteringer i regional- og transmisjonsnettet ofte kan ha flere positive effekter for andre enn kunden som utløste investeringen sammenliknet med nettinvesteringer i distribusjonsnettet. Dette kan for eksempel være bedre forsyningssikkerhet, mer effektiv flyt i nettet og lavere nettap. Nettinvesteringer er kostbare, så nettselskapene tar derfor høyde for flere hensyn når de planlegger nettinvesteringer i regional- og transmisjonsnettet, for eksempel forsyningssikkerhet og fremtidig produksjons- og forbruksutvikling. Nettet utvikles derfor ikke med små kapasitetsøkninger, men ofte med betydelig overkapasitet når det først investeres. Nettselskapene skal forskuttere for overkapasiteten, og fordeler kostnadene mellom kundene som utløste nettinvesteringen og kundene som tilknyttes inntil ti år etter nettanlegget er ferdigstilt. En kunde som betaler anleggsbidrag dekker derfor ikke hele kostnaden ved en oppgradering alene, og det er heller ikke betalingsvilligheten til den kunden som alene er relevant for om en nettinvestering er samfunnsøkonomisk lønnsom eller ikke. Anleggsbidrag er derfor i hovedsak et signal til kunder som utløser nettinvesteringer om at det kreves større eller mindre tiltak for å muliggjøre tilknytning i dette punktet i nettet.

Siden det er knyttet større utfordringer til å beregne anleggsbidrag i regional- og transmisjonsnett, foreslår vi noen særskilte bestemmelser for å ta hensyn til dette. Disse fremgår av § 16-10.

§16-2 Informasjon om anleggsbidrag

Forslag til ny ordlyd

§ 16-2. Informasjon om anleggsbidrag

Når kunde utløser et anleggsbidrag etter § 16-1, skal nettselskapet vederlagsfritt og uten ugrunnet opphold gi informasjon om

- a) hjemmelsgrunnlaget for innkreving av anleggsbidrag*
- b) praksis for beregning og innkreving av anleggsbidrag*
- c) beregningsgrunnlaget for anleggsbidraget. Kostnadsestimatet skal minimum inneholde en oppstilling av kostnadene fordelt på arbeids- og materialkostnader, spesifisert på hovedkomponenter*
- d) at uenighet om anleggsbidrag kan bringes inn for NVE.*

Nettselskapet skal på forespørsel fra kunde gi innsyn i fullstendig kostnadsgrunnlag uten ugrunnet opphold.

Forbindelse til gjeldende ordlyd eller gjeldende praksis

I § 16-2 første ledd videreføres gjeldende krav i forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-5 åttende ledd, om informasjonsplikt.

**Gjeldende
krav**

I tillegg forskriftsfestes det som i dag er gjeldende praksis. Alle kravene vedrørende informasjon om anleggsbidrag er listet opp i § 16-2 bokstav a) – d).

**Gjeldende
praksis**

I bokstav a) og c) videreføres kravene i § 17-5 åttende ledd om å informere om innkreving av, og beregningsgrunnlaget for, anleggsbidrag.

**Gjeldende
krav**

Videre forskriftsfester vi krav til hvordan kostnadene som et minimum skal presenteres overfor kunder i lavspennetettet, som følger av gjeldende praksis.

**Gjeldende
praksis**

I bokstav b) forskriftsfestes gjeldende praksis knyttet til krav til skriftlige rutiner jf. energilovforskriften § 4-4 bokstav d) annet ledd, og forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 13-5 tredje ledd.

**Gjeldende
praksis**

I bokstav d) forskriftsfestes gjeldende praksis om at nettselskapene skal informere kunden om muligheten for å klage til NVE, dersom kunden og nettselskapet er uenige om anleggsbidraget.

**Gjeldende
praksis**

I § 16-2 annet ledd forskriftsfestes gjeldende praksis om hvilken informasjon nettselskapet skal gi kunde om kostnadene som ligger til grunn for anleggsbidraget, dersom kunde ber om innsyn i dette.

**Gjeldende
praksis**

Hva sier bestemmelsen?

Bestemmelsens første ledd beskriver hva nettselskapene skal informere kunde om ved henvendelser som utløser et anleggsbidrag i henhold til § 16-1 første ledd. Nettselskapet plikter å informere om dette vederlagsfritt og uten ugrunnet opphold.

Bokstav a), b) og d) stiller krav til at nettselskapene informerer om hvorfor de krever et anleggsbidrag, hvilken praksis de har og at kunden kan klage til NVE dersom kunden mener nettselskapet handler i strid med regelverket.

Bokstav c) stiller krav til informasjon om grunnlaget for anleggsbidraget. Både estimert og etterberegnet anleggsbidrag skal oppstilles på denne måten.

Annet ledd stiller krav om at nettselskapet skal fremvise et så detaljert beregningsgrunnlag for anleggsbidraget som de har tilgjengelig, dersom kunde ber om dette. Dette skal gjøres uten ugrunnet opphold.

Bakgrunn for endring

Kravene til hva slags informasjon nettselskapet er pliktig til å gi i forbindelse med anleggsbidrag, har blitt presisert gjennom forvaltningspraksis. Disse pliktene er i dag hjemlet ulike steder i regelverket. I forslaget til ny § 16-2 om informasjon om anleggsbidrag, samler vi alle pliktene og praksis om nettselskapets informasjonsplikt i én bestemmelse. Forslaget vil tydeliggjøre nettselskapets plikter og kundenes rettigheter.

Kravet om å gi kunde informasjon om anleggsbidrag, er tett knyttet til energiloven § 3-3 om leveringsplikt og § 3-4 om tilknytningsplikt. Tilknytnings- og leveringsplikten stiller krav til at nettselskapene skal vurdere om det er driftsmessig forsvarlig å etterkomme kundens bestilling. Dersom tilknytningen ikke er driftsmessig forsvarlig i det eksisterende nettet, skal de utrede, omsøke og bygge nett uten ugrunnet opphold. Nettselskapet skal fastsette et anleggsbidrag overfor kunde ved behov for å bygge nett. Siden anleggsbidraget skal være et prissignal til kunde, må informasjon om anleggsbidrag gis før nettselskapet begynner å detaljplanlegge og bygge nett.

Prosessen med å tilknytte en ny kunde kan derfor deles opp i to faser. Den første fasen vil være tidsrommet fra kunden ber om tilknytning, til nettselskapet fremlegger et skriftlig tilbud for kunden. Den andre fasen vil være tidsrommet fra kunden har akseptert tilbudet og til nytt anlegg spenningsettes. Den første fasen vil være sammenfallende med kravene i denne bestemmelsen, og skal utføres uten ugrunnet opphold.

Formålet med bestemmelsen er å sikre at kunden har tilstrekkelig informasjon til å ta en riktig avgjørelse om tilknytning. Kunden vil også enklere kunne vurdere om nettselskapet handler i strid med egne rutiner eller gjeldende regelverk, og om det er grunn til å klage nettselskapet inn til NVE.

§16-3 Krav til prosess

Forslag til ny ordlyd

§ 16-3. Krav til prosess

Nettselskapet skal dokumentere prosessen når kunden kommer med en forespørsel som utløser et anleggsbidrag i henhold til § 16-1. Dette innebærer dokumentasjon på

- a) forespørsel fra kunde*
- b) tilbud med estimert anleggsbidrag til kunde*
- c) akseptert avtale om tilknytning og anleggsbidrag*
- d) informasjon til kunde om eventuelle endringer i estimert anleggsbidrag underveis*
- e) etterberegnet anleggsbidrag.*

Nettselskapet skal oppbevare dokumentasjonen i ti år fra anlegget er spenningssatt.

Forbindelse til gjeldende ordlyd eller gjeldende praksis

I gjeldende ordlyd er det ingen direkte krav til at nettselskapene skal dokumentere prosess slik som det foreslås her. Det er likevel deler av gjeldende bestemmelse som omhandler dette. Det heter i § 17-5 åttende ledd at

Nettselskapet skal på forhånd informere kunden om innkreving av, og beregningsgrunnlaget for, anleggsbidraget.

Gjeldende åttende ledd stiller krav til at kunde skal få informasjon om innkrevingen av, og beregningsgrunnlaget for, anleggsbidraget.

Nytt krav

Hva sier bestemmelsen?

I bokstav a), b) og c) stilles det krav til at nettselskapene kan dokumentere at de har mottatt en forespørsel som utløser et anleggsbidrag i henhold til § 16-1, at de har gitt kunden et tilbud om tilknytning med estimert anleggsbidrag, og at de har mottatt aksept fra kunde for dette tilbudet.

I bokstav d) stilles det krav til at nettselskapet kan dokumentere at de har informert kunde om eventuelle endringer som påvirker det forventede anleggsbidraget.

I bokstav e) stilles det krav til at nettselskapene kan dokumentere at de har forelagt kunde det etterberegnede anleggsbidraget som ligger til grunn for sluttoppgjøret.

Bakgrunn for endring

Gjennom behandling av klagesaker ser vi at uenighet mellom kunde og nettselskap ofte skyldes at det er uklart hva som faktisk er blitt kommunisert, for eksempel hva kunden bestilte eller hvilken nettløsning nettselskapet har valgt. Begrunnelsen for kravene må derfor sees i sammenheng med § 16-2 om informasjonsplikt.

Formålet med anleggsbidrag er å gi kunder som utløser en nettinvestering et prissignal om etablering, lokalisering og dimensjonering. Når de mottar dette prissignalet kan de veie kostnadene ved nettinvesteringen de utløser opp mot andre alternativer. Det er derfor viktig at kunden får informasjon om at nettselskapet vil kreve inn et anleggsbidrag, og et estimat på hvor stort dette vil bli, på et tidlig tidspunkt i prosessen. Av samme grunn er det viktig at kunden får informasjon underveis, dersom nettselskapet støter på uforutsette forhold som påvirker det endelige anleggsbidraget. Når disse forholdene er dokumentert, er det også enklere for NVE å kontrollere om nettselskapene overholder de krav som er stilt.

I bokstav a) stilles det krav til at nettselskapet skal dokumentere at de har mottatt en forespørsel fra kunde.

I bokstav b) stilles det krav om at nettselskapet skal dokumentere at de har forelagt kunden et tilbud om tilknytning/oppgradering med tilhørende estimert anleggsbidrag. Det er varierende hvordan nettselskapene mottar bestillinger om tilknytning/oppgradering, og hvordan de sender ut et tilbud med estimert anleggsbidrag. For å sikre at kunden mottar tilbudet, skal tilbudet forelegges kunden direkte. Det er ikke tilstrekkelig at kunden får tilbudet via en tredjepart.

I bokstav c) stilles det krav om at nettselskapet skal dokumentere at de har mottatt kundens aksept av tilbudet med estimert anleggsbidrag. For å sikre at kunden har sett og godkjent tilbudet, skal nettselskapet motta aksepten direkte fra kunden. Det er ikke tilstrekkelig at kundens aksept formidles via en tredjepart.

I bokstav d) stilles det krav om at nettselskapet skal dokumentere at de har informert kunden dersom det oppstår uforutsette merkostnader underveis i prosjektet, som påvirker det endelige anleggsbidraget kunden må betale. Kunden skal informeres før den uforutsette merkostnaden påløper. Dette kravet må sees i sammenheng med kravet om etterberegning av anleggsbidrag og tak på kostnadsoverskridelser i ny § 16-11. Der beskrives det nærmere i hvilke tilfeller nettselskapet kan kreve kostnader utover 15 prosent av det estimerte anleggsbidraget som kunden har dekket.

I bokstav e) stilles det krav om at nettselskapet skal dokumentere at de har forelagt kunden det etterberegnete anleggsbidraget.

I annet ledd stilles det krav om at nettselskapet skal oppbevare dokumentasjonen i ti år fra anlegget er spenningssatt. Kravet sikrer blant annet at dokumentasjonen er tilgjengelig ved eventuell klagebehandling.

§16-4 Skriftlig avtale om anleggsbidrag

Forslag til ny ordlyd

§ 16-4. Skriftlig avtale om anleggsbidrag

Nettselskapet skal inngå skriftlig avtale om anleggsbidrag direkte med kunde.

Avtalen skal spesifisere hva kunden har bestilt, estimert anleggsbidrag, og estimert tidspunkt for ferdigstillelse av nettanlegget.

Forbindelse til gjeldende ordlyd eller gjeldende praksis

I § 16-4 første ledd viderefører vi gjeldende krav i forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 13-6, om avtale med kunde om vilkår for tilknytning og bruk av nettet.

**Gjeldende
krav**

I § 16-4 annet ledd forskriftsfester vi gjeldende praksis om krav til innhold i avtalen.

**Gjeldende
praksis**

Hva sier bestemmelsen?

Bestemmelsen stiller krav til at nettselskapet skal inngå en skriftlig avtale som viser hva nettselskapet skal levere, hvor lang tid det er forventet å ta før nettanlegget er ferdig, og hvor mye det er forventet å koste.

Bakgrunn for endring

I gjeldende § 13-6 i forskrift om kontroll av nettvirksomhet kreves det at nettselskapene inngår avtaler med vilkår om tilknytning og bruk av nettet direkte med hver enkelt kunde. Nettselskapenes krav om anleggsbidrag regnes for å være et vilkår kunde må oppfylle for at nettselskapet fortsatt skal ha en plikt til å etterkomme kundens bestilling om tilknytning, økt kapasitet eller bedre kvalitet. I dag inngår de aller fleste nettselskaper slike avtaler om anleggsbidrag. Med ny § 16-4 forskriftsfester vi den etablerte praksisen om at nettselskapet skal inngå avtale om anleggsbidrag med kunde, og at avtalen skal inngås direkte med kunde. At nettselskapet skal inngå avtale direkte med kunde vil si at nettselskapene ikke kan inngå slike avtaler via en tredjepart, som for eksempel en el-installatør.

I § 16-4 annet ledd fremgår det videre hva vi krever at avtalen som et minimum skal inneholde. Den skal omfatte hva nettselskapet skal levere, når det skal leveres og til hvilken pris. Estimert anleggsbidrag skal så godt som mulig stemme med forventede faktiske kostnader for tiltaket.

I gjeldende § 13-6 i forskrift om kontroll av nettvirksomhet, heter det at avtaler med vilkår for tilknytning og bruk av nettet skal inngås direkte mellom nettselskapene og hver enkelt kunde. Avtalen om anleggsbidrag kan inngå som en del av tilknytningsavtalen etter §13-6, så lenge kravene om innhold i §16-4 er oppfylt.

§16-5 Beregning av anleggsbidrag

Forslag til ny ordlyd

§ 16-5. Beregning av anleggsbidrag

Anleggsbidraget kan maksimalt være lik kostnadsgrunnlaget for nettinvesteringen.

Kostnadsgrunnlaget er anleggskostnad, fratrasket reinvesteringskostnader, tillagt fremskyndingskostnader.

*Kundens anleggsbidrag settes lik en andel av kostnadsgrunnlaget. Andelen beregnes etter § 16-8 når kundens bestilling utløser investeringer i nettanlegg der kunde er eneste bruker, og etter §§ 16-9 eller 16-10 når kundens bestilling utløser investeringer i nettanlegg med flere brukere. **Feil! Fant ikke referanseilden.***

Forbindelse til gjeldende ordlyd eller gjeldende praksis

I § 16-5 første ledd viderefører vi kravet fra forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-5 femte ledd, om at det kunden må betale i anleggsbidrag ikke kan overstige kostnadsgrunnlaget for nettinvesteringen.

**Gjeldende
krav**

§ 16-5 annet ledd presiseres gjeldende praksis knyttet til hvordan kostnadsgrunnlaget fastsettes. Dette inkluderer hvordan reinvesteringer og fremskyndingskostnader håndteres ved beregning av anleggsbidraget.

**Gjeldende
praksis**

I § 16-5 tredje ledd viderefører vi kravet fra forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-5 tredje ledd, om at kunden skal betale en forholdsmessig andel av kostnadsgrunnlaget for investeringen. Hvordan denne andelen beregnes er nærmere presisert i ny §§ 16-8, 16-9 og 16-10.

**Gjeldende
krav**

Hva sier bestemmelsen?

Bestemmelsens første ledd stiller krav til at anleggsbidraget ikke kan overstige kostnadsgrunnlaget for nettinvesteringen.

Annet ledd definerer hva som menes med «kostnadsgrunnlaget».

Tredje ledd viser til at kunden kun skal betale sin forholdsmessige andel. Det henvises til de bestemmelsene som nærmere regulerer hvordan fordelingen av anleggsbidraget skal gjennomføres.

Bakgrunn for endring

Beregning av anleggsbidrag

I §§ 16-5 – 16-7 gjennomgår vi hvordan anleggsbidraget skal beregnes. Både modellen og prinsippene er i hovedsak lik det som har blitt praktisert etter gjeldende § 17-5, men vi har endret ordlyden på noen områder. Et eksempel er endringen fra § 17-5 femte ledd til ny § 16-5 første ledd, hvor ordlyden «maksimalt kan settes til anleggskostnad for nettanlegget» er endret til «maksimalt være lik kostnadsgrunnlaget for nettinvesteringen». Dette gjør vi for å lage en tydeligere struktur på hvordan anleggsbidraget skal beregnes. Den overordnede strukturen fremgår i § 16-5, mens vi definerer nærmere de ulike komponentene i strukturen i §§ 16-6 og 16-7.

§ 16-5 første ledd er derfor en videreføring av kravet fra forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-5 femte ledd, om at kundens anleggsbidrag maksimalt kan settes lik kostnadsgrunnlaget for nettinvesteringen. Kostnadsgrunnlaget defineres i § 16-5 annet ledd. Med formuleringen «kan maksimalt være lik» mener vi at en kundes anleggsbidrag ikke i noen tilfeller kan overstige kostnadsgrunnlaget for nettinvesteringen. Om anleggsbidraget settes lik hele kostnadsgrunnlaget for nettinvesteringen eller kun en forholdsmessig andel, avhenger av om det er én eller flere brukere av nettanlegget. Dette beskrives nærmere i ny §§ 16-8, 16-9 og 16-10.

I gjeldende § 17-5 femte ledd er det i tillegg presisert at anleggsbidraget skal fastsettes uavhengig av kundens forventede energiuttak. Denne formuleringen stammer fra endringen av forskriftsteksten i 2001. Før den tid var det anledning til å legge til et påslag på anleggskostnaden for dekking av driftskostnader, gitt at dette påslaget ble justert i forhold til anleggets forventede økonomiske levetid og kundens bidrag til økt inntektsramme. Justeringen av påslaget var derfor avhengig av kundens forventede forbruk. Ved endringen i 2001 gikk vi bort fra denne beregningsmetoden, og det ble presisert at anleggsbidraget skulle være uavhengig av kundens forventede uttak. Med foreslåtte bestemmelser i kapittel 16 som regulerer hvordan anleggsbidraget skal beregnes, mener vi at det ikke lenger er behov for presiseringen om at anleggsbidraget skal beregnes uavhengig av kundens forventede energiuttak. Som følge av at vi også foreslår at det ikke lenger er tillatt med tilknytningsgebyr, vil heller ikke siste del av § 17-5 femte ledd komme til anvendelse lenger. Disse formuleringene tas derfor ikke med i den nye bestemmelsen.

I § 16-5 annet ledd forskriftsfester vi gjeldende praksis knyttet til hvordan kostnadsgrunnlaget for anleggsbidraget skal fastsettes. Kostnadsgrunnlaget skal fastsettes på grunnlag av anleggskostnad for nettinvesteringen, fratrasket reinvesteringskostnader, tillagt fremskyndingskostnader. Kostnadsgrunnlaget for anleggsbidraget kan vises med følgende formel:

$$\begin{array}{rcl}
 & \textit{Anleggskostnad} & \\
 - & \textit{Reinvesteringskostnad} & \\
 + & \textit{Fremskyndingskostnad} & \\
 \hline
 = & \textit{Kostnadsgrunnlag for anleggsbidrag} &
 \end{array}$$

Gjennom forvaltningspraksis er det fastslått at kostnader til materiell og arbeidskraft som forlenger nettanleggets levetid (reinvesteringskostnader), eller kostnader til drift og vedlikehold av nettanleggene generelt, ikke skal inkluderes i kostnadsgrunnlaget. Disse kostnadene blir dekket gjennom nettleien og blir tatt høyde for ved fastsettelsen av nettselskapets inntektsramme. Med gjeldende regelverk har det vært opp til

nettselskapene om de ønsker å inkludere merkostnadene ved at kunden utløser endringer i nettet tidligere enn nødvendig (fremskyndingskostnader) i anleggsbidraget. Dersom nettselskapet velger en slik praksis, må dette imidlertid praktiseres i alle saker. Vår erfaring er at alle nettselskapene har en praksis hvor de inkluderer fremskyndingskostnadene i anleggsbidraget. Vi vurderer at fremskyndingskostnader er en kostnad som skal inkluderes i kostnadsgrunnlaget, og foreslår derfor at dette blir et krav.

Hva som menes med anleggskostnad presiseres nærmere i § 16-6, og reinvesterings- og fremskyndingskostnader defineres i § 16-7.

Gjennom vedtak i uenighetssaker mellom nettselskap og deres kunder, har vi etablert praksis knyttet til andre kostnader som ikke skal inngå i kostnadsgrunnlaget. For eksempel gjelder dette

- generelle driftskostnader som følger av nettinvesteringen
- generelle påslag på anleggskostnadene, som for eksempel påslag for lagerkostnader, risiko eller transport
- nyttevirkninger som KILE-kostnader (avbruddskostnader), endrede tapskostnader eller lignende
- kostnader forbundet med endring av nettanlegg, jf. gjeldene § 1-4 i forskrift om kontroll av nettvirksomhet (nå ny § 17-4), med mindre endring av nettanlegg er nødvendig for å tillate tilknytning eller forsterkning
- indeksjustering av anleggsbidrag ved innkreving etter § 16-1 annet ledd.

Listen er ikke uttømmende.

Bunnfradrag

I gjeldende regelverk er anleggsbidrag en «kan-bestemmelse». Dette innebærer at nettselskapene velger selv om de ønsker å kreve at kunder som utløser nettinvesteringer betaler anleggsbidrag. Dersom de velger å kreve anleggsbidrag, skal de ha en praksis som er objektiv og ikke-diskriminerende. I gjeldende regelverk er det ikke satt noen nedre grense for hvor liten del av kostnadsgrunnlaget nettselskapene kan kreve dekket. Nettselskapene har dermed hatt mulighet til å gi kundene et bunnfradrag som reduserer anleggsbidraget med et gitt kronebeløp. Nettselskapene fastsetter bunnfradrag av ulike årsaker, eksempelvis som et virkemiddel for å redusere tilknytningskostnadene i sitt nettområde, eller for å redusere behovet for å beregne og etterberegne anleggsbidrag for små og lite kostbare tilknytninger.

Vi foreslår å endre anleggsbidragsbestemmelsen fra å være en «kan-bestemmelse» til å bli en «skal-bestemmelse». Nettselskapene har dermed plikt til å kreve anleggsbidrag i alle tilfeller som omfattes av ny § 16-1. Det fremgår klart hvilke kostnader som skal inngå i anleggsbidraget i ny §§ 16-5, 16-6 og 16-7. Som en konsekvens av disse foreslåtte endringene, må vi også enten begrense eller forby bruken av bunnfradrag. Dersom vi ikke gjør dette, vil nettselskapene som ikke ønsker å kreve anleggsbidrag sette et høyt bunnfradrag for unngå plikten til å kreve anleggsbidrag.

Vi har vurdert om bunnfradrag kan være tillatt selv om anleggsbidrag er en «skal-bestemmelse», da med et forskriftsfestet tak som klart avgrenser hvor høyt bunnfradraget kan være. Dette vil åpne for at nettselskapene kan bruke ordningen stort sett som før. Samtidig må nettselskapene uansett foreta beregninger for det enkelte prosjekt for å

ivareta kostnadskontroll og kontrollere om anleggskostnaden overstiger bunnfradraget. De kostnadene som unngås ved å bruke bunnfradrag vil derfor være relatert til å sende tilbud og kreve betaling fra kunder i små prosjekter. Disse administrative kostnadene vurderes å være lave.

Et bunnfradrag fjerner eller svekker prissignalet som gis gjennom anleggsbidraget. Denne effekten blir forsterket med størrelsen på det tillatte bunnfradraget. Vi ønsker at den som knytter seg til eller etterspør forsterkninger av nettet, i størst mulig grad skal se kostnadene som utløses av bestillingen. Behovet for presise prissignaler og et enklere regelverk er derfor vektlagt ved utforming av bestemmelsen. Som et resultat av dette foreslår vi at det ikke er tillatt å ha bunnfradrag.

Vi ønsker innspill på om forskriften skal forby bunnfradrag eller om den skal fastsette et tak og hva taket eventuelt bør være.

I § 16-5 tredje ledd viderefører vi kravet fra forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-5 tredje ledd om at kunden skal betale en forholdsmessig andel av kostnadsgrunnlaget. Med utgangspunkt i kundens bestilling, jf. § 16-1 første ledd bokstav a) – c), og ny og gammel nettkapasitet, skal kostnadsgrunnlaget fordeles i henhold til føringene i nye §§ 16-8, 16-9 og 16-10. Kundens forholdsmessige andel av kostnadsgrunnlaget utgjør kundens anleggsbidrag.

§16-6 Anleggskostnad

Forslag til ny ordlyd

§ 16-6. Anleggskostnad

Det er kun kostnader for anlegg som kunden benytter som skal inngå i anleggskostnadene.

Anleggskostnadene fastsettes på grunnlag av nettselskapets innkjøpspriser og selvkost. Bokført verdi skal legges til grunn når nettselskapet benytter brukte komponenter.

Forbindelse til gjeldende ordlyd eller gjeldende praksis

I § 16-6 første ledd viderefører vi kravet fra forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-5 sjette ledd, om hvilke kostnader og komponenter som inngår i anleggskostnadene. Samtidig endres ordlyden for å beskrive gjeldende praksis bedre.

**Gjeldende
krav**

I § 16-6 annet ledd presiserer vi gjeldende praksis knyttet til hva slags priser som skal brukes for å fastsette kostnadene på komponentene som inngår i anleggskostnadene.

**Gjeldende
praksis**

Hva sier bestemmelsen?

Bestemmelsen skal sikre at en kunde ikke betaler mer enn de faktiske kostnadene for nettinvesteringen nettselskapet mener må gjennomføres for å imøtekomme kundens bestilling, jf. § 16-1 bokstav a) – c). Videre stilles det krav til hvilke komponenter og timeverk som inngår i anleggskostnadene, og hvordan nettselskapet skal prise disse.

Bakgrunn for endring

Det er ofte samfunnsøkonomisk rasjonelt å gjøre større og mer helhetlige tiltak når nettselskapene først må investere i nye nettanlegg eller gjennomføre tiltak i eksisterende nettanlegg. Ved beregning av anleggsbidraget er det derfor nødvendig å gjøre en vurdering av hvilke kostnader som oppstår som følge av kundens tilknytning eller økte kapasitet, og hvilke kostnader som er en følge av at nettselskapet ønsker å gjøre større og helhetlige tiltak som er mer samfunnsøkonomisk rasjonelle når også fremtidig behov for nett legges til grunn.

Det finnes tre ulike scenario når nettselskapet foretar en investering for å imøtekomme kundens bestilling.

1. Nettselskapet forsterker nettet som forsyner kunden, men bygger etter minste standard i forhold til den kapasiteten kunden har bestilt fordi de vurderer at det ikke vil være behov for mer effekt i det aktuelle nettet enn det denne ene kunden bestiller.
2. Nettselskapet forsterker nettet som forsyner kunden, men de bygger nett med større kapasitet enn minste standard for å legge til rette for fremtidig økt behov for effekt i det aktuelle nettet.
3. Nettselskapet forsterker nettet som forsyner kunden, men investerer samtidig i nettanlegg de mener det er rasjonelt å bygge eller erstatte, selv om dette er nett som kunden ikke skal benytte.

I det første tilfellet skal kostnadene for alle anleggene inngå i kostnadsgrunnlaget og kunden skal betale et anleggsbidrag likt kostnadsgrunnlaget, jf. ny § 16-9 tredje ledd. I det andre tilfellet skal kostnadene for alle anleggene inngå i kostnadsgrunnlaget, men kunden skal kun betale sin forholdsmessige andel, jf. ny §§ 16-9 eller 16-10. I det tredje tilfellet skal kostnadene ved anlegget som kunden ikke benytter, ikke inngå i kostnadsgrunnlaget i det hele tatt, og kunden skal betale et anleggsbidrag likt hele eller deler av kostnadsgrunnlaget for anlegget som kunden benytter. Hva som skal anses som kundens forholdsmessige andel, er avhengig av nettselskapets vurdering av det fremtidige behovet for effekt i det aktuelle nettet.

Vi har valgt å endre ordlyden i ny § 16-6 sammenlignet med §17-5 sjette ledd for bedre å beskrive gjeldende praksis knyttet til hvilke anleggskostnader som skal inngå i beregningen av anleggsbidraget. Ordlyden foreslås endret slik at det ikke lenger er «*nødvendige kostnader ved*» som skal inngå i anleggskostnadene, men «*kostnader for anlegg som kunden benytter*».

§16-7 Reinvesterings- og fremskyndingskostnader

Forslag til ny ordlyd

§ 16-7. Reinvesterings- og fremskyndingskostnader

Reinvesteringskostnader er kostnader ved å erstatte eksisterende nettanlegg, inkludert arbeidskostnader og kostnader for nødvendig utstyr. Reinvesteringskostnaden er enten

- a) gjenanskaffelsesverdien til eksisterende nettanlegg som erstattes, eller*
- b) anskaffelsesverdien til nettanlegget som nettselskapet ville bygget ved reinvestering.*

Fremskyndingskostnader er kostnadene ved at nettanlegget erstattes før levetiden er gått ut. Fremskyndingskostnadene beregnes med formelen

$$FK = RI * \left[1 - \frac{1}{(1 + k)^t} \right]$$

FK: Fremskyndingskostnad

RI: Reinvesteringskostnad

k: Kalkulasjonsrente. Kalkulasjonsrenten settes lik kalkulasjonsrenten for et normalt offentlig tiltak ihht. Finansdepartementets retningslinjer

t: Den økonomiske eller tekniske restlevetiden til komponenten

Fremskyndingskostnader skal ikke beregnes for transformatorer.

Forbindelse til gjeldende ordlyd eller gjeldende praksis

I § 16-7 første og annet ledd presiserer vi gjeldende praksis for hvordan reinvesterings- og fremskyndingskostnader skal håndteres ved beregning av anleggsbidrag.

**Gjeldende
praksis**

I § 16-7 tredje ledd presiserer vi gjeldende praksis for hvordan transformatorer håndteres ved beregning av fremskyndingskostnader.

**Gjeldende
praksis**

Hva sier bestemmelsen?

Bestemmelsens første ledd definerer hva som menes med reinvesteringskostnad, og forklarer nærmere hva slags komponenter og kostnader som skal ligge til grunn for reinvesteringskostnadene.

Annet ledd definerer fremskyndingskostnad, og forklarer nærmere hvordan denne korrekt skal beregnes.

Tredje ledd presiserer at det ikke skal beregnes fremskyndingskostnader for transformatorer.

Bakgrunn for endring

Vi ser det som nødvendig å etablere mer presise definisjoner på de ulike elementene som inngår i kostnadsgrunnlaget for anleggsbidraget. Anleggskostnad som ble definert i ny §

16-6 er ett element. Reinvesterings- og fremskyndingskostnader er de to andre elementene. I gjeldende ordlyd er ikke reinvesterings- og fremskyndingskostnader nevnt, men i § 17-5 sjette ledd heter det at «*anleggskostnad settes lik nødvendige kostnader ved tilknytningen eller forsterkningen*». I henhold til gjeldende praksis er ikke reinvesteringskostnader vurdert som en nødvendig kostnad. I henhold til gjeldende praksis er fremskyndingskostnader vurdert å være en nødvendig kostnad. Disse begrepene defineres i ny § 16-7.

Reinvesteringskostnader

Reinvesteringskostnader skal ikke inkluderes i kostnadsgrunnlaget fordi nettselskapenes konsesjonsvilkår krever at de vedlikeholder og reinvesterer de nettanleggene de har konsesjon for. Med disse pliktene følger det kostnader som nettselskapet uansett må dekke når nettanleggets levetid går ut (reinvesteringskostnader). Disse kostnadene skal derfor ikke belastes enkeltkunder.

Med gjeldende regelverk har hovedregelen vært at nettselskapene finner reinvesteringskostnaden ved å se hva det vil koste å erstatte det eksisterende nettet med nye helt like komponenter, lik nettløsning, lik ledning/kabel og lik transformatorstørrelse. I mange tilfeller er disse kostnadene enkle å finne, og rimelige å legge til grunn for beregningen av reinvesteringskostnadene. Det er også tilfeller hvor nettselskapet vurderer at det ikke er praktisk gjennomførbart å erstatte det eksisterende nettet likt for likt. Dette kan være på grunn av at komponentene ikke benyttes som selskapets standard lenger, eller at det er vanskelig å anslå relevante priser på komponentene. I disse tilfellene har vi tillatt at nettselskapene legger til grunn anskaffelseskostnadene for det nettanlegget de ville investert i, uten å ta hensyn til den utløsende kundens økte kapasitetsbehov ved beregning av reinvesteringskostnadene.

I ny § 16-7 første ledd foreslår vi å likestille disse alternative måtene å beregne reinvesteringskostnader på. Nettselskapene kan selv velge hvilken metode de ønsker å bruke i hvert enkelt tilfelle, men de må ha rutiner for å behandle like saker likt, slik at de sikrer at de har en objektiv og ikke-diskriminerende praksis. Selskapets egne prinsipper for hva slags metode de velger i ulike saker skal fremgå av nettselskapenes rutiner for beregning av anleggsbidrag.

Fremskyndingskostnader

Bakgrunnen for hvorfor fremskyndingskostnader skal inkluderes i anleggsbidraget, er at nettselskapene ikke skal dekke merkostnadene ved at en kunde utløser reinvesteringer i nettet tidligere enn ellers nødvendig (fremskyndingskostnader). Alternativt ville nettselskapets øvrige kunder måttet betale for denne fremskyndingen gjennom økt nettleie. Merkostnaden ved en fremskyndet reinvestering identifiseres ved å sammenligne nåværende reinvesteringskostnader med nåverdien av fremtidig reinvestering som unngås. For å identifisere nåverdien av å fremskynde en fremtidig reinvestering, neddiskonteres reinvesteringskostnaden.

Restlevetiden spiller en avgjørende rolle for beregning av fremskyndingskostnadene. Restlevetiden kan vurderes etter teknisk eller økonomisk levetid. Med teknisk levetid menes antall år fra ferdigstilling av anlegget til en reinvestering er nødvendig av tekniske årsaker. Nettselskap som benytter teknisk levetid i beregningene må kunne dokumentere

denne på komponentnivå. Med økonomisk levetid forstås antall år fra ferdigstilling av anlegget til anlegget er nedskrevet i nettselskapets regnskap. Som følge av dette vil økonomisk levetid sjelden være lenger enn teknisk levetid. Økonomisk levetid vil derfor vanligvis gi lavere anleggsbidrag enn teknisk levetid.

Vi vurderer at teknisk levetid vil gi mer korrekt verdsettelse av fremskyndingskostnadene i de fleste tilfeller. Ulempen med teknisk levetid er imidlertid at den varierer fra nettanlegg til nettanlegg, og det vil være nødvendig at nettselskapet kan dokumentere gjenværende teknisk levetid i uenighetssaker. Det vil gi mindre transparens og forutsigbarhet for kundene, samtidig som det vil være ressurskrevende for nettselskapene å dokumentere teknisk levetid i hver enkelt sak. Økonomisk levetid er derimot mer transparent og forutsigbar for kundene, og mindre ressurskrevende å håndtere for nettselskapene. Samtidig vil det gi mindre presis verdsettelse av fremskyndingskostnadene. Dersom nettselskapene selv skal velge metode for beregning av gjenstående levetid, må prinsippene de legger til grunn for hva slags metode de velger i ulike saker fremgå av selskapets rutiner for beregning av anleggsbidrag.

Vi ønsker innspill på om forskriften skal tillate at nettselskapene selv velger om de bruker teknisk eller økonomisk restlevetid på komponentene som reinvesteres, eller om det skal forskriftsfestes kun én metode, enten teknisk eller økonomisk restlevetid.

Fremskyndingskostnad for transformatorer

I tredje ledd kreves det at det ikke skal beregnes fremskyndingskostnader for transformatorer. Dette er fordi disse normalt kan benyttes et annet sted i nettet eller selges. Det skal derimot beregnes fremskyndingskostnad på arbeid relatert til oppgradering av transformator, da arbeidskostnader er å anse som en reinvesteringskostnad.

§16-8 Anleggsbidrag i nettanlegg der kunde er eneste bruker

Forslag til ny ordlyd

§ 16-8. Anleggsbidrag i nettanlegg der kunde er eneste bruker

Kundens anleggsbidrag settes lik kostnadsgrunnlaget når

- a) kunden er eneste bruker av nettanlegget, og*
- b) nettanlegget er dimensjonert etter nettselskapets minste standard i forhold til kundens bestilte kapasitet, og*
- c) nettselskapet vurderer at andre kunder ikke vil bestille kapasitet i nettanlegget inntil ti år etter ferdigstilling.*

Nettselskapet skal betale tilbake til kunden det som overgår kundens forholdsmessige andel av kostnadsgrunnlaget i de tilfellene andre kunder bestiller kapasitet i nettanlegget inntil ti år etter ferdigstilling.

Forbindelse til gjeldende ordlyd eller gjeldende praksis

I § 16-8 første ledd videreføres kravet i forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-5 annet ledd siste punktum, om at anleggsbidraget skal beregnes ut fra kostnadene som følger av kundens tilknytning til nettet. I tillegg forskriftsfester vi etablerte krav som også må være oppfylt for at nettselskapet kan sette anleggsbidraget likt kostnadsgrunnlaget i bestemmelsens bokstav a), b), og c).

**Gjeldende
krav**

I § 16-8 annet ledd foreslår vi at nettselskapene skal betale tilbake det som overgikk kundens forholdsmessige andel av kostnadsgrunnlaget når kundens anleggsbidrag i utgangspunktet dekket hele kostnadsgrunnlaget, og det likevel kom kunder med behov for mer kapasitet i det samme nettanlegget inntil ti år etter ferdigstillelse av nettanlegget.

Nytt krav

Hva sier bestemmelsen?

Bestemmelsens første ledd fastsetter hvilke krav som må være oppfylt for at nettselskapene kan sette anleggsbidraget lik kostnadsgrunnlaget. Alle kravene må oppfylles samtidig.

Bestemmelsens annet ledd krever at når nettselskapet har vurdert at kundens anleggsbidrag skal dekke hele kostnadsgrunnlaget, jf. § 16-8 første ledd, skal de betale tilbake den delen av anleggsbidraget som overgikk kundens forholdsmessige andel dersom det likevel kommer kunder med behov for mer kapasitet i det samme nettanlegget inntil ti år etter nettanlegget er ferdigstilt.

Bakgrunn for endring

Kundens anleggsbidrag dekker hele kostnadsgrunnlaget

Gjeldende praksis innebærer at nettselskapet kan kreve hele kostnadsgrunnlaget for anleggsbidraget dekket av én kunde når følgende to vilkår er oppfylt. Nettselskapet må dimensjonere anlegget etter minste standard i forhold til kundens effektbehov og vurdere at andre kunder ikke vil bestille kapasitet i nettanlegget inntil ti år etter ferdigstillelse. Dersom ett av disse vilkårene ikke er oppfylt, skal kunden kun betale en forholdsmessig andel av kostnadsgrunnlaget. Det fremkommer av forslag til ny § 16-9 hvordan kostnadsgrunnlaget fordeles i dette tilfellet.

Med «minste standard» menes den minste standardkomponenten nettselskapet benytter, og som dekker kundens bestilte effektbehov. Nettanlegg har lang levetid. Det er derfor viktig at nettselskapene er fremadskuende slik at nettanleggene de investerer i ikke bare dekker etterspørselen i dag, men at de også tar høyde for fremtidig økt etterspørsel i nettanleggets levetid når de investerer. Noen ganger er det derfor riktig å bygge ut mer kapasitet enn det som kunden i dag ber om, for å legge til rette for fremtidig forbruk. Dersom nettselskapet vurderer at det vil være flere som vil ha behov for økt effekt i det aktuelle nettet i fremtiden, skal nettselskapet investere deretter og behandle anlegget som et radielt fellesanlegg.

Krav om tilbakebetaling

Etter forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-5 syvende ledd, har nettselskapene to alternative måter å fordele kostnadsgrunnlaget mellom kunden som utløser en nettinvestering, og kunder som ber om tilknytning eller økt kapasitet i løpet av de ti neste årene etter nettanlegget er ferdigstilt. Når en kunde utløser en nettinvestering skal nettselskapene som hovedregel forskuttere for kapasitet utover kundens behov, og de kan kun kreve at kunden dekker en forholdsmessig andel av kostnadsgrunnlaget gjennom anleggsbidraget. I nettanlegg hvor det kun er én bruker eller nettselskapet vurderer at det ikke vil være økt fremtidig kapasitetsbehov i det samme nettanlegget, kan de kreve at kunden som utløser investeringen dekker hele kostnadsgrunnlaget.

Det er vanskelig å forutse fremtidig kapasitetsbehov, og det vil alltid være en risiko for at nettselskapets vurderinger er feil. Vår erfaring fra klagesaker og tilsyn er at det er vanskelig å etterprøve nettselskapenes vurdering av at det ikke vil være økt kapasitetsbehov i det aktuelle nettet i fremtiden. Videre erfarer vi at nettselskapene opererer med standard nettkomponenter som i de fleste tilfeller gir tilstrekkelig overkapasitet til at de kan håndtere et visst fremtid økt kapasitetsbehov. Disse to forholdene fører til at kundene som utløser nettinvesteringer ofte dekker en urimelig del av kostnadsgrunnlaget gjennom anleggsbidraget.

I ny § 16-8 annet ledd foreslår vi at nettselskapet skal betale tilbake den delen av anleggsbidraget som overgikk kundens forholdsmessige andel dersom det likevel er kunder med behov for mer kapasitet i det samme nettanlegget inntil ti år etter nettanlegget er ferdigstilt.

Nettselskapet skal betale tilbake til kunden som utløste anleggsbidraget (*kunde én*) når nye kunder (*kunde to*) ber om tilknytning eller økt kapasitet i det samme nettanlegget inntil ti år etter anleggets ferdigstillelse. *Kunde én* skal tilbakebetales den delen av anleggsbidraget som overgikk kundens forholdsmessige andel.

Hva som er kundens forholdsmessige andel når nettselskapet beregner anleggsbidraget på nytt, avhenger av nettselskapets vurdering om fremtidig kapasitetsbehov når *kunde to* ber om tilknytning. Tidsrommet som ligger til grunn for nettselskapets vurdering, er tiden fra *kunde to* ber om tilknytning til tiårsregelen ikke gjelder lenger (ti år etter ferdigstillelse av nettanlegget). Det ene alternativet er at nettselskapet vurderer at det ikke vil være økt kapasitetsbehov i nettanlegget i de resterende årene innenfor tiårsregelen. *Kunde én* og *kunde to* skal da til sammen dekke hele kostnadsgrunnlaget. De respektive anleggsbidragene beregnes på bakgrunn av kundenes relative andel av kundenes samlede etterspurte effekt, jf. § 16-9 tredje ledd. Det andre alternativet er at nettselskapet vurderer at det vil være økt kapasitetsbehov i nettanlegget i de resterende årene innenfor tiårsregelen. Da betaler *kunde én* og *kunde to* sin forholdsmessige andel av kostnadsgrunnlaget, jf. § 16-9 første og annet ledd. Begge alternativene innebærer en tilbakebetaling til *kunde én*.

Med dette forslaget vil nettselskapene fortsatt stå fritt til å velge de standardkomponentene de mener er hensiktsmessige og til å gjøre sine egne vurderinger av fremtidig kapasitetsbehov i nettet. På den andre siden må nettselskapene i større grad stå til ansvar for de vurderingene de gjør og dele kostnadsrisikoen med kunden. Nettselskapene må avveie sannsynligheten for at det vil være økt fremtidig

kapasitetsbehov, kostnaden med å administrere tilbakebetaling og kostnaden ved å betale tilbake på den ene siden, mot sannsynligheten for at det ikke vil være økt fremtidig kapasitetsbehov og kostnaden ved at de selv forskutterer for overskuddskapasiteten på den andre siden.

Kravet styrker nettselskapenes insentiver til å planlegge nettet fremtidsrettet, samtidig som den sikrer en rimelig risikodeling mellom nettselskap og kunde ved at det ikke er like enkelt å skyve alle kostnadene over på én eller et fåtall kunder som utløser behovet for investeringen. Samtidig videreføres muligheten til å få dekket hele kostnadsgrunnlaget i tilfeller der kunder ber om tilknytning eller oppgraderinger som utløser investeringer i nett, og hvor det er veldig lite sannsynlig at det vil komme økt etterspørsel etter kapasitet i fremtiden. Dette kravet skal nettselskapet informere om i avtalen om anleggsbidrag, slik at kundene er klar over hva de har rett på dersom det skulle komme nye tilknytninger i det aktuelle nettet.

En problemstilling som vil oppstå er spørsmålet om hvem nettselskapet skal betale tilbake til. Dette kan være en utfordring i de tilfellene kunden som utløste anleggsbidraget for eksempel har flyttet eller en bedrift er avviklet. Vi vurderer at nettselskapet skal betale tilbake til den som eier installasjonen som ble tilknyttet/oppgradert og utløste anleggsbidraget. Ved bytte av eier av installasjonen skal nettselskapet betale tilbake til ny eier. Er anlegget koblet fra, frafaller kravet om tilbakebetaling, og eventuelle nye tilknytninger skal ikke avkreves anleggsbidrag i henhold til tiårsregelen. Dette er fordi anleggets kostnadsgrunnlag allerede er dekket av *kunde én*.

§16-9 Anleggsbidrag i nettanlegg med flere brukere

Forslag til ny ordlyd

§ 16-9. Anleggsbidrag i nettanlegg med flere brukere

Kundens anleggsbidrag beregnes som en forholdsmessig andel av kostnadsgrunnlaget.

Kundens forholdsmessige andel beregnes som kundens etterspurte kapasitetsøkning delt på den økte kapasiteten i nettanlegget.

Nettselskapet kan fordele hele kostnadsgrunnlaget på et gitt antall kunder dersom § 16-8 bokstav b) og c) er oppfylt. Kostnadsgrunnlaget fordeles mellom de aktuelle kundene basert på kapasitetsøkningene kundene har bestilt.

Forbindelse til gjeldende ordlyd eller gjeldende praksis

I § 16-9 første ledd videreføres kravet i forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-5 tredje ledd, om at en forholdsmessig andel av kostnadsgrunnlaget maksimalt kan inngå i anleggsbidraget i radielle fellesanlegg. Dette gjelder også for anleggsbidrag i regional- og transmisjonsnett med den nye bestemmelsen.

**Gjeldende
krav**

I § 16-9 annet ledd forskriftsfestes gjeldende praksis om at det er kundens etterspurte kapasitet og økt kapasitet i nettanlegget som skal ligge til grunn for hva som er kundens forholdsmessige andel.

**Gjeldende
praksis**

I § 16-9 tredje ledd forskriftsfester vi etablert forvaltningspraksis om at nettselskapet kan velge å behandle investeringen som kundespesifikk ved beregning av anleggsbidraget. Det gjelder dersom de vurderer at vilkårene i § 16-8 første ledd bokstav b) og c) er oppfylt. Videre fremgår det hvordan kostnadsgrunnlaget skal fordeles mellom de aktuelle kundene i et slikt tilfelle.

**Gjeldende
praksis**

Hva sier bestemmelsen?

Bestemmelsens første ledd fastsetter at en kundes anleggsbidrag skal fastsettes som kundens forholdsmessige andel av kostnadsgrunnlaget i nettanlegg med flere brukere.

Bestemmelsens annet ledd fastsetter hvordan kundens forholdsmessige andel fastsettes.

Bestemmelsens tredje ledd fastsetter at nettselskapet kan fordele hele kostnadsgrunnlaget på et gitt antall kunder dersom de mener at det ikke er sannsynlig at flere kunder vil tilknyttes eller at eksisterende kunder vil kreve økt kapasitet i fremtiden. Da skal kostnadene fordeles i henhold til § 16-8, og en kundes andel av den totale etterspurte kapasiteten utgjør kundenes forholdsmessige andel av kostnadsgrunnlaget.

Bakgrunn for endring

Som det fremkommer av forslag til ny ordlyd fastsetter bestemmelsen at det er kundens forholdsmessige andel av kostnadsgrunnlaget som skal inngå i anleggsbidraget når kunden utløser en nettinvestering i et nettanlegg med flere brukere, eller nettanlegg som inntil ti år forventes å få flere brukere. Med forholdsmessig andel menes at kunden ikke kan belastes kostnader ved nett som også legger til rette for andre kunders fremtidige behov for kapasitet. Den forholdsmessige andelen skal derfor beregnes ved å finne det relative forholdet mellom hver enkelt kundes bestilte kapasitetsøkning og kapasitetsøkningen i nettanlegget som følge av nettinvesteringen.

Bestemmelsens tredje ledd fastsetter et unntak fra hovedregelen om fordeling av kostnadsgrunnlaget i anlegg med flere brukere. Unntaket er at nettselskapene kan fordele hele kostnadsgrunnlaget mellom en gruppe kunder dersom vilkårene i ny § 16-8 første ledd bokstav b) og c) er oppfylt. Kostnadene skal da fordeles basert på etterspurt kapasitet, slik at kundens andel av den totale etterspurte kapasiteten utgjør kundens forholdsmessige andel av kostnadsgrunnlaget. Det samme unntaket gjelder også for nettanlegg i regional- og transmisjonsnett. I disse tilfellene i regional- og transmisjonsnett skal anleggsbidraget ikke multipliseres med reduksjonsfaktoren.

§16-10 Anleggsbidrag i regional- og transmisjonsnett

Forslag til ny ordlyd

§ 16-10. Anleggsbidrag i regional- og transmisjonsnett

Kunder med kapasitet mindre enn 1 MW skal ikke betale anleggsbidrag for investeringer i regional- eller transmisjonsnett.

Kostnadsgrunnlaget skal multipliseres med en reduksjonsfaktor lik 0,5.

Kostnadsgrunnlaget kan begrenses i særskilte tilfeller.

Forbindelse til gjeldende ordlyd eller gjeldende praksis

I § 16-10 første ledd foreslår vi at alle kunder med mindre kapasitet enn 1 MW ikke skal betale anleggsbidrag for å dekke kostnader som blir utløst i regional- og transmisjonsnettet, når de ber om tilknytning eller økt kapasitet.

Nytt krav

I § 16-10 annet ledd foreslår vi at anleggsbidraget skal reduseres med en reduksjonsfaktor lik 0,5.

Nytt krav

I § 16-10 tredje ledd foreslår vi at kostnadsgrunnlaget kan begrenses i særskilte tilfeller for anleggsbidrag i regional- og transmisjonsnettet.

Nytt krav

Hva sier bestemmelsen?

Bestemmelsens første, annet og tredje ledd begrenser hvilke aktører som skal betale anleggsbidrag og hvilke kostnader som skal inngå i anleggsbidraget i regional- og transmisjonsnettet.

- Etter første ledd kan nettselskapet ikke kreve anleggsbidrag fra kunder med avtalt effekt mindre enn 1 MW.
- Annet ledd stiller krav til at alle anleggsbidrag i regional- og transmisjonsnettet skal reduseres med en reduksjonsfaktor lik 0,5.
- Etter tredje ledd kan nettselskapet foreta en rimelig justering av kostnadsgrunnlaget for å redusere kundens anleggsbidrag i særskilte tilfeller som ikke passer inn under hovedreglene for fastsetting av anleggsbidrag i regional- og transmisjonsnettet.

Bakgrunn for endring

Spesielle hensyn må tas i regional og transmisjonsnettet

Vi foreslår et regelverk for anleggsbidrag i regional- og transmisjonsnettet som er likest mulig det etablerte regelverket for anleggsbidrag i distribusjonsnettet. Samtidig er det

noen spesielle forhold i regional- og transmisjonsnettet vi ser behov for å ta hensyn til. Disse er tatt hensyn til gjennom kravene i denne bestemmelsen.

Første ledd - Aktører mindre enn 1 MW

Som hovedregel vil mindre tilknytninger, som enkeltstående boliger eller mini- og mikrokraftverk, i begrenset grad utløse behov for investeringer i regional- og transmisjonsnett. Det vil normalt være tilstrekkelig kapasitet til å tillate «én til» av slike mindre tilknytninger. Kunder som kan avkreves anleggsbidrag i regional- og transmisjonsnettet bør derfor være av en viss størrelse.

Vi foreslår at kunder med forbruks- eller produksjonsprosjekter med avtalt effekt mindre enn 1 MW ikke kan avkreves anleggsbidrag for investeringer i regional- og transmisjonsnett. Avtalt effekt er den mengden effekt en kunde har avtalt med nettselskapet at kan mates inn eller tas ut fra nettet. Dette er nærmere beskrevet under § 16-1 første ledd. For nye tilknytninger vil denne grensen gjelde kunder som ber om å få mate inn eller ta ut 1 MW eller mer. For eksisterende kunder som ber om økt kapasitet vil grensen gjelde kunder som allerede mater inn eller tar ut 1 MW eller mer, eller vil gå over grensen etter de er tildelt økt kapasitet.

Alle grenser vil gi aktører insentiver til strategisk tilpasning. En megawattgrense bør derfor fastsettes slik at den medfører minst mulig grad av tilpasning. Den foreslåtte grensen på 1 MW sammenfaller med andre grenser for produksjon i reguleringen.² Det vil dermed ikke innføres noen nye grenseverdier for produksjon, men insentivene til å holde seg under 1 MW vil bli sterkere. Samtidig gis det prissignaler som kan påvirke valg om etablering, lokalisering, dimensjonering og tidspunkt for etablering til kunder med prosjekter som er lik eller over 1 MW. For uttakskunder etableres det en ny grense på 1 MW, og det er en risiko for økt tilpassing til denne grensen.

På denne måten vil mindre kunder, som husholdnings- og hyttekunder, mikro- og minikraftverk samt mindre næringskunder, ikke betale anleggsbidrag for investeringer i regional- og transmisjonsnettet.

Annet ledd - Reduksjonsfaktor

Kostnadsgrunnlaget for anleggsbidrag i regional- og transmisjonsnettet skal fordeles som beskrevet i §§ 16-8 og 16-9, avhengig av om det er én eller flere brukere av nettanlegget. Samtidig har investeringer i regional- og transmisjonsnettet som oftest nyttevirkninger for flere enn kunden som utløser investeringene, og i større grad enn for investeringer i distribusjonsnettet. Reduserte flaskehalser og bedre forsynings sikkerhet er eksempler på dette. Det er vanskelig ta hensyn til alle faktiske øvrige nyttevirkninger i beregningen av et anleggsbidrag. Vi foreslår derfor at alle anleggsbidrag i regional- og transmisjonsnettet skal reduseres med en reduksjonsfaktor for å ta hensyn til slike øvrige nyttevirkninger, med mindre de er kundespesifikke. Reduksjonsfaktoren er et tall mellom null og én, og multipliseres med kundens anleggsbidrag.

Nettinvesteringer i regional- og transmisjonsnettet som utløses av én eller et fåtall brukere, skal behandles som de har blitt gjort med gjeldende regelverk, og som blir beskrevet i dette forslaget i §§ 16-8 og 16-9. Hensynet til øvrige nyttevirkninger er ikke

² F.eks. Kraftverk over 1 MW skal søke NVE om konsesjon og sende produksjonsplaner til Statnett.

like gjeldende i nettanlegg hvor det kun er én eller et fåtall kunder som utløser og har behov for en investering. Kundenes anleggsbidrag skal derfor ikke multipliseres med reduksjonsfaktoren i følgende tilfeller.

- Når kravene etter § 16-8 første ledd er oppfylt. Da skal nettselskapene følge § 16-8 når de fastsetter anleggsbidraget.
- Når det kun er et fåtall kunder som utløser og har behov for nettinvesteringen, og § 16-8 bokstav b) og c) er oppfylt. Da skal nettselskapene følge § 16-9 tredje ledd når de fastsetter anleggsbidraget.

Størrelsen på reduksjonsfaktoren

Formålet med å tillate anleggsbidrag i regional- og transmisjonsnettet, er at kunder som utløser investeringer på dette spenningsnivået også skal møte et prissignal. Det er mulig å henføre en andel av investeringskostnadene i regional- og transmisjonsnettet til enkeltaktører, og det er aktørene selv som best kjenner til lønnsomheten i sine prosjekter. De vil ha best forutsetninger for å vurdere prosjektets lønnsomhet når de må dekke en forholdsmessig andel av de nødvendige nettinvesteringene. Dersom anleggsbidraget settes for høyt blir prissignalet for sterkt, og regelverket kan føre til for få nettinvesteringer, for få nye etableringer og underutnyttelse av strømmettet, sett fra et samfunnsøkonomisk perspektiv. Motsatt, dersom anleggsbidraget settes for lavt, blir prissignalet for svakt og en uforholdsmessig høy andel av nettinvesteringen må betales av nettselskapets øvrige kunder.

Nettkostnader som utløses av enkeltkunder vil variere fra sak til sak. Noen kunder utløser store og kostbare nettinvesteringer, mens andre prosjekter utløser små nettinvesteringer. Selv om kundene som utløser en investering ikke nødvendigvis har et meget høyt effektbehov, kan kostnadene som utløses være høye når det er nødvendig å investere i regional- og transmisjonsnettet. Vi har laget tre eksempler for å for å illustrere hvordan anleggsbidrag i regional- og transmisjonsnettet kan bli.

Forutsetninger		
Tiltak	Kapasitetsøkning	Investeringskostnad
Ny stasjon, regionalnett	50 MW	40 MNOK
Oppgradering av stasjon, transmisjonsnett	250 MW	150 MNOK
Ny stasjon, transmisjonsnett	300 MW (N-1 kapasitet)	400 MNOK
Luftlinje 132 kV, regionalnett	250 MW	3,20 MNOK/km
Luftlinje 420 kV, transmisjonsnett	1 000 MW (N-1 kapasitet)	16,67 MNOK/km

Eksempel 1:

Tre vannkraftprosjekter utløser en investering i en ny trafostasjon i regionalnettet. Vi forutsetter at

- Kapasitetsøkningen på transformatorstasjonen er 50 MW.
- Kostnadsgrunnlaget for denne investeringer er totalt 50 MNOK for trafostasjonen.
- Kraftverkene som utløser investeringer har installert effekt på henholdsvis 3, 10, og 25 MW.

Nettselskapet vil fastsette og kreve følgende anleggsbidrag (i MNOK) fra de tre kraftverkene, avhengig av hva slags reduksjonsfaktor som benyttes.

(MNOK)	Anleggsbidrag / % av kostnadsgrunnlaget		
	0,3	0,5	0,7
Reduksjonsfaktor			
Kraftverk 3 MW	0,90 / 1,80%	1,50 / 3,00%	2,10 / 4,20%
Kraftverk 10 MW	3,00 / 6,00%	5,00 / 10,00%	7,00 / 14,00%
Kraftverk 25 MW	7,50 / 15,00%	12,50 / 25,00%	17,50 / 35,00%

Eksempel 2:

Fire vannkraftprosjekter utløser en investering på 25 km med ny 132 kV luftlinje i regionalnettet og en ny trafostasjon i regionalnettet. Vi forutsetter at

- Kapasitetsøkningen på luftlinjen og transformatorstasjonene er like stor, og på 250 MW.
- Kostnadsgrunnlaget for denne investeringer er totalt 230 MNOK, 80 MNOK for luftlinjen og 150 MNOK for trafostasjonen.
- Kraftverkene som utløser investeringer har installert effekt på henholdsvis 3, 10, 25 og 80 MW.

Nettselskapet vil fastsette og kreve følgende anleggsbidrag (i MNOK) fra de fire kraftverkene, avhengig av hva slags reduksjonsfaktor som benyttes.

(MNOK)	Anleggsbidrag / % av kostnadsgrunnlaget		
	0,3	0,5	0,7
Reduksjonsfaktor			
Kraftverk 3 MW	0,83 / 0,36%	1,38 / 0,60 %	1,93 / 0,84%
Kraftverk 10 MW	2,76 / 1,20%	4,60 / 2,00%	6,44 / 2,80%
Kraftverk 25 MW	6,90 / 3,00%	11,50 / 5,00%	16,10 / 7,00%
Kraftverk 80 MW	22,08 / 9,60%	36,80 / 16,00%	51,52 / 22,40%

Eksempel 3:

En stor produsent eller en stort forbrukskunde utløser en investering på 75 km med ny 420 kV luftlinje i transmisjonsnettet og en ny trafostasjon i transmisjonsnettet. Vi forutsetter at

- Kapasitetsøkningen på luftlinjen er 1 000 MW og kapasiteten på transformatorstasjonene er 300 MW.
- Kostnadsgrunnlaget for denne investeringer er totalt 1 650 MNOK.
- Kunden ber om å mate inn/ta ut 300 MW effekt fra tilknytningspunktet.

Nettselskapet vil fastsette og kreve følgende anleggsbidrag (i MNOK) fra den ene kunden, avhengig av hva slags reduksjonsfaktor som benyttes.

(MNOK)	Anleggsbidrag / % av kostnadsgrunnlaget		
Reduksjonsfaktor	0,3	0,5	0,7
Kunde 300 MW	232,50 / 14,09%	387,50 / 23,48%	542,50 / 32,88%

Et anleggsbidrag vil alltid påvirke et prosjekts bedriftsøkonomiske lønnsomhet i større eller mindre grad, og det kan være prosjekter som mottar et så stort anleggsbidrag at prosjektet ikke blir realisert. Dette kan likevel være riktig ut fra et samfunnsøkonomisk perspektiv, for eksempel dersom prosjektet har svært marginal lønnsomhet også uten å ta hensyn til nødvendige nettinvesteringer, eller dersom prosjektet krever omfattende nettinvesteringer. Forslagets formål er at aktøren skal ta hensyn til deler av nettkostnadene prosjektet utløser, og unngå at øvrige nettkunder må betale hele kostnaden ved nettinvesteringen.

Anleggsbidrag fungerer som en pris på effekt, når kundens etterspurte effekt utløser behov for å investere i nett. Prisen fastsettes på bakgrunn av kundens etterspurte effekt og økningen i kapasitet som følge av investeringen. Investeringer i regional- og transmisjonsnettet har som oftest positive virkninger for flere enn kunden som utløser investeringene, og i større grad enn for investeringer i distribusjonsnettet. Usikkerhet knyttet til anleggsbidragsberegningene og positive virkninger for andre aktører, gjør det vanskelig å vurdere hva som er riktig størrelse på et anleggsbidrag.

Blir anleggsbidraget for høyt, øker risikoen for at samfunnsøkonomisk rasjonelle nett og produksjons-/forbruksprosjekter fortrenses. Blir anleggsbidraget for lavt, øker risikoen for at det bygges for mye nett, og kostnadene som må dekkes av de øvrige nettkundene forsvarer ikke investeringene i nett og produksjons-/forbruksprosjektet.

En reduksjonsfaktor vil bidra til å redusere risikoen for at anleggsbidraget blir et for sterkt prissignal. På grunnlag av at de positive nyttevirkningene for andre aktører vil være av en viss størrelse i de aller fleste nettinvesteringer i regional- og transmisjonsnettet, bør reduksjonsfaktoren være mindre enn 1. Det er likevel viktig at kundene som utløser nettinvesteringer mottar noe prissignal.

NVE foreslår å sette den til 0,5. Dette nivået mener vi sikrer at kundene som utløser nettinvesteringer mottar et prissignal og at det gir en rimelig kostnadsfordeling. Samtidig tas det hensyn til usikkerheten ved beregningene. Forslaget innebærer at anleggsbidraget

til den eller de som utløser investeringen som hovedregel maksimalt vil utgjøre 50 pst av nettinvesteringen, og i de aller fleste tilfellene vil andelen være vesentlig mindre. I de tre eksemplene vi presenterte ovenfor, utgjør anleggsbidraget mellom 0,5 og 25 prosent av nettinvesteringen, dersom vi legger til grunn en reduksjonsfaktor på 0,5.

Vi ber om innspill på hva høringsinstansen mener er en rimelig reduksjonsfaktor, og hvorfor den bør være lik, høyere eller lavere enn vårt forslag på 0,5.

Tredje ledd – Kostnadsgrunnlaget kan begrenses i særskilte tilfeller

Det foreslåtte regelverket beskriver når nettselskapene skal kreve anleggsbidrag, og på hvilket grunnlag. I § 16-1 fremgår det at nettselskapet skal fastsette og kreve inn et anleggsbidrag fra kunden for å få dekket hele eller deler av anleggskostnaden som blir utløst når kunden ber om nettilknytning, økt kapasitet eller bedre kvalitet. Videre beskriver regelverket hvilke kostnader som skal inngå i kostnadsgrunnlaget. Etter § 16-6 skal kun kostnader for nettanlegg som benyttes av kunden som utløser investeringen, inngå i kostnadsgrunnlaget. Regelverket presiserer også hvordan kostnadene skal fordeles. Det heter i § 16-9 at kunden som hovedregel kun skal betale sin forholdsmessige andel av kostnadsgrunnlaget.

Vår erfaring er at de øvrige bestemmelsene i kapittel 16 bidrar tilstrekkelig til at anleggsbidragene fungerer som gode prissignal i distribusjonsnettet, og samtidig gir en rimelig kostnadsfordeling mellom kundene som utløser nettinvesteringene og de øvrige kundene. Vi vurderer at disse bestemmelsene i all hovedsak vil bidra til det samme i regional- og transmisjonsnett. I regional- og transmisjonsnettet kan imidlertid nettinvesteringene bli større og mer komplekse enn i distribusjonsnettet. For å unngå uforutsette uheldige konsekvenser i saker som ikke passer inn under hovedreglene i reguleringen av anleggsbidrag, foreslår vi en bestemmelse som gir nettselskapene mulighet til å foreta en skjønnsmessig vurdering om de skal begrense kostnadsgrunnlaget for anleggsbidraget. Dette skjønnnet kan utøves i anleggsbidragssaker der den nødvendige nettinvesteringen er av et slikt omfang at det ikke er hensiktsmessig å kun legge reglene for hvilke anleggskostnader som skal inngå i kostnadsgrunnlaget og fordeling av disse, til grunn for beregningen av kundens anleggsbidrag. Vi vurderer at det i all hovedsak vil være investeringer i transmisjonsnettet som kan være av et slikt omfang. Bestemmelsen vil derfor være en «sikkerhetsventil» for å håndtere spesielle saker i transmisjonsnettet, hvor det øvrige regelverket for beregning av anleggsbidrag ikke er dekkende. Ved bruk av dette skjønnnet, må nettselskapet begrunne og dokumentere sin vurdering. Nettselskapet må også ha objektive og ikke-diskriminerende rutiner som sikrer likebehandling av like saker. Ved uenighet mellom kunden og nettselskapet, kan forholdet bringes inn til NVE. Forvaltningspraksis vil over tid etablere klarere kriterier for hvordan bestemmelsen praktiseres.

§16-11 Etterberegning av anleggsbidraget

Forslag til ny ordlyd

§ 16-11. Etterberegning av anleggsbidraget

Nettselskapet skal etterberegne anleggsbidraget etter at nettanlegget er ferdigstilt på grunnlag av faktisk påløpte kostnader.

Nettselskapet skal fakturere kunden differansen når innbetalt anleggsbidrag er lavere enn etterberegnet anleggsbidrag, men maksimalt 15 prosent utover estimert anleggsbidrag. Begrensningen gjelder ikke dersom kostnadsoverskridelsen skyldes forhold på kundens side.

Nettselskapet skal betale tilbake til kunden differansen mellom estimert og etterberegnet anleggsbidrag når innbetalt anleggsbidrag er høyere enn etterberegnet anleggsbidrag.

Forbindelse til gjeldende ordlyd eller gjeldende praksis

I § 16-11 første ledd videreføres kravet i forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-5 annet ledd siste punktum, om at anleggsbidraget skal etterberegnes slik at det er de faktiske kostnadene som følger av kundens tilknytning til nettet som ligger til grunn.

**Gjeldende
krav**

I § 16-11 annet ledd forskriftsfestes gjeldende praksis om at nettselskapene skal fakturere kunden differansen mellom estimert og etterberegnet anleggsbidrag når det etterberegnete anleggsbidraget er høyere enn det estimerte.

**Gjeldende
praksis**

Videre foreslår vi at kunden kun skal dekke overskridelser inntil maksimalt 15 prosent av det estimerte anleggsbidraget. Dette forutsetter at overskridelser ikke skyldes forhold på kundens side.

Nytt krav

I § 16-11 tredje ledd forskriftsfestes gjeldende praksis om at nettselskapene skal betale tilbake til kunden differansen mellom innbetalt og etterberegnet anleggsbidrag når innbetalt anleggsbidrag er høyere enn det estimerte.

**Gjeldende
praksis**

Hva sier bestemmelsen?

Bestemmelsen stiller krav til at det endelige anleggsbidraget skal beregnes på grunnlag av de faktiske medgåtte kostnadene ved investeringen.

Bestemmelsen stiller også krav til hva nettselskapene skal gjøre dersom det estimerte anleggsbidraget er høyere eller lavere enn det etterberegnete anleggsbidraget.

Bakgrunn for endring

Anleggsbidraget skal etterberegnes

Ved tilbud fra nettselskapet om tilknytning eller forsterkning er anleggsbidraget et overslag. I § 16-11 første ledd kreves det at anleggsbidraget skal etterberegnes når nettanlegget er ferdigstilt. Når anleggsbidraget etterberegnes sikres det at kunden kun dekker de faktiske kostnadene ved tilknytningen.

Fordi anleggsbidraget skal etterberegnes på bakgrunn av faktisk medgåtte kostnader, har ikke nettselskapene anledning til å inngå avtaler om fastpris med kunden. En ordning med

fastpris oppfyller ikke kravet til ikke-diskriminering i forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 13-1 bokstav c), ettersom fastpris innebærer at noen kunder får dekket deler av sine anleggskostnader av nettselskapet og at andre kunder ikke får det. En ordning med fastpris sikrer heller ikke at kunden dekker sin forholdsmessige andel av kostnadsgrunnlaget ved tilknytning eller forsterkning i alle tilfeller, jf. forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-5 sjette ledd og ny § 16-6, og anleggsbidraget gir misvisende prissignal.

Tak på overskridelser

I § 16-11 annet ledd forskriftsfestes gjeldende praksis om at nettselskapet skal fakturere kunde differansen mellom estimert og etterberegnet anleggsbidrag når det etterberegnete anleggsbidraget er lavere enn det estimerte og kunde har betalt anleggsbidraget på forhånd. Ved at kunden etterfaktureres, sikres det at kunden verken betaler mer eller mindre enn det investeringen faktisk kostet.

I tillegg foreslås det at nettselskapet ikke kan etterfakturere kunden mer enn maksimalt 15 prosent utover det estimerte anleggsbidraget. Ved utformingen av dette kravet har vi sett hen til annet lovverk som regulerer avtaler om ulike typer tjenester mellom profesjonelle aktører og forbrukere, og hvor kunden på avtaletidspunktet må forholde seg til et prisoverslag. Etter håndverkertjenesteloven og bustadoppføringslova skal endelig pris på tjenesten ikke overstige prisoverslaget vesentlig, og i alle fall ikke mer enn 15 prosent. Vi mener at nettselskapenes arbeid med nettilknytninger og forsterkninger er sammenliknbart med håndverkertjenester og avtaler om oppføring av boliger til forbrukere.

Hensikten med et prisoverslag er å gi kunden en pekepinn på hva arbeidet vil koste. Det skjer likevel relativt ofte at det etterberegnete anleggsbidraget blir høyere enn forespeilet. Selv om nettselskapet ikke krever mer enn selvkost for sitt arbeid, er situasjonen utilfredsstillende for kunden som må betale et atskillig større anleggsbidrag enn forventet.

Viser det seg først etter at arbeidet er påbegynt, at prisen vil bli større enn forutsatt, er kunden i en helt annen situasjon enn om han på forhånd hadde hatt visshet om hva arbeidet ville koste. Når arbeidet først er startet opp, skal det mer til å stanse det, og et uferdig arbeid kan ha liten eller ingen verdi. Dersom prisoverslag skal fungere som et prissignal for kunden, må det til en viss grad binde nettselskapet med hensyn til størrelsen av den endelige prisen. Bare da kan det gi kunden et reelt grunnlag for sine vurderinger.

En bestemmelse om tak på kostnadsoverskridelser, vil bidra til at nettselskapene utarbeider bedre og mer nøyaktige kostnadsoverslag til kunden. Som den profesjonelle part, er det nettselskapet som er nærmest til å gi et så riktig estimat som mulig på kostnadene for ny tilknytning eller forsterkninger av eksisterende nett.

Selv om hovedregelen er at nettselskapet har risikoen for kostnader som overstiger 15 prosent av prisoverslaget, er det likevel i noen tilfeller naturlig og rimelig at det er kunden som bære risikoen for kostnadsoverskridelsene. Vi foreslår derfor at nettselskapet ikke skal dekke overskridelser som skyldes forhold på kundens side.

Forhold på kundens side kan være kostnadsoverskridelser som følge av forsinkelser eller ubesluttsomhet hos kunden, og der hvor kunden endrer eller utvider sin bestilling. Derimot er det nettselskapet som er nærmest til å vurdere forhold som påvirker

gravearbeidet, som for eksempel grunnforhold og værforhold. Nettselskapet må derfor ha risikoen for økonomiske konsekvenser av at det ikke er tatt tilstrekkelig høyde for slike forhold i prisoverslaget. På samme måte er det nettselskapet som har ansvaret for kartlegging av eksisterende nedgravd infrastruktur, og dermed har risikoen for eventuelle økte kostnader som skyldes at slik infrastruktur først oppdages underveis i arbeidet.

Når estimert anleggsbidraget er høyere enn etterberegnet

I § 16-11 tredje ledd kreves det at nettselskapet skal betale tilbake til kunde differansen mellom estimert og etterberegnet anleggsbidrag, når det estimerte anleggsbidraget er større enn det etterberegnete, og kunde har betalt anleggsbidraget på forhånd. Ved at kunden tilbakebetales, sikres det at kunden verken betaler mer eller mindre enn det investeringen faktisk kostet.

Et tak på kostnadsoverskridelser som beskrevet i § 16-11 annet ledd, kan føre til at nettselskapene gjennomgående overestimerer kostnadene i det estimerte anleggsbidraget. Dette kan være motivert av å sikre at de får dekket alle sine faktiske kostnadene for nettanlegget. Ved etterberegning av anleggsbidraget vil kunden uansett ikke faktureres for mer enn de faktiske kostnadene for tilknytningen eller forsterkningen. Så kunder som aksepterer nettselskapets anleggsbidrag, betaler uansett ikke mer enn deres forholdsmessige andel av de faktisk påløpte kostnadene. Gjennomgående overestimerte anleggsbidrag vil imidlertid føre til at nettselskapene gir for sterke prissignaler ved hver bestilling som utløser nettinvesteringer. Dette kan føre til at kunder begrenser etterspurt effekt eller lar være å etablere seg på feilaktig grunnlag. Øvrige bestemmelser i kapittel 16 skal bidra til å sikre at nettselskapene ikke gjennomgående overestimerer anleggsbidragene de forelegger kundene. Blant annet krever vi at nettselskapene skal legge selvkost til grunn for beregning av kostnadsgrunnlaget, og det er ikke tillatt med generelle påslag på anleggskostnadene, som for eksempel påslag for lagerkostnader, risiko eller transport. NVE fører også tilsyn med nettselskapenes praktisering av anleggsbidrag, og vil slå ned på selskaper som gjennomgående forelegger sine kunder overestimerte anleggsbidrag.

§ 16-12 Overgangsbestemmelse for anleggsbidrag i regional- og transmisjonsnett

Forslag til ny ordlyd

§ 16-12. Overgangsbestemmelse for anleggsbidrag i regional- og transmisjonsnett

Nettselskapet kan ikke kreve anleggsbidrag fra kunder i regional- og transmisjonsnettet når

- a) kunden har bedt om tilknytning, økt kapasitet eller bedre kvalitet som utløser en nettinvestering før 26. mars 2018, og*
- b) både kunde og nettselskap har fått innvilget nødvendige konsesjoner, og*
- c) nettselskap og kunde har inngått bindende økonomiske avtaler med hverandre eller tredjepart før 26. mars 2018.*

Unntaket i bokstav b) gjelder også dersom det foreligger dokumenterbare grunner til at nettselskap ikke har mottatt konsesjon.

Forbindelse til gjeldende ordlyd eller gjeldende praksis

I § 16-12 foreslår vi en bestemmelse som beskriver kriteriene som skal legges til grunn for å vurdere hvilke saker som skal håndteres etter regelverket gjeldende fra 1. januar 2019.

Nytt krav

Bakgrunn for endring

Nettselskapene skal følge nytt regelverk fra 1. januar 2019. I en overgangsperiode må de ha objektive og ikke-diskriminerende kriterier som avgjør hvilke saker som ble initiert før 1. januar 2019 som skal håndteres etter regelverket gjeldende før denne datoen, og hvilke saker som skal håndteres etter nytt regelverk.

Vi foreslår at kundene som skal behandles etter regelverket gjeldende før 1. januar 2019, må oppfylle alle kriteriene i

- bokstav a) – c), eller
- bokstav a) og c), og annet ledd.

Forslaget skal sikre en rask overgang til nytt regelverk, uten for mange uenigheter knyttet til kriteriene for å vurdere hvilke saker som skal håndteres etter regelverket gjeldende fra 1. januar 2019, i en overgangsperiode.

Forslaget skal sikre at kunder som er kommet så langt i prosessen med sitt prosjekt at de har

- bedt nettselskapet om tilknytning, økt kapasitet eller bedre kvalitet, og er i dialog med nettselskapet om dette.
- søkt om, og mottatt nødvendige tillatelser og konsesjoner, eller kan dokumentere gode grunner for at dette ikke er avklart.

Og i tillegg

- tatt beslutninger om å inngå økonomisk forpliktende avtaler med tredjeparter, for eksempel bindende avtaler med leverandører eller entreprenører, på grunnlag av gjeldende regelverk som ikke tillater anleggsbidrag.

I disse situasjonene vil ikke anleggsbidrag oppfylle sitt formål som prissignal. Kunden har ingen mulighet til å tilpasse seg prissignalet anleggsbidraget gir, og kravet om anleggsbidrag kan føre til at enkeltaktører må kansellere inngåtte avtaler og pådrar seg større økonomiske tap.

Aktører som ikke har inngått noen forpliktelser, hverken overfor nettselskapet eller andre tredjeparter, har ingen store kostnader ved å fortsatt følge en prosess opp mot nettselskapet. Nettselskapene har derimot kostnader ved å utrede videre, uten noen sikkerhet fra kundene. Disse kundene vil ikke omfattes av dette unntaket.

Forslag til endring i øvrige kapitler

Forslag om å fjerne § 17-4 om tilknytningsgebyr

Gjeldende ordlyd

§ 17-4. Tilknytningsgebyr

Tilknytningsgebyr kan benyttes ved nye tilknytninger eller ved oppdimensjonering av en eksisterende tilknytning.

Tilknytningsgebyret skal være generelt og pålegges alle nye tilknytninger i nettet.

Tilknytningsgebyret kan differensieres etter overbelastningsvern (sikringsstørrelse).

Forslag til ny ordlyd

~~§ 17-4. Tilknytningsgebyr~~

~~*Tilknytningsgebyr kan benyttes ved nye tilknytninger eller ved oppdimensjonering av en eksisterende tilknytning.*~~

~~*Tilknytningsgebyret skal være generelt og pålegges alle nye tilknytninger i nettet.*~~

~~*Tilknytningsgebyret kan differensieres etter overbelastningsvern (sikringsstørrelse).*~~

Bakgrunnen for forslaget

I gjeldende regelverk er tilknytningsgebyr en «kan-bestemmelse». Nettselskapene velger selv om de ønsker å kreve et gebyr fra alle kunder som tilknyttes nettet. Dersom de velger å kreve tilknytningsgebyr, skal de ha en praksis som er objektiv og ikke-diskriminerende. Nettselskapene fastsetter tilknytningsgebyr av ulike årsaker, for eksempel kan dette være som virkemiddel for å begrense etterspurt effekt, eller for å redusere behovet for å beregne og etterberegne anleggsbidrag for små og lite kostbare tilknytninger.

Vi foreslår å fjerne muligheten til å kreve tilknytningsgebyr.

Tilknytningsgebyret har samme intensjon som anleggsbidraget, det skal gi et signal om kostnadene ved økt etterspørsel etter kapasitet. Forskjellen mellom tilknytningsgebyr og anleggsbidrag er først og fremst at anleggsbidrag beregnes i det enkelte tilfelle, basert på de faktiske kostnadene ved den faktiske tilknytningen, mens tilknytningsgebyret er beregnet på bakgrunn av gjennomsnittlige kostnader ved tilsvarende tilknytninger.

Vi ønsker at den som knytter seg til eller etterspør forsterkninger av nettet, i størst mulig grad skal se kostnadene som utløses av tiltaket. Dette er en av grunnene til at anleggsbidrag nå foreslås som en skal-bestemmelse og at vi foreslår at det også skal tas anleggsbidrag i regional- og transmisjonsnettet. Ved å fortsatt tillate tilknytningsgebyr svekkes formålet med å sikre presise prissignal. Etter vårt syn er anleggsbidrag et mer treffsikkert prissignal ved nye tilknytninger. Når anleggsbidrag blir en skal-bestemmelse, vil det ikke lenger være behov for å ha en bestemmelse om tilknytningsgebyr. Dette understrekes ytterligere av forslaget om å fjerne muligheten til å ha et bunnfradrag.

Det vises for øvrig til forslaget til endringer i bestemmelsene om anleggsbidrag.

Forslag om ny § 17-4 Betaling for andre netttjenester

Forslag til ny ordlyd

§ 17-4. Betaling for andre netttjenester

Nettselskapet skal fastsette og kreve inn betaling som dekker

- a) *kostnadene ved endring av egne nettanlegg som utløses av andre enn nettselskapet,*
- b) *påløpte kostnader når kunden ber om tjenester som normalt ikke kan forventes levert*
- c) *påløpte kostnader når kunden kansellerer bestilling om ny tilknytning, økt kapasitet eller bedre kvalitet.*

Nettselskapet skal følge samme prinsipper ved krav om betaling for endring av nett som ved krav om betaling av anleggsbidrag.

Hva er forbindelsen til gjeldende ordlyd eller gjeldende praksis?

I § 17-4 første ledd bokstav a) og b) videreføres kravet i forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 1-4 annet ledd om krav om betaling for endring av eksisterende nett og netttjenester som normalt ikke forventes levert.

**Gjeldende
krav**

I § 17-4 første ledd foreslår vi å endre bestemmelsen om betaling for netttjenester fra å være en *kan*-bestemmelse til å være en *skal*-bestemmelse.

Nytt krav

I § 17-4 første ledd bokstav c) forskriftsfestes gjeldende praksis om at nettselskapene skal kreve kundens andel av påløpte utredningskostnader dekket dersom kundens bestilling annulleres, og nettselskapet har pådratt seg kostnader i forbindelse med å utrede nettløsning.

**Gjeldende
praksis**

I § 17-4 annet ledd forskriftsfestes gjeldende praksis om at nettselskapene skal følge kravene som fremgår av kapittel 16 om anleggsbidrag, når de fastsetter og krever betaling for endring av nettanlegg.

**Gjeldende
praksis**

Hva sier bestemmelsen?

Bestemmelsen stiller krav til at nettselskapene skal ta betalt når andre aktører ber dem om å endre nettanlegg, eller når de blir bedt om å levere tjenester det normalt ikke forventes levert. Det samme gjelder når nettselskapet har pådratt seg kostnader ved å utrede en

nettløsning til én eller flere kunder som likevel ikke ønsker tilknytning, økt kapasitet eller bedre kvalitet.

Videre skal nettselskapene følge samme krav til prosess, beregning av kostnadsgrunnlag og fordeling som ved krav om betaling av anleggsbidrag.

Bakgrunn for endring

Første ledd bokstav a) og annet ledd

I gjeldende regelverk har betaling for endring av nettanlegg blitt regulert gjennom § 1-4 annet ledd i forskrift om kontroll av nettvirksomhet.

Med «endring av nettanlegg» mener vi at en aktør ber nettselskapet om å endre deler av sitt eksisterende nett, uten at endringen nødvendigvis er utløst av en ny tilknytning, økt kapasitet eller bedre kvalitet. Aktøren som ber om endring har ikke nødvendigvis et kundeforhold til nettselskapet. Ønsker om endring av nettanlegg er gjerne kosmetisk eller praktisk begrunnet, som for eksempel å flytte en stolpe eller en nettstasjon for å frigjøre plass, eller legge en luftledning om til kabel i bakken for å få bedre utsikt.

Vi foreslår å flytte § 1-4 annet ledd til ny § 17-4 i forskrift om kontroll av nettvirksomhet. Betalingen bør inngå som en del av forskriftens tariffbestemmelser for å tydeliggjøre at betalingen reguleres på bakgrunn av de samme prinsipper som for andre tariffer, og spesielt anleggsbidrag. Derfor fremgår det av annet ledd at nettselskapene skal følge samme prinsipper ved krav om betaling for endring av nett, som ved krav om betaling av anleggsbidrag. Dette vil si prinsippene som fremgår av nytt kapittel 16 om anleggsbidrag.

Som en konsekvens foreslår vi også å fjerne § 1-4 annet ledd.

Bestemmelsen regulerer kun hva nettselskapene kan ta betalt for. Den regulerer ikke hva kunden kan forvente levert fra nettselskapene. Det er en vurdering som må gjøres etter bestemmelsene om tilknytnings- og leveringsplikten i energiloven.

Siden nettselskapene har monopol på nettrelaterte tjenester, bør de som hovedregel levere alle nettjenester som kunden har betalingsvillighet for, og som det er driftsmessig forsvarlig å gjennomføre. Nettselskapets plikter er blant annet gitt av tilknytnings- og leveringsplikten. Dette er i utgangspunktet plikter uten unntak, men det kan gis dispensasjon fra pliktene dersom særlige grunner tilsier det. Ettersom alle tiltak i nettet i utgangspunktet er å regne som nettrelaterte tjenester, vil nettselskapet som monopolist være eneste tilbyder av slike tjenester. Nettselskap som ikke ønsker å tilby nettrelaterte tjenester må søke NVE om dispensasjon.

Første ledd bokstav b)

Bestemmelsen forskriftsfester gjeldende praksis.

Føring av kostnader og inntekter

I gjeldende regelverk har inntekter fra endring av nettanlegg innkrevd etter § 1-4 annet ledd, i sin helhet blitt ført som andre driftsinntekter i note 7 i selskapenes økonomiske og tekniske rapportering til NVE (eRapp). I tillegg har utgifter knyttet til tiltaket vært ført som kostnader på nettvirksomheten. I inntektsreguleringen er det tatt hensyn til dette på

en slik måte at inntekter og kostnader ved endring av nettanlegg ikke har påvirket selskapets inntektsramme.

Med denne endringen går vi bort fra at inntekter og kostnader ved endring av nettanlegg kan holdes utenfor faktisk inntekt. De delene av kostnadene for nettjenester eller endring av nettanlegg som nettselskapet ville ført i balansen dersom investeringen var egenfinansiert, skal rapporteres i note 17B i eRapp. Resten av kostnadene skal rapporteres som driftskostnad i resultatregnskapet. Betalingen som dekker den tilhørende driftskostnaden skal rapporteres som en driftsinntekt og inngå i faktisk inntekt. Dette gjelder både betaling for anleggsbidrag, endring av nett og andre nettjenester om ikke reguleres av de øvrige tariffbestemmelsene. Dette innebærer at ressursbruken for alle nettjenester inngår i sammenlignende analyser som brukes for fastsettelse av inntektsrammene.

Skattedirektoratet har tidligere skrevet om anleggsbidrag, betaling for nettjenester og merverdiavgift.³ Deres vurdering var at det må foretas en konkret vurdering av hvorvidt det foreligger omsetning av en avgiftspliktig tjeneste i det enkelte tilfellet. Anleggsbidrag har tidligere blitt vurdert å ikke være avgiftspliktig omsetning. Endring av eksisterende nettanlegg har derimot blitt vurdert å være avgiftspliktig omsetning. NVE påpeker at nettselskapene selv har ansvar for å holde seg innenfor gjeldende regler.

Eksempel

Nettselskapet blir bedt om å endre ett av sine eksisterende nettanlegg, og dette medfører utgifter for nettselskapet på 100 000 kroner. Hvis nettselskapet ikke kunne kreve at den som ba om endringen måtte dekke disse utgiftene, ville dette inngått i selskapets regnskap på følgende måte: 80 000 kroner ville blitt aktivert i balansen og inngått i note 17A (egenfinansiert kapital) i eRapp; 20 000 kroner ville blitt ført i resultatregnskapet som en driftskostnad etter sin art (post 500 *Lønn mm./600 Andre driftskostnader*). Kostnadene ville inngått i selskapets kostnadsgrunnlag som inngår med 40 prosent i beregningen av selskapets inntektsramme. Det ville også inngått i kostnadene i de sammenlignende analysene som legges til grunn for å fastsette selskapets kostnadsnorm som inngår med 60 prosent i beregningen av selskapets inntektsramme. Nettselskapet ville fått dekket inn sine utgifter over tid gjennom den ordinære nettleien og alle inntekter knyttet til anleggene ville inngått i faktisk inntekt.

Når selskapet krever at den som ba om endringen må dekke disse utgiftene, skal det inngå i eRapp på følgende måte: 80 000 kroner skal rapporteres i note 17B (tilskuddsfinansiert kapital); 20 000 kroner skal føres i resultatregnskapet som en driftskostnad etter sin art (post 500 *Lønn mm./600 Andre driftskostnader*); 20 000 kroner skal rapporteres som «andre inntekter» i note 5.1 (post 340) og dermed inngå i beregningen av faktisk inntekt. Det er kun 20 000 kroner som vil inngå i selskapets kostnadsgrunnlag. Når selskapets kostnadsnorm skal beregnes, vil imidlertid også kostnadene som føres i note 17B bli tatt hensyn til. I de sammenlignende analysene vil kostnadene som er ført i note 17B inngå på samme måte som om de var ført i note 17A.

³ Se bindende forhåndsuttalelse fra Skattedirektoratet BFU 15/10, avgitt 1. juli 2010, og Skattedirektoratets brev av 14.7.2005 om merverdiavgiftsloven § 3 - anleggsbidrag - tilførselslinjer for elektrisk kraft til sluttbrukeranlegg.

Forslag til endring i § 1-4 Betaling og ansvar for netttjenester

Gjeldende ordlyd

§ 1-4. Betaling og ansvar for netttjenester

Enhver betaling som avkreves en kunde som følge av vilkår satt av nettselskapet, og hvor nettselskapet kan stå i en eller annen form for monopolsituasjon, er å regne som faktisk inntekt for nettvirksomheten, jf. § 7-4. Dette gjelder ikke anleggsbidrag etter § 17-5.

Kunden kan faktureres for merknader forbundet med endring av eksisterende anlegg, eller når han etterspør kvalitet eller tjenester som normalt ikke kan forventes levert. Det skal foreligge dokumentasjon for kundens bestilling av tjenesten. Inntekter som følge av levering av slike tjenester kan holdes utenfor faktisk inntekt. Inntekter og kostnader forbundet med dette skal fremkomme i rapporteringen til Norges vassdrags- og energidirektorat.

Nettselskapet kan la andre utføre netttjenester såfremt inntekter og kostnader forbundet med dette fremkommer i nettselskapets rapportering til Norges vassdrags- og energidirektorat under virksomhetsområdene distribusjonsnett, regionalnett eller sentralnett. Nettselskapet skal fremstå utad som ansvarlig for oppgavene eller tjenestene.

Forslag til ny ordlyd

§ 1-4. Betaling og ansvar for netttjenester

Enhver betaling som avkreves en kunde som følge av vilkår satt av nettselskapet, og hvor nettselskapet kan stå i en eller annen form for monopolsituasjon, er å regne som faktisk inntekt for nettvirksomheten, jf. § 7-4. Dette gjelder ikke anleggsbidrag etter § 17-5, kapittel 16 eller betaling for andre netttjenester etter § 17-4, for dekning av utgifter som ellers ville vært ført i årsregnskapets balanse.

~~Kunden kan faktureres for merknader forbundet med endring av eksisterende anlegg, eller når han etterspør kvalitet eller tjenester som normalt ikke kan forventes levert. Det skal foreligge dokumentasjon for kundens bestilling av tjenesten. Inntekter som følge av levering av slike tjenester kan holdes utenfor faktisk inntekt. Inntekter og kostnader forbundet med dette skal fremkomme i rapporteringen til Norges vassdrags- og energidirektorat.~~

Nettselskapet kan la andre utføre netttjenester såfremt inntekter og kostnader forbundet med dette fremkommer i nettselskapets rapportering til Norges vassdrags- og energidirektorat under virksomhetsområdene distribusjonsnett, regionalnett eller sentralnett. Nettselskapet skal fremstå utad som ansvarlig for oppgavene eller tjenestene.

Bakgrunn for endring

Se bakgrunn for endring under «Forslag om ny § 17-4 Betaling for netttjenester

Forslag om ny § 17-5 Betaling for nettutredninger

Lange ledetider er en utfordring ved prosjekter i regional- og transmisjonsnettet. Dette har medført at nettselskapene må starte planlegging av nettiltak før kundene har fattet

investeringsbeslutning. På denne måten oppstår det en risiko for at nettselskapene bruker unødvendige ressurser på å planlegge tiltak som ikke realiseres. Vi foreslår at nettselskapene kan ta betalt for nettutredninger. Samtidig har vi tydeliggjort i hvilke tilfeller nettselskapene ikke kan ta betalt. Dette vil både bidra til at øvrige kunder ikke må dekke kostnader ved nettutredninger for prosjekter som ikke realiseres, og at kundene får tydeliggjort prosessene frem mot tilknytning.

Forslag til ny ordlyd

§17-5. Betaling for nettutredninger i regional- og transmisjonsnett

Nettselskapet skal vederlagsfritt avklare om det er driftsmessig forsvarlig å etterkomme kundens bestilling, når effektbehov og lokalisering er rimelig avklart.

Nettselskapet kan ta betalt for å avklare om det er driftsmessig forsvarlig å etterkomme kundens bestilling, når kundens effektbehov og lokalisering ikke er rimelig avklart. Betalingen fastsettes på grunnlag av faktisk medgåtte kostnader.

Nettselskapet skal ta betalt fra kunden for videre utredninger og utarbeidelse av konsesjonssøknad. Kunden skal dekke en forholdsmessig andel av kostnadene. Kostnadene skal være basert på selvkost.

Nettselskapet skal vederlagsfritt og uten ugrunnet opphold gi informasjon om

- a) hjemmelsgrunnlaget for krav om betaling for nettutredninger*
- b) praksis for betaling for nettutredninger*
- c) at uenighet om betaling for nettutredninger kan bringes inn for NVE.*

Nettselskapet skal dokumentere prosessen når kunden kommer med en forespørsel som utløser betaling for nettutredninger i henhold til § 17-5. Dette innebærer dokumentasjon på

- a) forespørsel fra kunden*
- b) tilbud til kunden om utredning*
- c) akseptert tilbud fra kunden om utredning.*

Nettselskapet skal oppbevare dokumentasjonen i ti år fra anlegget er spenningssatt.

Forbindelse til gjeldende ordlyd eller gjeldende praksis

I § 17-5 første ledd foreslår vi at nettselskapene vederlagsfritt skal utføre innledende nettanalyser for prosjekter som er rimelig avklart.

Nytt krav

I § 17-5 annet ledd foreslår vi at nettselskapene kan ta betalt fra kunden for å utføre innledende nettanalyser for prosjekter som ikke er rimelig avklart, eller når kunden ber om flere forskjellige nettanalyser.

Nytt krav

I § 17-5 tredje ledd foreslår vi at nettselskapene skal ta betalt fra kunde for videre utredning av nettløsning og utarbeidelse av konsesjonssøknad. Kunde skal dekke en forholdsmessig andel av kostnadene, og disse skal være basert på selvkost.

Nytt krav

I § 17-5 fjerde ledd foreslår vi krav til informasjon om betaling for nettutredninger.

Siden betaling for nettutredninger er nært knyttet til anleggsbidrag, er det rimelig å stille like krav til prosessen.

Nytt krav

I § 17-5 femte ledd foreslår vi at nettselskapene skal dokumentere prosessen med kunde når de tar betalt for nettutredninger.

Siden betaling for nettutredninger er nært knyttet til anleggsbidrag, er det rimelig å stille like krav til prosessen.

Nytt krav

Hva sier bestemmelsen?

Bestemmelsen sier når nettselskapene kan ta betalt for nettutredninger, og hvilke krav de må følge når de tar betalt for nettutredninger. Bestemmelsen beskriver tre deler av prosessen fra nettselskapet får en henvendelse fra kunden og frem til nettselskapet begynner å bygge nettanlegget de har fått konsesjon for. Prosessen innebærer at nettselskapet skal sørge for

- analyser for å avklare om det er driftsmessig forsvarlig å etterkomme kundens bestilling når kundens prosjekt er rimelig avklart
- analyser for å avklare om det er driftsmessig forsvarlig å etterkomme kundens bestilling når kundens prosjekt ikke er rimelig avklart
- videre nettutredninger og utarbeidelse av konsesjonssøknad.

Bakgrunn for endring

Første ledd

Når en kunde ber om tilknytning eller utvidelse av en eksisterende tilknytning, har netteier en plikt til å imøtekomme kundens forespørsel i henhold til leverings- og tilknytningsplikten i energiloven §§ 3-3 og 3-4. Alle med områdekonsesjon etter energiloven § 3-2 har leveringsplikt, og denne gjelder levering av elektrisk energi til kundene innenfor konsesjonærens område. Alle med anleggskonsesjon etter energiloven § 3-1 har tilknytningsplikt, og denne gjelder tilknytning av kunder som ikke omfattes av leveringsplikten.

Første ledd presiserer at netteier er forpliktet til å vederlagsfritt avklare om det er driftsmessig forsvarlig å gi kunden tilknytning, økt kapasitet eller bedre kvalitet når kundens etterspurte kapasitet og lokalisering er rimelig avklart. Dersom det er behov for innledende nettanalyser eller koordinering med andre nettselskap for å svare på dette, skal dette gjøres vederlagsfritt.

En henvendelse er besvart når nettselskapet gir en tilbakemelding til kunden om det er driftsmessig forsvarlig å gi tilknytning eller økt effekt på anvist punkt i eksisterende nett, eller om det er behov for nettinvesteringer. Med driftsmessig forsvarlig menes at tilknytningen ikke går ut over leveringskvaliteten til eksisterende kunder.⁴

Annet ledd

I annet ledd presiseres det at netteier også har en plikt til å avklare om det er driftsmessig forsvarlig å gi kunden tilknytning, økt kapasitet eller bedre kvalitet når kundens etterspurte kapasitet og lokalisering ikke er rimelig avklart. I disse tilfellene kan derimot nettselskapene ta betalt for de innledende nettanalysene for å avklare hensiktsmessig dimensjonering, lokalisering og behov for nettinvesteringer. Dette er fordi kunder med prosjekter med stor usikkerhet knyttet til ønsket effektbehov og/eller lokalisering, eller kunder som ber om avklaringer knyttet til flere alternative prosjekter, krever mye utredningsressurser fra nettselskapet.

Når kunden må dekke kostnadene ved innledende nettanalyser, blir det et reelt alternativ å vurdere om det er mer hensiktsmessig å utvikle prosjektet videre før de ber nettselskapet avklare hva som er nødvendig for å etterkomme bestillingen. Dette kan for eksempel gjøres med hjelp fra konsulenter, og kunden kan velge en tilbyder som vil utføre de innledende nettanalyser best mht. tidsbruk og kostnad.

Tredje ledd

Dersom de innledende nettanalysene viser at det ikke er driftsmessig forsvarlig å gi tilknytning uten å oppgradere eksisterende nett, må nettselskapet utrede, søke konsesjon, og gjennomføre nødvendige investeringer uten ugrunnet opphold.

Når kunder i distribusjonsnettet utløser behov for en nettinvestering har nettselskapene hatt anledning til å inkludere kostnadene forbundet med å utrede og prosjektere nettinvesteringen i anleggsbidraget. Denne praksisen har dekket både kundenes og nettselskapenes behov for forutsigbarhet og risikokontroll fordi det er kort ledetid på nettinvesteringer i distribusjonsnettet. Utredning av aktuelle nettløsninger i distribusjonsnettet er mindre omfattende, samtidig som det ikke er behov for å søke konsesjon på anlegg innenfor områdekonsesjonen. Dette har medført at det ikke har vært behov for egne store utredningsprosesser med tilhørende betaling.

I regional- og transmisjonsnettet er ledetiden på nye nettanlegg betydelig lengre og mer omfattende. Det er gjerne flere kunder som ønsker tilknytning samtidig, og større usikkerhet knyttet til kundenes totale kapasitetsbehov. Fra innledende nettanalyser er ferdigstilt, og frem til nettselskapet eventuelt får godkjent konsesjonssøknaden, kan det også være stor usikkerhet knyttet til om kundenes prosjekter vil bli realisert eller ikke. Med stor usikkerhet knyttet til fremtidig etterspørsel etter kapasitet, er det risiko for at nettselskapet velger overdimensjonerte og mer kostbare nettløsninger enn nødvendig, og i noen tilfeller kan hele investeringen være overflødig. Dette fører til at det er større behov for utredning av ulike nettløsninger. Samtidig er det usikkert om behovet for nett er det

⁴ Det betyr bl.a. at spenningsgrenser gitt av forskrift om leveringskvalitet, må opprettholdes i underliggende og tilgrensende nett, at overføringsgrenser (strømgrenser) for komponenter i tilgrensende og overliggende nett ikke skal overskrides, og at netteier vurderer at det ikke blir for mange timer uten N-X forsyning.

samme ved begynnelsen og slutten på prosessen. Dette gjør det mer kostbart å utrede, søke konsesjon og detaljprosjekterte nettløsninger, noe som igjen gir økt behov for å kunne stille krav til kundene for å sikre samsvar mellom kundenes utvikling av sine prosjekter og nettselskapenes nettinvestering.

Etter tredje ledd kan nettselskapene kreve betaling som avspeiler kostnadene ved videre utredninger og utarbeidelse av konsesjonssøknad. På denne måten vil kundene måtte vise en økonomisk forpliktelse som bidrar til å avdekke realismen i prosjektet. Nettselskapets plikt til å utarbeide og søke konsesjon vil være betinget av at kundene er villig til betale deres andel av netteiers prosjekteringskostnader. Ved å avdekke detaljer knyttet til kundens prosjekt så tidlig som mulig, blir det lettere for nettselskapet å planlegge hensiktsmessige nettløsninger, og risikoen for feilinvesteringer reduseres.

Vi vurderer at behovet for en egen bestemmelse er størst i regional og transmisjonsnett. Innføring av en egen bestemmelse om betaling for nettutredninger i regional- og transmisjonsnett, er ikke til hinder for at gjeldende praksis i distribusjonsnett kan fortsette.

Fjerde og femte ledd

I fjerde og femte ledd foreslår vi krav til hva slags informasjon nettselskapene skal gi kundene som utløser krav om betaling, og krav til dokumentasjon fra prosessen med kundene. Disse kravene er likelydende med de relevante delene av kravene til informasjon og prosess i kapittel 16 om anleggsbidrag, og skal sikre en lik praksis ved krav om betaling for utredninger og anleggsbidrag.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Kapittel 14 om tariffer for uttak

Konsekvenser av krav om ukentlig beregning av marginaltap i transmisjons- og regionalnett

Sluttkunder i transmisjons- og regionalnett, og innmatingskunder

For sluttkunder i transmisjonsnettet har ikke forslaget til krav om ukentlig beregning av marginaltapssatser praktisk betydning, ettersom dette er gjeldende praksis i transmisjonsnettet.

For sluttkunder i regionalnettet og innmatingskunder i distribusjonsnettet vil konsekvensen av forslaget om krav til ukentlig beregning av marginaltapssatser i transmisjons- og regionalnett være avhengig av gjeldende praksis hos nettselskapet. Generelt vil endringen for disse være hvor hyppig det gis prissignaler gjennom energileddet. For kunder som i dag betaler energiledd basert på marginaltapssatser som gjenspeiler forskriftens minimumskrav til tidsoppløsning, vil hyppigere marginaltapssatser gi mer korrekte prissignaler og dermed riktigere insentiv til utnyttelse av nettet. Finere tidsoppløsning vil få større betydning i punkter med høye varierende tap, enn i punkter med lave stabile tap. Finere tidsoppløsning kan bety at fleksible kunder som skyver sin nettetterspørsel til tider med lavere energiledd, betaler mindre gjennom energileddet. Disse kundene bidrar til å redusere energitapet, og belønnes tilsvarende verdien av tapsreduksjonen de bidrar til.

Kraftprodusenter

Forslaget om ukentlig beregning av marginaltapssatser innebærer, avhengig av gjeldende praksis hos nettselskapet, hyppigere og mer nøyaktige prissignaler. For innmatingskunder som i dag betaler energiledd basert på marginaltapssatser for vinter natt/helg og sommer, vil hyppigere og mer nøyaktige marginaltapssatser føre til økte eller reduserte tariffkostnader, avhengig av hvordan innmating og uttak påvirker flyten i det aktuelle utvekslingspunktet. Typisk kan kraftproduksjon lokalisert i overskuddsområder få økt tariffkostnad fordi ytterligere produksjon bidrar til å øke tapet i nettet. Tilsvarende kan kraftproduksjon i underskuddsområder få lavere tariffkostnad fordi produksjonen bidrar til å redusere tapene i nettet.

Transmisjons- og regionalnett

For Statnett innebærer forslaget om ukentlig beregning av marginaltapssatser at gjeldende tariffingspraksis kan videreføres. For regionalnett som i dag ikke beregner ukentlige marginaltapssatser for dag og natt/helg, innebærer forslaget noe økt ressursbehov til beregning av marginaltapssatser med finere tidsoppløsning. Alternativt kan nettselskapene kjøpe denne tjenesten av Statnett som også i dag beregner marginaltapssatser for flere nettselskap.

Ukentlig beregning av marginaltap i overliggende nett

Nettselskapenes informasjonsplikt i § 13-5 om at tariffene skal være kjent for kundene på forhånd, innebærer at distribusjonsnettselskapene må videreformidle de ukentlig beregnede satsene for dag og natt/helg fra overliggende nett, til sine innmatingskunder. Ved avregning av tariffen for innmatingskunder, skal beregnede satser for distribusjonsnettet legges til ukentlige marginaltapssatser fra overliggende nett.

Kapittel 15 om tariffen for produksjon

Endringer i tariffberegning for innmating av produksjon

Konsekvenser for kraftverk

Endringen i beregning av energiledd for innmating innfører et skille mellom kraftverk over og under 1 MW. For kraftverk over 1 MW vil forskriftsendringen gi tilsvarende virkning som beskrevet over for forbrukerkunder i regional- og transmisjonsnett hvor det stilles krav til ukentlig beregnede marginaltap. Enkelte kraftverk opplever noe større endring siden NVE gjennom forvaltningspraksis har tillatt gjennomsnittlige marginaltap for hele distribusjonsnettet. Endringen vil derfor være avhengig av det enkelte nettselskaps praksis. Generelt vil endringen for kraftverkene over 1 MW være hvor hyppig det gis prissignaler gjennom energileddet. Hyppigere marginaltapssatser gir mer korrekte prissignaler og dermed riktigere insentiv til utnyttelse av nettet. Finere tidsoppløsning vil få større betydning i punkter med høye varierende tap, enn i punkter med lave stabile tap.

Kraftverk under 1 MW vil avhengig av nettselskapets praksis få noe forenklet energileddberegning. Det vil i liten grad ha økonomiske konsekvenser for kraftverkene.

Endringen i § 15-2 som innebærer at fastleddet for innmating skal beregnes basert på midlere årsproduksjon uavhengig av kraftverkets størrelse vil kunne gi noe større virkning for kraftverk under 1 MW. Kraftverk under 1 MW med god brukstid har hatt en gunstig beregningsmetode for fastleddet som har resultert i lave innmatingskostnader. For et kraftverk på 0,99 MW vil innmatingstariffens «andre tariffledd» for 2018 være 19 300 kr/år uavhengig av hva kraftverkets midlere årsproduksjon er. For produsenter med brukstid på 6 000 timer innebærer det en innmatingstariff på 0,33 øre/kWh i motsetning til 1,3 øre/kWh som øvrige kraftverk over 1 MW betaler.

I NVEs konsesjonsdatabase er gjennomsnittlig brukstid for disse kraftverkene 3 700 timer. Et kraftverk med installert effekt på 0,99 MW og 3 700 timer vil måtte betale 47 600 kr/år i andre tariffledd for innmating gitt gjeldende sats for innmatingstariff i 2018. Enkelte kraftverk har registrert brukstid på 6 000 timer og for disse vil ny innmatingstariff øke til 77 200 kr/år. Selv om forslaget innebærer relativt stor årlig kostnadsøkning for enkelte kraftverk innebærer endringen at alle kraftverk behandles likt og medfører ikke at disse kraftverkene betaler mer enn andre kraftverk.

For kraftverk/produksjon som har lav brukstid, eller som i liten grad mater kraft inn på nettet har gjeldende regelverk slått uheldig ut. Større bygg med solceller som ikke kommer inn under plusskundeordningen må med gjeldende regelverk betale 19 300 kr/år dersom installert effekt er 0,99 MW selv om de i all hovedsak benytter produsert elektrisitet selv og kun i enkelttimer mater kraft inn på nettet. For å unngå denne

kostnaden investeres det flere steder i løsninger for å strupe produksjon slik at kunden aldri mater inn mer enn 100 kW, som er grensen for å være plusskunde. Disse investeringene gir ingen annen nytte enn å tilpasse seg grensen på 100 kW og er dermed et rent samfunnsøkonomisk tap. Med forslaget vil disse kundene kun betale innmatingstariff for den delen av kraften som leveres inn på nettet og ikke basert på installert effekt. Det vil være en fordel for produsenter som bruker en stor andel av egen produksjonen for å dekke eget forbruk og resulterer i at det ikke lenger vil være lønnsomt å investere i strupeløsninger for å hindre innmating over 100 kW.

I dag er det en del anlegg som er dimensjonert slik at kunden forbruker mesteparten av produsert elektrisitet. Dersom de er plusskunde og aldri mater inn mer enn 100 kW betaler de ikke andre tariffledd for innmating, men dersom de i en time overstiger grensen bryter de vilkåret for å være plusskunde og de skal i henhold til gjeldende bestemmelse betale andre tariffledd for innmating. For et solcelleanlegg på 0,99 MW vil *andre tariffledd for innmating* utgjøre 19 300 kr/år. Med foreslått endring vil konsekvensen av å ikke være overstige 100 kW grensen for å være plusskunde reduseres betraktelig. Eksempelvis vil denne tenkte kunden med installert effekt på 0,99 MW i henhold til foreslått endring kun betale 1 300 kr i *andre tariffledd for innmating* gitt at kunden i mater inn mer enn 100 kW og til sammen i snitt mater inn 100 000 kWh på nettet.

Konsekvenser for nettselskapene

Krav om ukentlige beregnede marginaltap for produsenter over 1 MW vil i praksis medføre noe økte administrasjonskostnader for nettselskapene da det vil kreve noe økt ressursbehov til beregning av marginaltapsatser med finere tidsoppløsning. Beregning av marginaltap er også en tjeneste som kan kjøpes inn. Selv om forskriften i dag stiller krav til punktvis beregning av marginaltap for innmating er det akseptert av NVE at det beregnes områdevis marginaltap. For selskap som i dag ikke beregner punktvis marginaltap vil det innebære noe økte kostnader.

Forslaget om å ikke kreve punktvis marginaltap for kraftverk under 1 MW vil formelt sett være en forenkling for nettselskapene, men det er i stor grad allerede praksis og vil ikke ha noen vesentlig kostnadsbesparelse.

Endringen i § 15-2 som innebærer lik beregningsmetodikk for alle kraftverk vil være en viss forenkling for nettselskapene, men vil i liten grad kunne måles konkret i sparte kostnader for nettselskapene. Hensikten er forenkling av regelverket og likebehandling, noe som oppnås uten kostnader for nettselskapet.

Konsekvenser for uttakskunder

Endringene skal ikke gi endringer for uttakskunder da det kun er snakk om fordeling mellom produsenter. Økte administrasjonskostnader for nettselskapene ved å beregne punktvis og ukentlige marginaltap er ventet å på sikt være lavere enn fordelene av at riktige prissignal medfører mer effektiv utnyttelse og drift av nettet og dermed ikke medføre noen kostnadsøkning for uttakskundene.

Kapittel 16 om anleggsbidrag

Videreføring av gjeldende krav

For både nettselskapene og kundene har ikke de foreslåtte bestemmelsene som viderefører gjeldende krav i forskrift om kontroll av nettvirksomhet noen videre økonomiske og administrative kostnader.

Forskriftsfesting av praksis

De fleste forslagene til nye bestemmelser som forskriftsfester gjeldende praksis, er krav vi stiller til nettselskapene også med gjeldende regelverk. Hverken kundene eller nettselskapene vil oppleve nevneverdige økte økonomiske eller administrative kostnader knyttet til disse forslagene. Eksempler på dette er krav til informasjon i § 16-2 bokstav a) – d), krav til innhold i avtale om anleggsbidrag i § 16-4 annet ledd og fastsettelse av kostnadene på komponentene som inngår i anleggskostnadene i § 16-6 annet ledd. Vi vurderer at disse forslagene i all hovedsak kun vil være klargjørende overfor både kunde og nettselskap, og gjøre det enklere å forholde seg til regelverket.

I andre bestemmelser hvor vi forskriftsfester praksis, forskriftsfester vi én praksis av flere alternativer. I hovedsak er dette alternativer nettselskapene har som følge av at anleggsbidrag er en kan-bestemmelse i dag. Eksempler på dette er

- § 16-5 annet ledd om at fremskyndingskostnader skal legges til anleggskostnad. Når anleggsbidrag er en kan-bestemmelse, kan nettselskapene velge om de vil/ikke vil kreve at kundene dekker eventuelle fremskyndingskostnader.
- § 16-9 annet ledd om fastsettelse av kundens forholdsmessige andel. I gjeldende regelverk har kravet vært at kunden ikke kan belastes kostnader som skyldes at kapasiteten i overføringsanleggene overgår kundens behov. Vi har presisert at en fordeling etter kundens effektbehov (installert effekt) i forhold til kapasitetsøkningen er ett relevant nettforhold som anleggsbidraget kan differensieres på bakgrunn av. Nettselskapene kan selv ha annen praksis for fordeling av kostnader i radielle fellesanlegg, så lenge de overholder kravet om at kunden ikke skal belastes kostnader som skyldes at kapasiteten overgår kundens behov.

Når vi i disse tilfellene foreslår å forskriftsfeste én praksis for alle nettselskapene, kan enkelte nettselskap oppleve noen økte økonomiske og administrative kostnader knyttet til at de må endre rutiner for beregning av anleggsbidrag. Kunder av nettselskapene som har hatt en praksis som er mer gunstig for kundene enn den vi foreslår, for eksempel at de ikke krever fremskyndingskostnader dekket, vil motta høyere anleggsbidrag enn før når de utløser nettinvesteringer. Fordelene er at kravene til nettselskapene er klarere, det er gjennomgående likere praksis mellom nettselskapene, og nettleien for de øvrige kundene vil bli tilsvarende lavere.

Vi vurderer at de administrative og økonomiske konsekvensene av å forskriftsfeste gjeldende praksis er små. I all hovedsak er dette en fordel for både kundene og nettselskapene på grunn av at regelverket blir tydeligere og nettselskapene får en mer enhetlig praksis. De økonomiske og administrative kostnadene oppstår i hovedsak for de selskapene som må endre egne rutiner for å etterkomme foreslåtte krav.

Nye krav

Fra kan- til skal-bestemmelse

Dette forslaget innebærer at alle nettselskaper skal fastsette og kreve inn et anleggsbidrag i alle tilfeller hvor det å tilknytte en ny kunde, å øke kapasiteten til en eksisterende kunde eller å gi en kunde bedre kvalitet, utløser investeringer i nettet.

Etter hva NVE er kjent med, er det ingen nettselskaper som ikke bruker anleggsbidrag. Forslaget om å endre bestemmelsen fra *kan* til *skal* vil derfor ikke være en stor endring, og endringen påvirker nettselskapene og deres kunder i liten grad.

Forslaget innebærer også at bunnfradraget må begrenses med et tak eller ikke tillates i det hele tatt, og at nettselskapene skal fordele anleggskostnadene mellom kunder som ber om tilknytning, økt kapasitet eller bedre kvalitet inntil ti år etter nettanlegget er ferdigstilt (tiårsregelen). Nettselskapenes praksis på tiårsregel og bunnfradrag varierer en god del fra selskap til selskap.

Konsekvenser for nettselskapene

Bunnfradrag

Flere selskaper har på eget initiativ fjernet ordningen med bunnfradrag de siste årene. Per januar 2018 er det ca. halvparten av alle nettselskapene som ikke har bunnfradrag. Av den resterende halvparten, har flesteparten et bunnfradrag mellom 10 000 og 30 000 kr. Et fåtall selskaper har bunnfradrag høyere enn 30 000 kr, og ett selskap har bunnfradrag så høyt som 150 000 kr.

Vi er klar over at nettselskapene opplever at det er en del administrative kostnader forbundet med anleggsbidrag. De ressursene nettselskapene bruker på estimering og etterberegning av anleggsbidraget er ressurser nettselskapene uansett må bruke for å ha kostnadskontroll på prosjektene sine. De må også ha kontroll over om kostnadene overstiger bunnfradraget, for å vite når kundene faktisk må betale et anleggsbidrag. Nettselskapene vil få noe økt arbeid med for eksempel å finne reinvesterings- og fremskyndingskostnader i saker med små anleggsbidrag, som ellers ville vært lavere enn bunnfradraget, men den økte ressursbelastningen vil i stor grad kostnader ved å ha kontakt med, og kreve betalt fra kunde.

Vår erfaring er at nettselskapene som har gode rutiner og gode systemer for å fastsette og kreve inn anleggsbidrag, reduserer de administrative kostnadene betydelig. Vi vurderer derfor at de økonomiske og administrative kostnadene ved forslaget er små for nettselskapene samlet sett. De kan være noe større for selskaper som har en praksis med høye bunnfradrag, men hovedsakelig knyttet til at det innebærer økt kundekontakt i forbindelse med krav om betaling.

Tiårsregel

Det er administrative kostnader knyttet til å fastsette og kreve inn anleggsbidrag fra kunder. Det samme gjelder når nettselskapet må beregne anleggsbidrag for alle kunder som ber om tilknytning eller økt kapasitet i et anleggsbidragsfinansiert nettanlegg inntil ti år etter anlegget er ferdigstilt. De administrative kostnadene vil være høyere i de tilfellene nettselskapene må betale tilbake til *kunde én* før de krever anleggsbidrag fra *kunde to*.

Noen nettselskaper bruker tiårsregelen slik vi foreslår. Andre nettselskaper bruker tiårsregelen med visse tilpasninger. Vi vurderer at dette forslaget innebærer en del økonomiske og administrative kostnader, hovedsakelig for nettselskapene som ikke allerede har systemer og rutiner som er tilpasset bruk av tiårsregelen. Gode rutiner og systemer kan redusere de administrative kostnadene.

Konsekvenser for kundene

Anleggsbidrag har som nevnt to hovedformål. Det skal gi kundene effektive signal om lokalisering, dimensjonering og etablering. Derne st påvirker det kostnadsfordelingen mellom kunder som utløser nettinvesteringer og de øvrige kundene. Denne kostnadsfordelingen gjør at negative økonomiske konsekvenser for én kunde, fører til positive økonomiske konsekvenser for alle de øvrige kundene.

Bunnfradrag

Forslaget om at det ikke er lov å bruke bunnfradrag fører til at anleggsbidragene blir større for kundene til de nettselskapene som bruker bunnfradrag i dag. Til gjengjeld, blir tariffene tilsvarende lavere, ved at de kundene som utløser investeringer dekker hele sin forholdsmessige andel av nettinvesteringen.

Tiårsregel

Forslaget om at tiårsregelen skal brukes av alle nettselskapene fører til at flere kunder må betale anleggsbidrag. Dette er fordi nettselskapet skal kreve at alle kunder som gis tilknytning eller økt kapasitet innenfor tiårsregelen, skal betale anleggsbidrag. Videre fører forslaget til at anleggsbidraget til hver kunde blir mindre. Dette er fordi nettselskapene fordeler anleggskostnadene på kundene som gis tilknytning eller økt kapasitet innenfor tiårsregelen. Da betaler kundene som hovedregel kun sin forholdsmessige andel av anleggskostnadene. En kunde dekker kun hele kostnadsgrunnlaget når det ikke tilknyttes nye kunder eller gis økt kapasitet til eksisterende kunder innenfor tiårsregelen.

Generelt

De økonomiske konsekvensene for både bunnfradrag og tiårsregelen inngår i et nullsumspill mellom kundene som mottar anleggsbidraget og de øvrige kundene. Fører endringene til at det samlet kreves mer i anleggsbidrag, vil de kundene som betaler anleggsbidrag betale mer enn de ellers ville gjort. Samtidig vil de øvrige kundene betale tilsvarende mindre enn de ellers ville gjort. Vi vurderer derfor at kundene samlet sett ikke vil oppleve noen negative økonomiske konsekvenser.

På lenger sikt vurderer vi at forslaget fører til at anleggsbidragene vil bli riktigere fordelt mellom kundene, og at de vil formidle mer presise prissignal. Fører disse endringene til at kundene tar riktigere beslutninger om etablering, lokalisering og dimensjonering, slik at nettselskapene kan utsette eller la være å bygge nett, vil dette komme alle kundene til gode gjennom lavere vekst i nettleien.

Krav til prosess

Konsekvenser for nettselskapene

I § 16-3 foreslår vi å forskriftsfeste strengere krav til og dokumentasjon på prosess, enn det som er i gjeldende regelverk. I hovedsak er dette dokumentasjon på kundedialog som nettselskapene har og tar vare på allerede. For de selskapene som ikke gjør dette systematisk allerede, kan forslaget føre til en liten økning i nettselskapenes ressursbehov for å administrere rutiner og dokumentasjon.

Konsekvenser for kundene

For kundene har ikke dette forslaget noen direkte økonomiske og administrative konsekvenser, men god og dokumenterbar dokumentasjon på prosessen med nettselskapet gir kundene bedre informasjon og redusert risiko knyttet til gjennomføring av bestillingen og betaling av anleggsbidrag.

§ 16-8 annet ledd – Nettselskapet skal betale tilbake til kunden

Konsekvenser for nettselskapene

At nettselskapene skal betale tilbake til kunden det som overgår kundens forholdsmessige andel av kostnadsgrunnlaget i de tilfellene andre kunder bestiller kapasitet i nettanlegget inntil ti år etter ferdigstillelse, har også vært tillatt med gjeldende regelverk. Det har vært opp til nettselskapene selv å bestemme om de ønsker å ha denne praksisen. Med dette forslaget blir denne praksisen et krav til alle nettselskapene.

Det vil være administrative kostnader for nettselskapene ved å håndtere tilbakebetaling av anleggsbidrag til kunden i de tilfellene anleggsbidraget til kunden dekker hele kostnadsgrunnlaget og det er andre kunder som tilknyttes eller gis økt kapasitet i det samme nettet inntil ti år etter anlegget er ferdigstilt. Det foreslåtte regelverket innebærer imidlertid at nettselskapene selv kan velge i hvor stor grad de må håndtere tilbakebetaling av anleggsbidrag. Nettselskapene som i hovedsak krever at kunden dekker sin forholdsmessige andel, og selv forskutterer for eventuelle fremtidige kunder, vil ha lavere kostnader knyttet til å håndtere tilbakebetaling. Nettselskapene som hovedsakelig krever at kunden dekker hele kostnadsgrunnlaget når dette er mulig, vil ha høyre administrative kostnader knyttet til å håndtere tilbakebetaling. På bakgrunn av dette vurderer vi at forslaget vil innebære noen økte økonomiske og administrative kostnader for nettselskapene, men at disse kan reduseres helt eller delvis ved valg av praksis.

Konsekvenser for kundene

Med dette forslaget styrkes vernet til kundene. Forslaget innebærer at nettselskapene ikke lenger kan kreve 100 prosent av anleggskostnadene dekket av kunden, og la være å kreve anleggsbidrag fra andre kunder som ønsker tilknytning eller økt kapasitet i det samme nettanlegget inntil ti år etter nettanlegget er ferdigstilt.

Forslaget bidrar til at det ikke er kundene som utløser nettinvesteringen som blir sittende med alle kostnadene når det er nettselskapene som feilvurderer fremtidig behov for effekt i det aktuelle nettet. Kunden dekker hele kostnadsgrunnlaget *kun* i de tilfellene det ikke er andre kunder som tilknyttes eller gis økt kapasitet inntil ti år etter nettanlegget er ferdigstilt.

Anleggsbidrag i regional- og transmisjonsnett og betaling for nettutredninger

Dette forslaget innebærer at nettselskapene skal ta betalt for kostnadene ved å utrede, søke konsesjon og bygge nettanlegg i regional- og transmisjonsnettet som utløses av enkeltkunder eller en gruppe med identifiserbare kunder. Med gjeldende regelverk har dette i praksis ikke vært tillatt.

At nettselskapene skal ta betalt for utredninger og kreve anleggsbidrag i regional- og transmisjonsnettet, er i seg selv en stor endring både for kundene og for nettselskapene.

Konsekvenser for nettselskapene

Der det ikke har vært mulig å bruke anleggsbidrag i regional- og transmisjonsnettet, har det vært kostnadsfritt for kundene å be nettselskapene om tilknytning eller økt kapasitet. Nettinvesteringer i regional- og transmisjonsnettet er kostbare investeringer. Uten anleggsbidrag påvirker ikke investeringskostnadene kundenes prosjekter. Dette kan ha bidratt til høy etterspørsel etter nettkapasitet. Nettselskapene kan derfor ha brukt for mye ressurser på nettutredninger og nettinvesteringer som har ført til økt nettleie.

Med anleggsbidrag i regional- og transmisjonsnettet får nettselskapene virkemidler til å gi signaler til kundene som ønsker tilknytning eller økt kapasitet, om hvor kostbare nettinvesteringer som må gjennomføres før det er driftsmessig forsvarlig å etterkomme bestillingen. I teorien vil høyere pris på en tjeneste føre til redusert etterspørsel etter tjenesten, i dette tilfelle på nettutredninger og nettinvesteringer. Videre vil de kundene som aksepterer kostnadene, finansiere sin andel av investeringskostnadene gjennom betaling for nettutredninger og anleggsbidrag. Dette reduserer andelen nettanlegg nettselskapene må finansiere selv, og vil videre bidra til at nettleien blir lavere enn den ellers ville vært.

På den andre siden krever det også ressurser fra nettselskapene for å fastsette og kreve inn betaling for nettutredninger og anleggsbidrag. I forbindelse med nettinvesteringene vil nettselskapene stilles overfor strengere krav til kundeinformasjon og kostnadskontroll både når de gir tilbud til kundene og når kostnadene etterberegnes. I distribusjonsnettet trekker nettselskapene selv frem at det er de administrative kostnadene som er den største nedsiden med anleggsbidrag.

Vår erfaring er at nettselskapene ønsker å kreve anleggsbidrag i regional- og transmisjonsnettet. Dette tilsier at de vurderer at fordelene ved å kreve anleggsbidrag er større enn ulempene. Dette er også vår erfaring fra distribusjonsnettet, der alle nettselskapene bruker anleggsbidrag. Vi vurderer derfor at de økonomiske og administrative kostnadene ved forslaget samlet sett er positive for nettselskapene.

Konsekvenser for kundene

I dag finansierer nettselskapene nettinvesteringer i regional- og transmisjonsnettet selv. Dette gir igjen økt nettleie for alle nettselskapets kunder. Innføring av anleggsbidrag i regional- og transmisjonsnett vil derfor føre til at nettleien blir lavere enn den ville vært uten anleggsbidrag. Dette er fordi kundene som utløser eller fremskynder nettinvesteringer dekker en andel av investeringskostnadene.

Tilsvarende som den økonomiske belastningen reduseres for nettselskapene og nettselskapenes øvrige kunder, økes den for kundene som må betale anleggsbidrag. Dette

gjør det mer kostbart å bli tilknyttet nettet eller øke mengden effekt som kan tas ut eller mates inn. Videre kan anleggsbidragene påvirke kundenes valg av lokalisering, dimensjonering og motivasjon for å gjøre tiltak for å redusere sitt effektbehov i nettet. At kunden tilpasser seg på grunn av et anleggsbidrag er en kostnad for kunden.

På den andre siden kan det være noen positive konsekvenser for kundene som må betale anleggsbidrag. Når nettselskapene krever betaling for en tjeneste, blir forholdet mellom nettselskap og kunde mer formalisert. Både regelverket og kundene stiller strengere krav til nettselskapene når de krever betalt. Dette kan gi kundene mindre risiko knyttet til fremdriften i nettselskapet sitt arbeid med nettinvesteringen.

Samlet sett vil forslaget om betaling for nettutredninger og anleggsbidrag føre til en omfordeling mellom kundene som må betale anleggsbidrag og nettselskapenes øvrige kunder. Det varierer fra sak til sak hvor store nettinvesteringer som er nødvendige for å etterkomme kundenes bestilling. For kundene som betaler anleggsbidrag, vil de foreslåtte endringene uansett gi høyere kostnader. For de kundene som har prosjekter som krever store nettinvesteringer, kan nettkostnadene bli betydelige. For de øvrige kundene vil forslaget gi noe lavere nettleie.

Eventuelle negative konsekvenser ved forslaget er dersom anleggsbidrag i regional- og transmisjonsnettet fører til at samfunnsøkonomisk lønnsomme prosjektpakker med nett og produksjon/forbruk ikke realiseres. Vår vurdering er at bestemmelsene som krever at kundene som hovedregel betaler en forholdsmessige andel av kostnadsgrunnlaget for investeringen og reduksjonsfaktoren i regional- og transmisjonsnettet, skal bidra til at samfunnsøkonomiske prosjekter med nett og produksjon/forbruk ikke forhindres, og at de negative konsekvensene ikke blir store.

Tak på overskridelser i forhold til estimert anleggsbidrag

Konsekvenser for nettselskapene

Med dette forslaget stiller vi strengere krav til nettselskapene og de kostnadsestimatene de legger til grunn for anleggsbidraget. De foreslåtte endringene vil bidra til at nettselskapene får incentiver til å lage mer presise kostnadsestimater for anleggsbidrag. Det kan tenkes at nettselskapenes utredningskostnader ved investeringer som utløses av kunder, øker som følge av at det stilles strengere krav til mer presise kostnadsestimater.

Konsekvenser for kundene

Med dette forslaget vil kundene først og fremst få bedre forutsigbarhet knyttet til hva de må betale i anleggsbidrag. Videre får de betydelig bedre vern mot kostnadsoverskridelser som ikke skyldes forhold på deres side.

Kunden kan motta høyere estimerte anleggsbidrag med dette forslaget dersom nettselskapene estimerer høye anleggsbidrag i frykt for å måtte dekke eventuelle kostnadsoverskridelser selv. Dette bør i utgangspunktet ikke være et problem da regelverket stiller klare krav til hvordan anleggsbidraget skal beregnes. Kunden skal uansett betales tilbake differansen mellom estimert og etterberegnet anleggsbidrag dersom nettselskapet overestimerer anleggsbidraget. Kunder som aksepterer nettselskapets tilbud straffes derfor ikke av overestimerte anleggsbidrag. For høye estimerte anleggsbidrag kan likevel føre til at noen kunder reduserer etterspurt effekt eller lar være å etablere seg på feil grunnlag.

Siden kundene kan klage på nettselskapenes tilbud om anleggsbidrag, og NVE vil føre tilsyn med nettselskapenes praktisering av anleggsbidrag, vurderer vi at det samlede regelverket vil bidra tilstrekkelig til at nettselskapene ikke gjennomgående overestimerer anleggsbidrag. Forslaget vil derfor i all hovedsak komme kundene til gode.

Kapittel 17 om andre tariffbestemmelser

Fjerne muligheten til å bruke tilknytningsgebyr

Konsekvenser for nettselskapene

Det er ca. 20 nettselskaper som bruker tilknytningsgebyr i dag. Et tilknytningsgebyr skal være generelt, og kreves av alle kunder som ber om tilknytning eller økt kapasitet, uavhengig av om bestillingen utløser nettinvesteringer eller ikke.

I gjeldende regelverk kreves det at anleggsbidraget maksimalt kan settes til anleggskostnad for anlegget minus tilknytningsgebyr. Når tilknytningsgebyret blir høyere enn kundens anleggsbidrag, betaler ikke kunden anleggsbidrag.

For nettselskaper som ikke bruker tilknytningsgebyr, vil ikke forslaget ha noen økonomiske eller administrative konsekvenser.

For nettselskapene som bruker tilknytningsgebyr, vil forslaget føre til at disse nettselskapene må beregne anleggsbidrag i de tilfellene de slipper dette med gjeldende regelverk fordi tilknytningsgebyret blir høyere enn anleggsbidraget. På den andre siden, slipper de å beregne og kreve inn betaling fra alle kundene som ikke utløser nettinvesteringer, men som må betale tilknytningsgebyr med gjeldende regelverk.

På bakgrunn av dette vurderer vi at forslaget vil medføre noen økte administrative kostnader for nettselskapene som bruker tilknytningsgebyr. For nettselskapene sett under ett, vurderer vi at de økonomiske og administrative kostnadene knyttet til dette forslaget er små.

Konsekvenser for kunden

Kundene påvirkes i liten grad av forslaget. De som utløser investeringer i nette må uansett betale anleggsbidrag. De kundene som ikke utløser investeringer, slipper imidlertid å betale tilknytningsgebyret.

Betaling for nettjenester

Konsekvenser for nettselskapene

De foreslåtte endringene medfører ingen store endringer fra gjeldende regelverk knyttet til beregning av kundens betalingen for nettjenesten. Å håndtere endring av nettanlegg på samme måte som anleggsbidrag er en forenkling av regelverket. Det vil blant annet bli lettere å behandle anleggsbidragssaker og endringssaker sammen.

Den foreslåtte endringen innebærer imidlertid at kostnader knyttet til endring av eksisterende nettanlegg mv., ikke blir holdt utenfor inntektsreguleringen slik som tidligere. Som følge av endringen vil selskaper som fører betaling for andre nettjenester som en driftskostnad, normalt få et høyere kostnadsgrunnlag i inntektsrammen enn tidligere.

- For de nettselskapene som mottar slike betalinger i større omfang enn gjennomsnittet, vil kostnadsnormen normalt bli lavere enn tidligere.
- For de nettselskapene som mottar slike betalinger i mindre omfang enn gjennomsnittet, vil kostnadsnormen normalt bli høyere enn tidligere.

Dette skyldes at alle kostnader inngår i de sammenlignende analysene som legges til grunn når kostnadsnormene fastsettes.

For bransjen samlet sett har endringen liten betydning, men det vil være individuelle forskjeller blant nettselskapene, avhengig av omfanget av betalingen for andre netttjenester. Vår vurdering er imidlertid at det er viktig at alle kostnader inngår når selskapets kostnader skal sammenlignes. Det vil gi insentiver til kostnadseffektivitet også når det gjelder kundefinansierte tiltak.

Konsekvenser for kundene

For kundene har ikke dette forslaget noen direkte økonomiske eller administrative konsekvenser fordi det ikke innebærer noen endringer. Tydeligere regelverk for hvordan betalingen skal fastsettes gir likevel kundene bedre informasjon og redusert risiko knyttet til gjennomføring av bestillingen og betaling av tjenesten.

Nye bestemmelser i forskriften

Del I. Generelle bestemmelser

Kapittel 1. Innledende bestemmelser

§ 1-4. Betaling og ansvar for netjtjenester

Enhver betaling som avkreves en kunde som følge av vilkår satt av nettselskapet, og hvor nettselskapet kan stå i en eller annen form for monopolsituasjon, er å regne som faktisk inntekt for nettvirksomheten, jf. § 7-4. Dette gjelder ikke anleggsbidrag etter kapittel 16 eller betaling for andre netjtjenester etter § 17-4, for dekning av utgifter som ellers ville vært ført i årsregnskapets balanse.

Nettselskapet kan la andre utføre netjtjenester såfremt inntekter og kostnader forbundet med dette fremkommer i nettselskapets rapportering til Norges vassdrags- og energidirektorat under virksomhetsområdene distribusjonsnett, regionalnett eller sentralnett. Nettselskapet skal fremstå utad som ansvarlig for oppgavene eller tjenestene.

Del V. Tariffer

Kapittel 14. Praktisk utforming av tariffer for ordinære uttak

§ 14-1. Utforming av tariffer for ordinære uttak i transmisjons- og regionalnett

I transmisjons- og regionalnett skal energileddet avspeile marginale tapskostnader. Energileddet skal være referert til de enkelte tilknytningspunkter og skal tidsdifferensieres. Tidsdifferensieringen skal som et minimum være ukentlig for dag og natt/helg. Marginale tapsprosenter skal beregnes med hensyn til systembelastningen i et samlet nettsystem og en produksjons- og lastsituasjon som er representativ for hvert enkelt tidsavsnitt. Tapsprosenten for henholdsvis uttak og innmating skal ha samme absoluttverdi, men motsatt fortegn.

I transmisjons- og regionalnett skal effektbaserte tariffledd fastsettes med utgangspunkt i kundens effektbelastning i definerte referansetimer. Referansetimene skal så langt som mulig ikke kunne forutsies av nettbrukerne. Det kan legges flere målinger til grunn. Det kan fastsettes et minimum effektgrunnlag.

Kapittel 15. Praktisk utforming av tariffer for innmating fra produksjon

§ 15-1. Energiledd for innmating

Energileddet for innmating for produsenter med installert effekt større eller lik 1 MW, skal avspeile marginale tapskostnader. Energileddet skal være referert til de enkelte tilknytningspunkter og skal tidsdifferensieres. Tidsdifferensieringen skal som et minimum være ukentlig for dag og natt/helg. Marginale tapsprosenter skal beregnes med hensyn til systembelastningen i et samlet nettsystem og en produksjons- og lastsituasjon som er representativ for hvert enkelt tidsavsnitt.

For kraftverk med installert effekt mindre enn 1 MW skal energileddet avspeile marginale tapskostnader i eget og overliggende nett.

§ 15-2. Fastledd for innmating

Transmisjonsnettets fastledd for innmating skal benyttes på alle nettnivå.

Fastleddet skal være basert på kraftverkets midlere årsproduksjon.

Plusskunder skal ikke tariffes fastledd for innmating.

Kapittel 16. Anleggsbidrag

§ 16-1. Når skal nettselskapet fastsette og kreve inn anleggsbidrag

Nettselskapet skal fastsette og kreve inn et anleggsbidrag fra kunden for å få dekket hele eller deler av anleggskostnaden som blir utløst når kunden ber om:

- d) nettilknytning*
- e) økt kapasitet*
- f) bedre kvalitet.*

Nettselskapet skal også fastsette og kreve inn et anleggsbidrag fra kunden når kunden ber om a), b) eller c) i et nettanlegg som ble anleggsbidragsfinansiert for inntil ti år siden, og det fortsatt er anleggskostnader igjen å dekke.

§ 16-2. Informasjon om anleggsbidrag

Når kunde utløser et anleggsbidrag etter § 16-1, skal nettselskapet vederlagsfritt og uten ugrunnet opphold gi informasjon om

- a) hjemmelsgrunnlaget for innkreving av anleggsbidrag*
- b) praksis for beregning og innkreving av anleggsbidrag*
- c) beregningsgrunnlaget for anleggsbidraget. Kostnadsestimatet skal minimum inneholde en oppstilling av kostnadene fordelt på arbeids- og materialkostnader, spesifisert på hovedkomponenter*
- d) at uenighet om anleggsbidrag kan bringes inn for NVE.*

Nettselskapet skal på forespørsel fra kunde gi innsyn i fullstendig kostnadsgrunnlag uten ugrunnet opphold.

§ 16-3. Krav til prosess

Nettselskapet skal dokumentere prosessen når kunden kommer med en forespørsel som utløser et anleggsbidrag i henhold til § 16-1. Dette innebærer dokumentasjon på

- f) forespørsel fra kunde*
- g) tilbud med estimert anleggsbidrag til kunde*
- h) akseptert avtale om tilknytning og anleggsbidrag*
- i) informasjon til kunde om eventuelle endringer i estimert anleggsbidrag underveis*
- j) etterberegnet anleggsbidrag.*

Nettselskapet skal oppbevare dokumentasjonen i ti år fra anlegget er spenningssatt.

§ 16-4. Skriftlig avtale om anleggsbidrag

Nettselskapet skal inngå skriftlig avtale om anleggsbidrag direkte med kunde.

Avtalen skal spesifisere hva kunden har bestilt, estimert anleggsbidrag, og estimert tidspunkt for ferdigstillelse av nettanlegget.

§ 16-5. Beregning av anleggsbidrag

Anleggsbidraget kan maksimalt være lik kostnadsgrunnlaget for nettinvesteringen.

Kostnadsgrunnlaget er anleggskostnad, fratrasket reinvesteringskostnader, tillagt fremskyndingskostnader.

*Kundens anleggsbidrag settes lik en andel av kostnadsgrunnlaget. Andelen beregnes etter § 16-8 når kundens bestilling utløser investeringer i nettanlegg der kunde er eneste bruker, og etter §§ 16-9 eller 16-10 når kundens bestilling utløser investeringer i nettanlegg med flere brukere. **Feil! Fant ikke referansekilden.***

§ 16-6. Anleggskostnad

Det er kun kostnader for anlegg som kunden benytter som skal inngå i anleggskostnadene.

Anleggskostnadene fastsettes på grunnlag av nettselskapets innkjøpspriser og selvkost. Bokført verdi skal legges til grunn når nettselskapet benytter brukte komponenter.

§ 16-7. Reinvesterings- og fremskyndingskostnader

Reinvesteringskostnader er kostnader ved å erstatte eksisterende nettanlegg, inkludert arbeidskostnader og kostnader for nødvendig utstyr. Reinvesteringskostnaden er enten

- c) gjenanskaffelsesverdien til eksisterende nettanlegg som erstattes, eller*
- d) anskaffelsesverdien til nettanlegget som nettselskapet ville bygget ved reinvestering.*

Fremskyndingskostnader er kostnadene ved at nettanlegget erstattes før levetiden er gått ut. Fremskyndingskostnadene beregnes med formelen

$$FK = RI * \left[1 - \frac{1}{(1 + k)^t} \right]$$

FK: Fremskyndingskostnad

RI: Reinvesteringskostnad

k: Kalkulasjonsrente. Kalkulasjonsrenten settes lik kalkulasjonsrenten for et normalt offentlig tiltak ihht. Finansdepartementets retningslinjer

t: Den økonomiske eller tekniske restlevetiden til komponenten

Fremskyndingskostnader skal ikke beregnes for transformatorer.

§ 16-8. Anleggsbidrag i nettanlegg der kunde er eneste bruker

Kundens anleggsbidrag settes lik kostnadsgrunnlaget når

- a) kunden er eneste bruker av nettanlegget, og*
- b) nettanlegget er dimensjonert etter nettselskapets minste standard i forhold til kundens bestilte kapasitet, og*
- c) nettselskapet vurderer at andre kunder ikke vil bestille kapasitet i nettanlegget inntil ti år etter ferdigstillelse.*

Nettselskapet skal betale tilbake til kunden det som overgår kundens forholdsmessige andel av kostnadsgrunnlaget i de tilfellene andre kunder bestiller kapasitet i nettanlegget inntil ti år etter ferdigstillelse.

§ 16-9. Anleggsbidrag i nettanlegg med flere brukere

Kundens anleggsbidrag beregnes som en forholdsmessig andel av kostnadsgrunnlaget.

Kundens forholdsmessige andel beregnes som kundens etterspurte kapasitetsøkning delt på den økte kapasiteten i nettanlegget.

Nettselskapet kan fordele hele kostnadsgrunnlaget på et gitt antall kunder dersom § 16-8 bokstav b) og c) er oppfylt. Kostnadsgrunnlaget fordeles mellom de aktuelle kundene basert på kapasitetsøkningene kundene har bestilt.

§ 16-10. Anleggsbidrag i regional- og transmisjonsnett

Kunder med kapasitet mindre enn 1 MW skal ikke betale anleggsbidrag for investeringer i regional- eller transmisjonsnett.

Kostnadsgrunnlaget skal multipliseres med en reduksjonsfaktor lik 0,5.

Kostnadsgrunnlaget kan begrenses i særskilte tilfeller.

§ 16-11. Etterberegning av anleggsbidraget

Nettselskapet skal etterberegne anleggsbidraget etter at nettanlegget er ferdigstilt på grunnlag av faktisk påløpte kostnader.

Nettselskapet skal fakturere kunden differansen når innbetalt anleggsbidrag er lavere enn etterberegnet anleggsbidrag, men maksimalt 15 prosent utover estimert anleggsbidrag. Begrensningen gjelder ikke dersom kostnadsoverskridelsen skyldes forhold på kundens side.

Nettselskapet skal betale tilbake til kunden differansen mellom estimert og etterberegnet anleggsbidrag når innbetalt anleggsbidrag er høyere enn etterberegnet anleggsbidrag.

§ 16-12. Overgangsbestemmelse for anleggsbidrag i regional- og transmisjonsnett

Nettselskapet kan ikke kreve anleggsbidrag fra kunder i regional- og transmisjonsnettet når

- a) *kunden har bedt om tilknytning, økt kapasitet eller bedre kvalitet som utløser en nettinvestering før 26. mars 2018, og*
- b) *både kunde og nettselskap har fått innvilget nødvendige konsesjoner, og*
- c) *nettselskap og kunde har inngått bindende økonomiske avtaler med hverandre eller tredjepart før 26. mars 2018.*

Unntaket i bokstav b) gjelder også dersom det foreligger dokumenterbare grunner til at nettselskap ikke har mottatt konsesjon.

Kapittel 17. Andre tariffbestemmelser

§ 17-4. Betaling for andre nettjenester

Nettselskapet skal fastsette og kreve inn betaling som dekker

- a) *kostnadene ved endring av egne nettanlegg som utløses av andre enn nettselskapet,*
- b) *påløpte kostnader når kunden ber om tjenester som normalt ikke kan forventes levert*
- c) *påløpte kostnader når kunden kansellerer bestilling om ny tilknytning, økt kapasitet eller bedre kvalitet.*

Nettselskapet skal følge samme prinsipper ved krav om betaling for endring av nett som ved krav om betaling av anleggsbidrag.

§17-5. Betaling for nettutredninger i regional- og transmisjonsnett

Nettselskapet skal vederlagsfritt avklare om det er driftsmessig forsvarlig å etterkomme kundens bestilling, når effektbehov og lokalisering er rimelig avklart.

Nettselskapet kan ta betalt for å avklare om det er driftsmessig forsvarlig å etterkomme kundens bestilling, når kundens effektbehov og lokalisering ikke er rimelig avklart. Betalingen fastsettes på grunnlag av faktisk medgåtte kostnader.

Nettselskapet skal ta betalt fra kunden for videre utredninger og utarbeidelse av konsesjonssøknad. Kunden skal dekke en forholdsmessig andel av kostnadene. Kostnadene skal være basert på selvkost.

Nettselskapet skal vederlagsfritt og uten ugrunnet opphold gi informasjon om

- d) *hjemmelsgrunnlaget for krav om betaling for nettutredninger*
- e) *praksis for betaling for nettutredninger*
- f) *at uenighet om betaling for nettutredninger kan bringes inn for NVE.*

Nettselskapet skal dokumentere prosessen når kunden kommer med en forespørsel som utløser betaling for nettutredninger i henhold til § 17-5. Dette innebærer dokumentasjon på

- d) *forespørsel fra kunden*
- e) *tilbud til kunden om utredning*

f) akseptert tilbud fra kunden om utredning.

Nettselskapet skal oppbevare dokumentasjonen i ti år fra anlegget er spenningssatt.

§ 17-6. Tariffering av særskilte tjenester

Nettselskapet kan fastsette tariffer for særskilte tjenester hos kunden. Slike tariffer skal reflektere kostnadene forbundet med tjenesten.

§ 17-7. Tariffer ved oppkjøp og sammenslåing

Ved oppkjøp og sammenslåing av nett i tilgrensende nettområder skal det innføres like tariffer. Dersom tariffene i forkant var vesentlig forskjellig, kan ulike tariffer opprettholdes i en overgangsperiode på inntil syv år.

Opprettholdes ulike tariffer etter oppkjøp eller sammenslåing, skal NVE underrettes om dette.

§ 17-8. Tariffering under rasjonering

Når departementet har iverksatt rasjonering i medhold av § 6-2 i energiloven, kan rasjoneringsmyndigheten fastsette særskilte tariffer som sikrer at kraftrasjonering gjennomført på en samfunnsmessig rasjonell måte, slik at energien blir best mulig utnyttet ut fra hensynet til allmenne og private interesser. **Feil! Fant ikke referanseilden.**

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Norges vassdrags- og energidirektorat

Middelthunsgate 29
Postboks 5091 Majorstuen
0301 Oslo

Telefon: 22 95 95 95
Internett: www.nve.no

